PLAN OGÓLNY

Gminy Rypin

Prognoza oddziaływania na środowisko

Źródło: *Portal - Urząd Gminy Rypin*

Toruń, listopad 2026 r.

Opracowanie:

Jolanta Rudnicka

Signature Not Verified

Digitally signed by Jolanta Rudnicka
Date: 2026.11.09 07:32:34 CET

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania 4

2. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy 4

3. Przedmiot prognozy 6

4. Ocena stanu istniejącego środowiska gminy Rypin 7

4.1. Ogólna charakterystyka środowiska 9

4.2. Elementy zagospodarowania przestrzennego ważne z punktu środowiskowego 21

4.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego..... 34

4.4. Charakterystyka gminy Rypin w odniesieniu do jego położenia względem obszarów podlegających ochronie, w tym obszarów Natura 2000 35

4.5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem 42

5. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody 43

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym a ich odniesienie w planie ogólnym 44

7. Analiza ustaleń planu ogólnego 57

8. Skutki dla środowiska wynikające z projektowanego przeznaczenia terenu 63

9. Ocena ustaleń zawartych w planie ogólnym w zakresie stanu i funkcjonowania środowiska, jego zasobów, odporności na degradację i zdolności do regeneracji 73

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie ogólnym wraz z uzasadnieniem ich wyboru, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy 75

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego 76

12. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko 76

13. Podsumowanie 77

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 78

15. Wykorzystane materiały 80

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko 83

1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania

Podstawą prawną do wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Rypin są zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Obowiązek sporządzania Prognozy wynika z art. 51 ust. 1 i art. 52 ust 1 i 2 wymienionej ustawy. Zgodnie z treścią przedmiotowej ustawy, Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
Wójt gminy sporządza projekt planu ogólnego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko, o ile jest wymagana; zgodnie z art. 13i. 3. pkt 3) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Kolejna ustawa, tj. prawo ochrony środowiska w art. 72. 1. mówi, że określając ustalenia planu ogólnego gminy, zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Podsumowując, podstawę prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu Planu Ogólnego stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r., poz. 670 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r., poz. 538 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.);
- Uchwała Rady Gminy Rypin Nr II/15/2024 z dnia 21.05.2024 r. o przystąpieniu do sporządzenia Planu ogólnego gminy Rypin oraz o rozpoczęciu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji.

Opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń Planu Ogólnego gminy Rypin ma na celu dokonanie oceny skutków realizacji jego ustaleń dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, wskazanie potencjalnie uciążliwych lub korzystnych dla środowiska ustaleń urbanistycznych. Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem planu ogólnego, jest przedmiotem społecznej oceny, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Gminy w sprawie uchwalenia planu ogólnego.

Szczegółowy zakres prognozy oddziaływania na środowisko wskazuje art. 51. ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Projekt planu ogólnego gminy (POG) wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokumentem niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do POG jest niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko.

Prognoza zaliczana jest do opracowań o charakterze autorskim, sporządzanym w oparciu o dostępne materiały źródłowe, tj. publikacje, dokumenty, raporty oraz wizje lokalne w terenie.

Podczas opracowania przyjęto następujący tok prac i wykorzystano odpowiednie metody:

a) w pierwszej fazie analizie poddano stan środowiska, wykorzystując metodę: desk research (polegająca na analizie już istniejących dostępnych danych pochodzących z różnych źródeł, jak dokumenty strategiczne, programowe, raporty analityczne, w tym ekofizjografię, zestawienia danych, zasoby internetowe oraz wzajemnej ich weryfikacji i scaleniu) oraz metodę obserwacji (materiały z wizji lokalnych w terenie),
b) w fazie drugiej dokonano oceny ustaleń projektu planu ogólnego gminy pod względem skutków wpływu tych ustaleń na szeroko pojęte środowisko przyrodnicze (zastosowano metody jakościowe - wywiady IDI z projektantem planu oraz metody analizy dokumentu),
c) w fazie trzeciej ustalono wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy na komponenty środowiska, ekosystemy i krajobraz (wykorzystano metody jakościowe - opis, analiza wzajemnych zależności i wpływu).

Powyższe działania podejmowane były we współpracy z zespołem opracowującym projekt planu ogólnego gminy.
Bezpośrednim punktem odniesienia dla niniejszej prognozy były:

a) uzasadnienie do projektu planu ogólnego gminy Rypin,
b) opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG.

Prace nad prognozą powinny umożliwić;

- identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych (pozytywnych i negatywnych) realizacji ustaleń POG,
- wskazanie znaczących aspektów środowiskowych w poszczególnych obszarach problemowych objętych POG (sferach planistycznych),
- na obecnym etapie opracowania projektu planu – identyfikację i eliminację tych celów, priorytetów i kierunków rozwoju, których negatywne skutki środowiskowe pozostają w sprzeczności z wymogami prawa lub z postanowieniami Polityki Ekologicznej Państwa lub międzynarodowymi zobowiązaniami Polski,
- wskazanie metod ograniczenia negatywnych (ale akceptowanych ze względu na nadrzędny interes publiczny) oraz wzmacniania pozytywnych (preferowanych) skutków środowiskowych realizacji planu,
- wskazanie rozwiązań alternatywnych, przyczyniających się do zmniejszenia obciążenia środowiska poprzez zmianę (tam gdzie jest to zasadne) wykorzystania zasobów, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zapobiegania degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Ocenę oddziaływania na środowisko sporządzanego dokumentu przeprowadzono w następującym trybie:

- uzgodnienie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo z dnia 9 grudnia 2025 r., znak sprawy: WOO.411.169.2025.KB) i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rypinie (brak odpowiedzi na pismo) zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego Gminy Rypin,
- opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu POG,
- poddanie projektu POG wraz z prognozą zaopiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rypinie,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko projektu POG,
- uwzględnienie przy opracowaniu ostatecznej wersji projektu planu ustaleń i wniosków z prognozy oddziaływania na środowisko, opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,

a także rozpatrzeniu uwag i wniosków zgłoszonych przez obywateli, instytucje i organizacje społeczne.

Za wiodące zasady sporządzenia dokumentu prognozy uznano:

a) prognoza ma oceniać skutki wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, czyli określać wpływ wynikający z nowego przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz z określenia warunków zagospodarowania tych obszarów,
b) zasady i kierunki zagospodarowania projektu planu ogólnego dotyczą konkretnej rzeczywistości obejmującej środowisko przyrodnicze o zróżnicowanej wartości (specyficznych dla tego miejsca cechach i wartościach) wraz z istniejącym zainwestowaniem i użytkowaniem, które na to środowisko oddziałuje negatywnie, stwarzając zagrożenia lub pozytywnie, stanowiąc szansę dla istniejących zasobów środowiska,
c) istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia planu ogólnego pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia planu ogólnego mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania jakości środowiska,
d) tak więc prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych w planie ogólnym w zakresie zagospodarowania przestrzennego, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja założonych w projekcie planu kierunków rozwoju na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

Przy ocenie projektu planu ogólnego gminy uwzględniono również cele globalne ochrony środowiska przyrodniczego wynikające z polityki zarówno regionalnej jak i krajowej.

3. Przedmiot prognozy

Przedmiotem prognozy jest plan ogólny, obejmujący obszar całej gminy Rypin, tj. 132 km^2.

Plan ogólny to obowiązkowy dokument planistyczny określający podstawowe zasady zagospodarowania przestrzennego na terenie całej gminy. Jest to akt prawa miejscowego uwzględniany przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowiący podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Głównym zadaniem planu ogólnego gminy jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni.

Plan ogólny wskazuje w jakich częściach gminy będą mogły powstać: infrastruktura społeczna, techniczna, sportowa, zabudowa mieszkaniowa, usługowa itp. Dokument w formie cyfrowej składa się z uzasadnienia oraz danych przestrzennych (część tekstowa oraz część graficzna).

Plan ogólny gminy zawiera ustalenia dotyczące:

- Stref planistycznych (określenie sposobu możliwego przeznaczenia terenów),
- Gminnych standardów urbanistycznych (określenie maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości, maksymalnej powierzchni zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej).

Celem opracowania jest zbadanie oraz ocena stopnia i sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych w poszczególnych strefach planistycznych oraz określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko.

4. Ocena stanu istniejącego środowiska gminy Rypin

Gmina Rypin położona jest we wschodniej części województwa kujawsko – pomorskiego. Pod względem administracyjnym należy do powiatu rypińskiego. Wydzielono tu 24 sołectwa i 30 miejscowości. Stanowi gminę tzw. obwarzankową – otacza ona swoim terenem zlokalizowane niemalże centralnie miasto Rypin, gdzie swoją siedzibę mają władze gminy.
Gmina graniczy z 7 innymi gminami:

- od północnego zachodu z gminą Wąpielsk (powiat brodnicki),
- od zachodu z gminą Brzuze (powiat rypiński),
- od południa z gminą Rogowo (powiat rypiński),
- od wschodu z gminą Skrwilno (powiat rypiński),
- od północy z gminą Osiek i Świedziebnia (powiat brodnicki),

a swoim obszarem otacza Miasto Rypin (powiat rypiński).

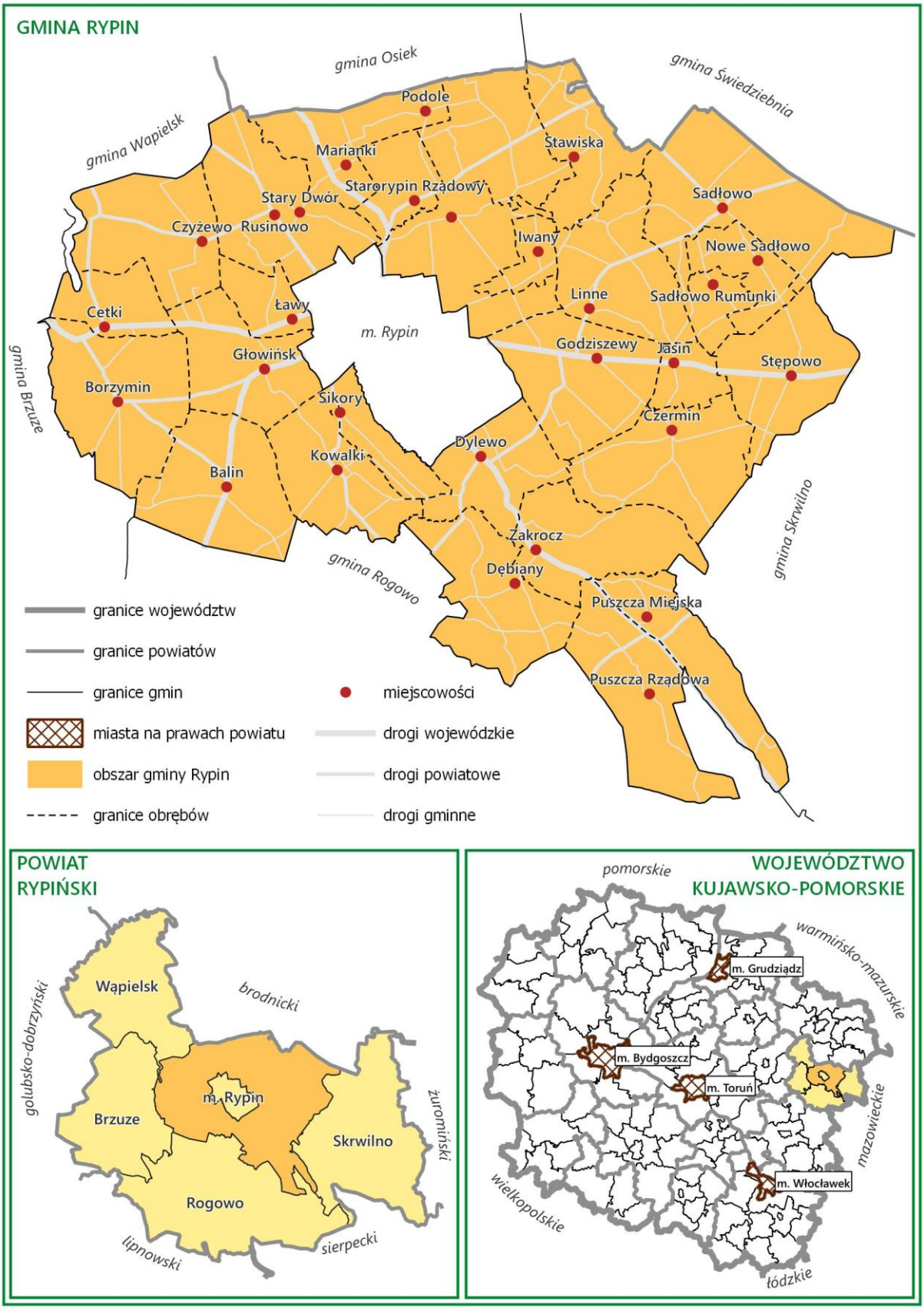
Ogólna powierzchnia gminy wynosi 13.194 ha, w tym użytków rolnych 11.025 ha (83,6 %), lasów i gruntów leśnych – 982 ha (7,4 %). Na terenie gminy występują dwa jeziora: Czarownica (22,4 ha) i Sadłowskie (21,6 ha). Gmina graniczy także z jeziorem Długie (103 ha), położonym na terenie gminy Wąpielsk. Gmina Rypin ma charakter typowo rolniczy.

Gmina należy do średniej wielkości wśród gmin wiejskich w województwie kujawsko - pomorskim.

Ludność zamieszkała w gminie Rypin wg stanu na 31.12.2025 r. wynosiła 7 252 mieszkańców, w tym mężczyźni stanowili 3667 osób a kobiety 3585.

Przez teren gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym czy krajowym. Najważniejsze trasy komunikacyjne na terenie analizowanej jednostki to drogi wojewódzkie: nr 560 relacji Brodnica Rypin, nr 557 relacji Rypin – Lipno, nr 534 relacji Grudziądz – Rypin oraz nr 563 relacji Rypin – Mława. Pozostałe drogi to drogi publiczne kategorii powiatowej i gminnej oraz drogi wewnętrzne.

Przez teren gminy Rypin przebiega trasa linii kolei normalnotorowej nr 33 relacji Kutno-Brodnica. Ta linia kolejowa nie prowadzi ruchu pasażerskiego, jest wykorzystywana jedynie do przewozu towarów.

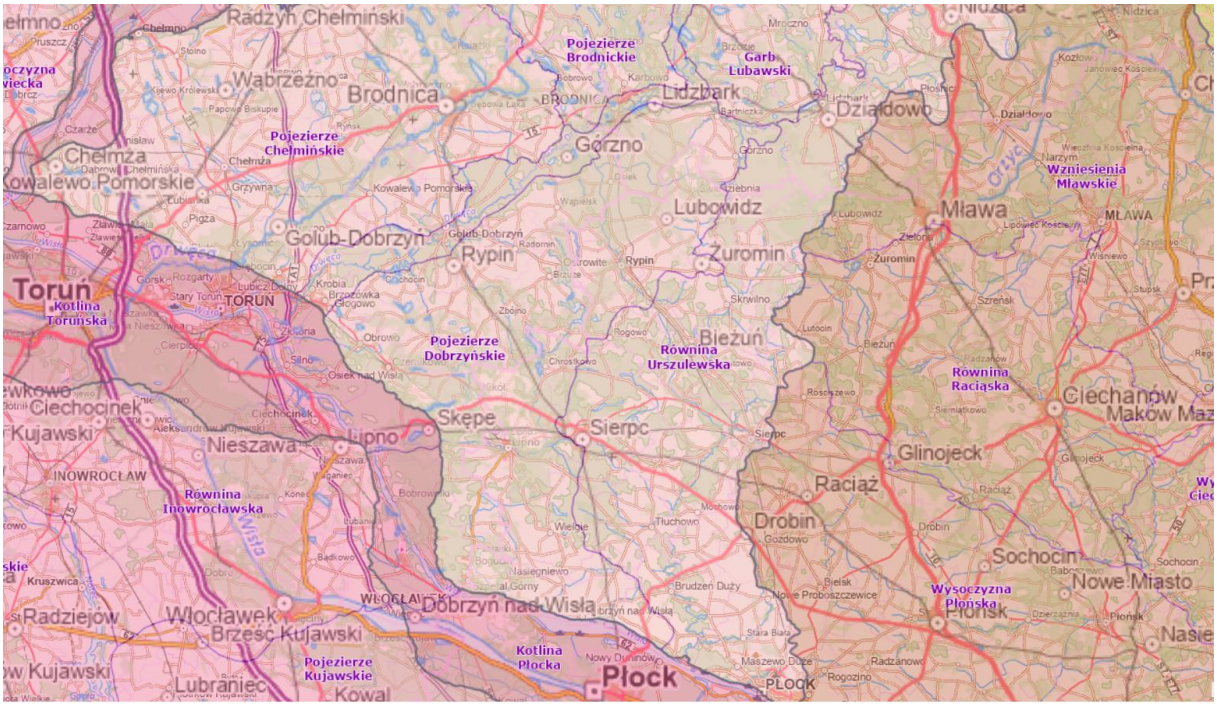

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Rypin
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG

4.1. Ogólna charakterystyka środowiska

Niniejszy rozdział zawiera główne informacje z zakresu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego oraz różnorodności biologicznej Gminy Rypin, natomiast bardziej szczegółowe informacje zawiera opracowanie ekofizjograficzne.

Według zweryfikowanego i zaktualizowanego podziału fizycznogeograficznego Polski z 2018 r. (wykonanego przez interdyscyplinarny zespół naukowy pod kierunkiem prof. Jerzego Solona z IGiPZ PAN), obszar gminy Rypin położony jest w makroregionie Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Północna, zachodnia i centralna część gminy przynależy do mezoregionu Pojezierze Dobrzyńskie. Krajobraz tego mezoregionu miejscami jest silnie pagórkowaty. Niewiele jest tu jezior. Natomiast południowo-wschodnia część gminy wchodzi w skład mezoregionu Równina Urszulewska. Równinę tą cechuje znaczne zalesienie (m.in. Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy).

Ryc. 2. Mezoregiony fizycznogeograficzne.
Źródło: https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd

Pod względem geomorfologicznym obszar gminy posiada klasyczne cechy rzeźby młodoglacjalnej. Na ukształtowanie powierzchni gminy Rypin wpływ miała głównie działalność lądolodu i wód subglacjalnych oraz akumulacyjna i erozyjna działalność wód roztopowych. Do podstawowych jednostek geomorfologicznych tego obszaru gminy należą: wysoczyzna morenowa, rynna Rypienicy oraz równina sandru dobrzyńskiego.

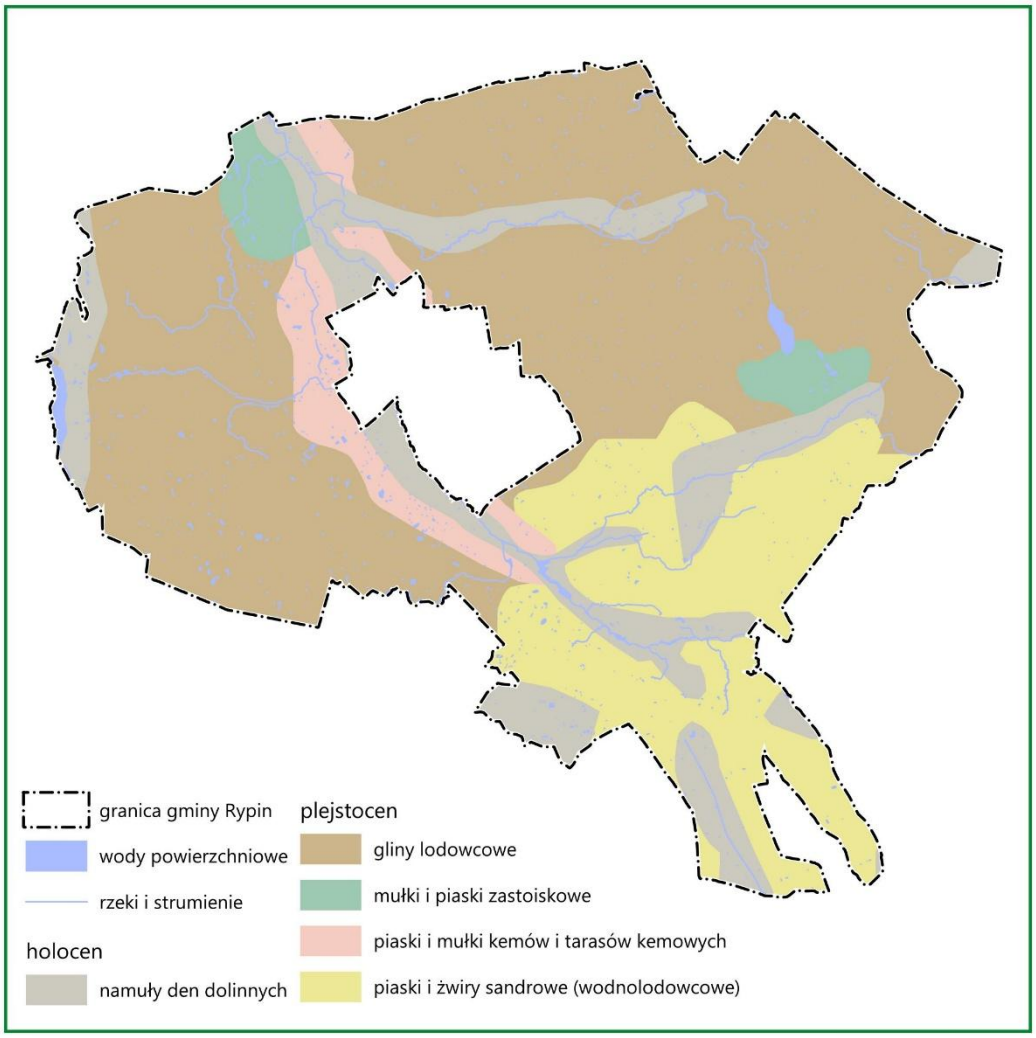
W krajobrazie dominuje płaska i falista wysoczyzna morenowa zbudowana z glin i piasków zwałowych. Pod względem hipsometrycznym przeważają wysokości wynosi około 110-130 m n.p.m. Generalnie wysokości obniżają się z północnego wschodu na południowy zachód. Deniwelacja wynosi 70 m (od 77,5 do 157,6 m n.p.m.). Orografię terenu ożywiają pagórki i wzgórza moren czołowych. Licznie występują również formy wklęsłe, a zwłaszcza bezodpływowe zagłębienia wytopiskowe. Zagłębienia po wytopiskach brył martwego lodu typu ,,oczka'' spotykane są najliczniej w Balinie, Czyżewie i Kowalkach. W wyniku działalności wodno-lodowcowej powstały rynny, które zajęły wody rzek, mniejszych cieków oraz jezior rynnowych (m.in. jezioro Czarownica i jezioro Długie). Jedną z rynien zajęła rzeka Rypienica. Rozcina ona wysoczyznę morenową wcinając się w otaczający teren na głębokość 20-25 m. Rynna Rypienicy przybiera krętą formę o szerokości do 1,5 km.

W południowo–wschodniej części gminy (mezoregion Równina Urszulewska) występują formy marginalnie związane z postojem krawędzi ostatniego lądolodu. Na południe od Zakrocza i Dylewa ciągnie się rozległa równina sandrowa. Sandr zbudowany jest z polodowcowych osadów piaszczysto-żwirowych o lekko falistej rzeźbie. Znajdują się tu zarówno niewielkie pagórki moren czołowych akumulacyjnych, liczne drobne zagłębienia wytopiskowe oraz płytkie formy rynnowe.

W rzeźbie terenu występują także równiny torfowe i jeziorne. Równiny torfowe związane są z dnem Rypienicy, a jeziorne mieszczą się w okolicach Czyżewa.

Budowę geologiczną wierzchniej warstwy obszaru gminy stanowią utwory plejstoceńskie reprezentowane przede wszystkim przez gliny morenowe oraz różnofrakcyjne piaski zalegające na glinach. Wysoczyzna morenowa Pojezierza Dobrzyńskiego zbudowana jest z glin i piasków zwałowych. Występują tu również osady zastoiskowe i wodnolodowcowe. Osady te i gliny zwałowe odsłaniają się na powierzchniowych zboczach rynny Rypienicy na północ od Rypina. Lokalnie gliny zwałowe przykryte są przez piaski, żwiry i głazy lodowcowe oraz gliny spływowe.

Równina Urszulewska jest równiną sandrową. Sandr ten zbudowany jest z polodowcowych osadów piaszczysto-żwirowych o lekko falistej rzeźbie. W okolicach Dylewa i Zakrocza występują oprócz piasków i żwirów również głazy i gliny spływowe moren czołowych oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe powstałe podczas recesji ostatniego lądolodu. W dnach rynien subglacjalnych oraz w dnach licznych dolinek denudacyjnych i zagłębień bezodpływowych występują osady holoceńskie. Obejmują one głównie piaski i mułki jeziorne, kredy jeziorne i gytie, torfy oraz namuły i deluwia.

Ryc. 3. Gmina Rypin – budowa geologiczna
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG na podstawie Atlasu województwa kujawsko-pomorskiego

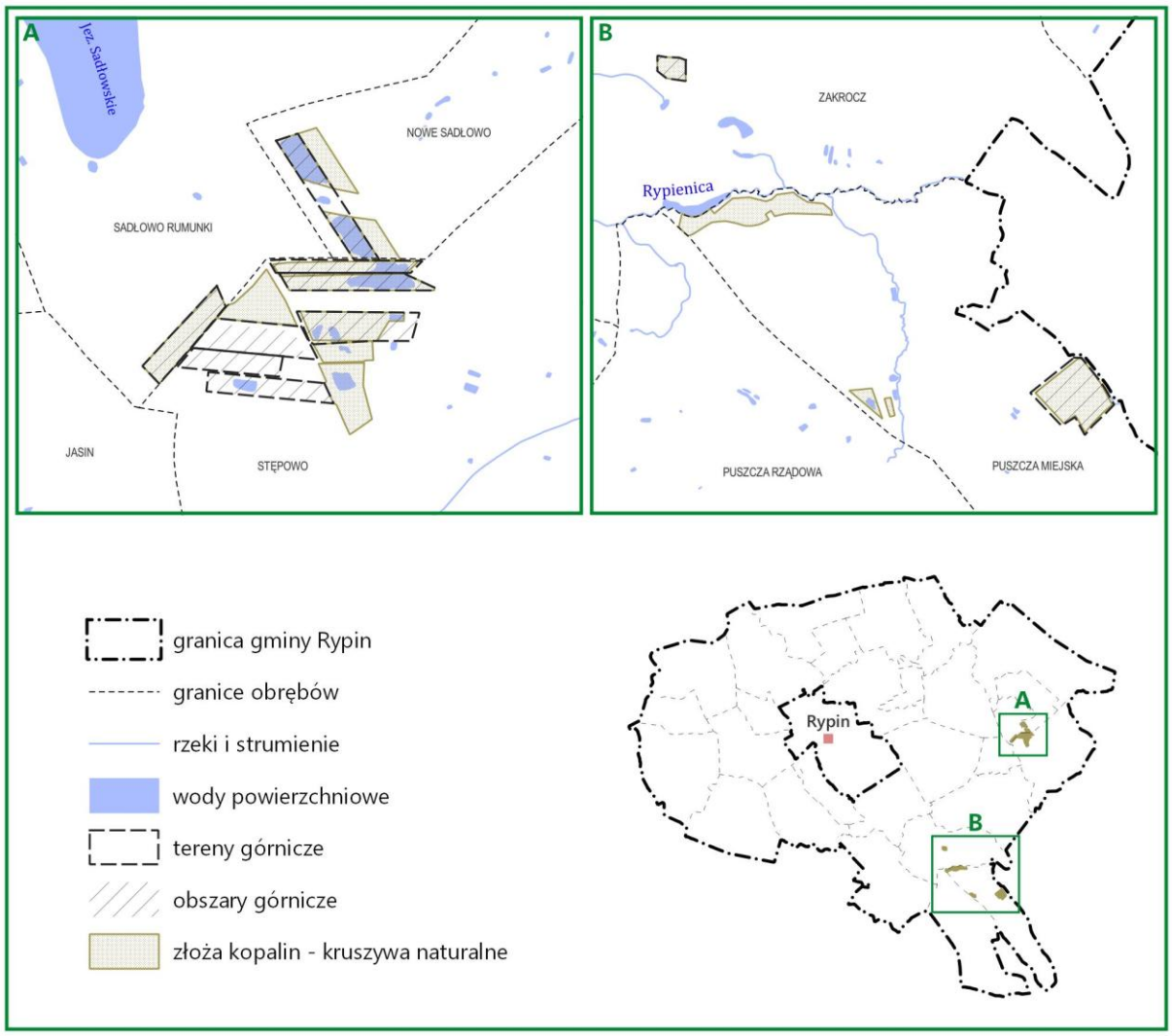
Zdecydowana większość pozyskiwanych na terenie gminy bogactw naturalnych tj. złoża piasków i żwirów, należy do **kopalin pospolitych**. Lokalnie występujące złoża surowców tj. kruszyw naturalnych i surowców ilastych eksploatowane są jedynie na lokalne potrzeby. Nie występują tu natomiast złoża o zasobowości na skalę przemysłową.

Zgodnie z informacjami dostępnymi w bazie danych Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski - MIDAS, prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, w granicach gminy Rypin występują następujące tereny górnicze:

- „Nowe Sadłowo II" ustanowiony decyzją koncesyjną Starosty Rypińskiego z dnia 10 grudnia 2021 r., znak: OS.6522.1.2021.TS (ze zm.) – zawiadomienie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) z dnia 26 sierpnia 2026 r. (znak: GGB-53-265/2011-1366/2026/4), stwierdzające wykreślenie obszaru górniczego „Puszcza Miejska II" (nr w rejestrze: 10-2/5/356) dla złoża „Puszcza Miejska II KN12442" z rejestru obszarów górniczych, które nastąpiło na podstawie ostatecznej decyzji Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 sierpnia 2026 r., znak: ŚG-V.7422.17.2026),
- „Nowe Sadłowo III" ustanowiony decyzją koncesyjną Starosty Rypińskiego z dnia 25 września 2023 r., znak: OS.6522.1.2023.MK (ze zm.),
- „Sadłowo IV" ustanowiony decyzją koncesyjną Starosty Rypińskiego z dnia 29 grudnia 2023 r., znak: OS.6522.3.2023.MK,
- „Puszcza Miejska II" ustanowiony decyzją koncesyjną Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2009 r., znak: ŚG.III.tk.751-1/65/09 (ze zm.),
- „Stępowo X" ustanowiony decyzją koncesyjną Starosty Rypińskiego z dnia 21 czerwca 2024 r., znak: OS.6522.2.2024.MK.

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r. na terenie gminy Rypin udokumentowane zostały następujące **złoża kopalin**:

- Puszcza Miejska II - o bilansowych zasobach geologicznych rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1 - 1 407 tys. ton
- Puszcza Miejska III - o bilansowych zasobach geologicznych rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1- 975 tys. ton
- Puszcza Miejska p. A i B - o bilansowych zasobach geologicznych - 49 tys. ton, złoże, z którego wydobycie zostało zaniechane
- Nowe Sadłowo I - złoże skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym
- Nowe Sadłowo II – złoże eksploatowane o bilansowych zasobach geologicznych - 139 tys. ton
- Nowe Sadłowo III - złoże eksploatowane o bilansowych zasobach geologicznych - 141 tys. ton
- Nowe Sadłowo IV - o bilansowych zasobach geologicznych rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1- 160 tys. ton
- Sadłowo Rumunki I - o bilansowych zasobach geologicznych rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1- 174 tys. ton
- Stępowo IX - złoże eksploatowane o bilansowych zasobach geologicznych - 181 tys. ton
- Stępowo X - złoże eksploatowane o bilansowych zasobach geologicznych - 311 tys. ton
- Zakrocz - złoże skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym.

Ryc. 4. Występowanie surowców naturalnych oraz tereny i obszary górnicze w gminie Rypin
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG na podstawie bazy danych Centralnego Banku Danych Geologicznych

Pod względem hydrograficznym gmina Rypin leży w dorzeczu zlewni rzeki Rypienicy, która odprowadza wody do Drwęcy. Jedynie niewielki, północno-wschodni fragment gminy, leży w dorzeczu Skrwy.

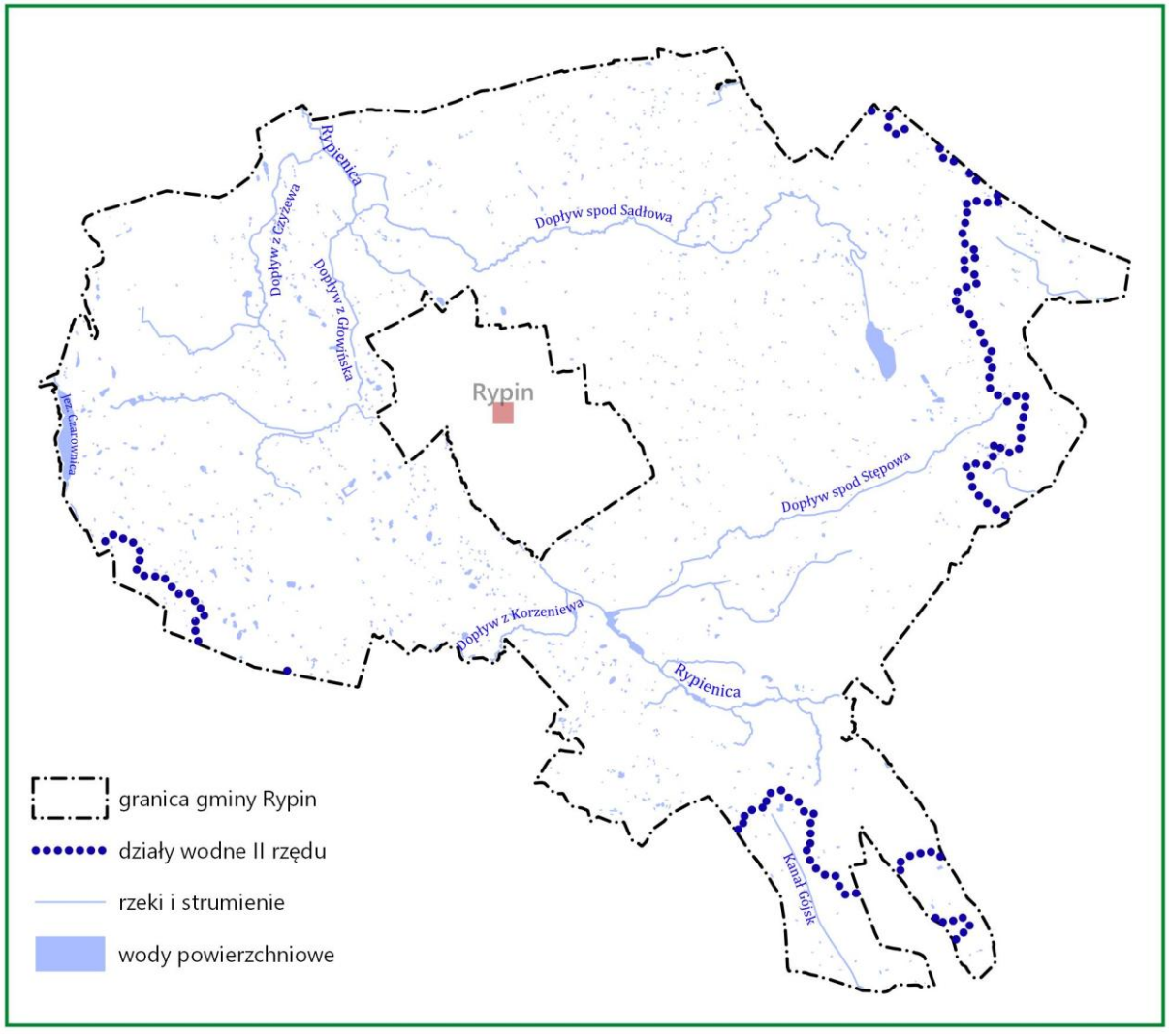
Rypienica jest głównym ciekiem i osią hydrograficzną gminy. Całkowita długość rzeki wynosi 35,8 km. Powierzchnia zlewni to 337,3 km2. Jest ona lewostronnym dopływem Drwęcy. Swój bieg rozpoczyna w okolicach wsi Skudzawy (wg innych źródeł we wsi Stępowo). Na rzece tej zlokalizowane są 3 młyny wodne: w Modlinie, Kamionce i Dylewie. W Kamionce przepływa przez spiętrzone stawy, gdzie znajduje się mała elektrownia wodna. W Zakroczu Rypienica zasila 3 stawy rybne. Między Dylewem a Rypinem rzeka mocno meandruje. Rzeka ma charakter naturalny. W bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajdują się grunty rolne oraz łąki, pastwiska i lasy. Rzeka przepływa przez miasto Rypin. Trafiają do niej ścieki oczyszczone w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Rypinie. Rzeka posiada 10 głównych dopływów – strug. Zasilana jest przez wody podziemne (w górnym biegu) oraz przez liczne cieki i rowy melioracyjne. Rzeka odwadnia północną część Pojezierza Dobrzyńskiego odprowadzając wody do Drwęcy. Odprowadza ona także nadmiar wody z jezior znajdujących się z jej dorzeczu: Sadłowskiego, Czarownicy, Łączonka, Trąbińskiego, Długiego, Kiełpińskiego i Warpalice.

Jezioro Sadłowskie zajmuje 21,3 ha powierzchni i położone jest w całości na terenie gminy Rypin. Objętościowo mieści 404,7 tys. m3 wody. Jego średnia głębokość to 1,9 m, a maksymalna 2,8 m. Jezioro

charakteryzuje się wydłużonym kształtem oraz słabo urozmaiconą linią brzegową. Jezioro to jest zbiornikiem przepływowym. Zasilają go dwa niewielkie cieki. Odpływ nadmiaru wód znajduje się w północnej części. Wody odprowadzane są do Rypienicy. Zbiornik posiada niskie podmokłe brzegi porośnięte roślinnością wynurzoną.

Występujące na terenie gminy jeziora Czarownica i Długie należą do jezior rynnowych. Wypełniły one rynny polodowcowe. Są one bardzo głębokie. Brzegi misy jeziornej są strome. Są to jeziora odpływowe, z których wody odprowadza Rypienica.

W obniżeniach terenu występują nieliczne oczka wodne i mokradła, są to charakterystyczne miejsca występowania torfów. Niewielki udział w ogólnej powierzchni gminy zajmują obszary podmokłe (stale lub okresowo). Przy zabudowie zagrodowej czasami spotykane są stawy. W niektórych miejscowościach występują zbiorniki wodne służące funkcjom rekreacyjnym. Wymienić tu należy przede wszystkim zbiornik wodny w parku w Sadłowie czy rekreacyjny zbiornik w Balinie.

Ryc. 5. Wody powierzchniowe na terenie gminy Rypin

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG na podstawie na podstawie danych geoportal.gov.pl

Wymogi związane z jakością wód wprowadziła Ramowa Dyrektywa Wodna. Stan wód powierzchniowych i podziemnych określa się na podstawie oceny tzw. Jednolitych Części Wód (JCW). Priorytetem w zakresie gospodarowania wodami jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód. JCW zostały wydzielone w celu ochrony zasobów wody wyznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę

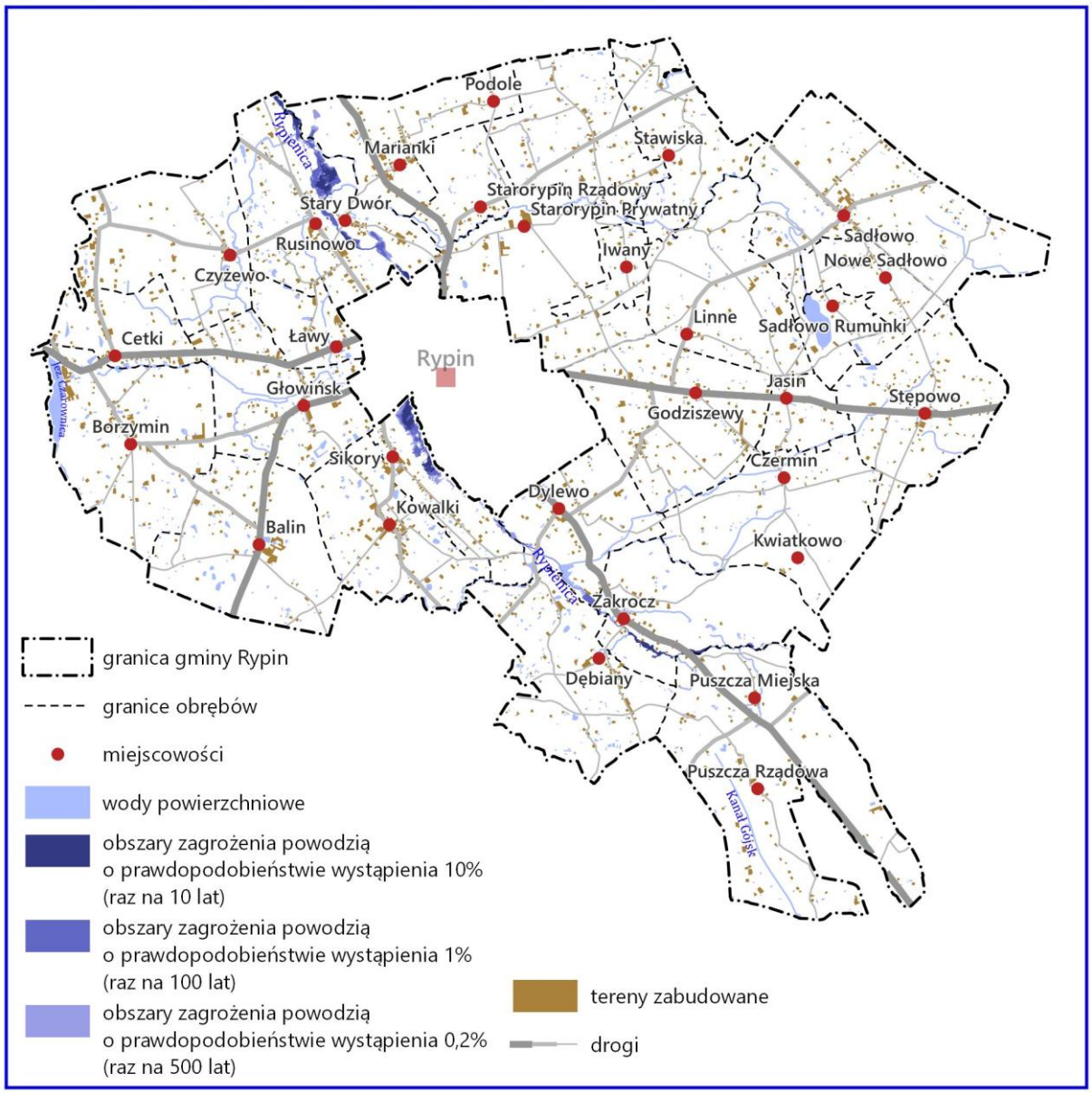
przeznaczoną do spożycia oraz jednolitego podejścia do gospodarki wodnej. W województwie kujawsko-pomorskim badania wód prowadzone są przez WIOŚ w Bydgoszczy.

Zdecydowana większość JCW powierzchniowych (81,8%) i znacznie mniejsza część JCW podziemnych (27,5%) obszaru regionu zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Na obszarze gminy Rypin obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), zgodnie z którą prawie cały obszar JCW powierzchniowych w gminie zagrożony jest nieosiągnięciem celów środowiskowych. W odniesieniu do wód powierzchniowych niezagrożone są jedynie niewielkie fragmenty w południowo- zachodniej i południowo-wschodniej części gminy.

Wśród JCWP występujących na terenie gminy Rypin, JCW Długie (k. Rypina) o kodzie PLLW20201 jest niezagrożona, a JCW Gozdawnica o kodzie PLRW2000232756529 i JCW Rypienica do dopł. z jez. Długiego z jez. Długim o kodzie PLRW20001728889, Skrwa do dopływu pod Przywitowa z jez. Skrwilno o kodzie RW200023275616, Urszulewka z jez. Urszulewskim i Sztutowskim o kodzie RW200017275629, Dopływ z jez. Kleszczyńskiego o kodzie 200025289429, są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ponad 90% powierzchni gminy położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych oznaczonym europejskim kodem JCWPd PLGW 230039 (nazwa JCWPd 39) zaliczonym do regionu wodnego Dolnej Wisły, obszar dorzecza Wisły. Tylko niewielkie fragmenty we wschodniej i południowej części gminy położone są na obszarze jednolitej części wód podziemnych oznaczonym europejskim kodem JCWPd PLGW 230048 (nazwa JCWPd 48) zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły, obszar dorzecza Wisły.

Ryc. 6. Wody powierzchniowe oraz obszary zagrożenia powodzią
Źródło: Uwarunkowania POG, na podstawie Wody Polskie, Centralny Bank Danych Geologicznych (podtopienia)

Jednym z głównych zasobów środowiska abiotycznego są **wody podziemne.** Stanowią one główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę. Możemy wyróżnić wody gruntowe, wgłębne i głębinowe. Wody gruntowe występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrujace wody atmosferyczne. Wody wgłębne znajdują się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek wód wgłębnych z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie a jednocześnie zwiększa odporność tych wód na zanieczyszczenia. Wody głębinowe są wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Ustawa Prawo wodne i Ramowa Dyrektywa Wodna nakładają na państwa członkowskie UE obowiązek ochrony przed ich degradacją zasobową i jakościową co wymaga opracowania i wdrożenia programów ochrony wód podziemnych w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrego stanu.

Na terenie gminy występują wszystkie piętra wodonośne wiekowo związane z trzeciorzędem oraz z czwartorzędem. Wody czwartorzędowe stanowią największe zasoby wód podziemnych. Są one

podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę. Głównym źródłem zasilania wód podziemnych są opady atmosferyczne, z których prawie 20% infiltruje w głąb powodując ciągłą wymianę.

Jedynie niewielki fragment południowo-wschodniej części gminy, w obrębie Puszczy Miejskiej, obejmuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska" o nieudokumentowanych zasobach. Zbiornik ten nie ma opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej.

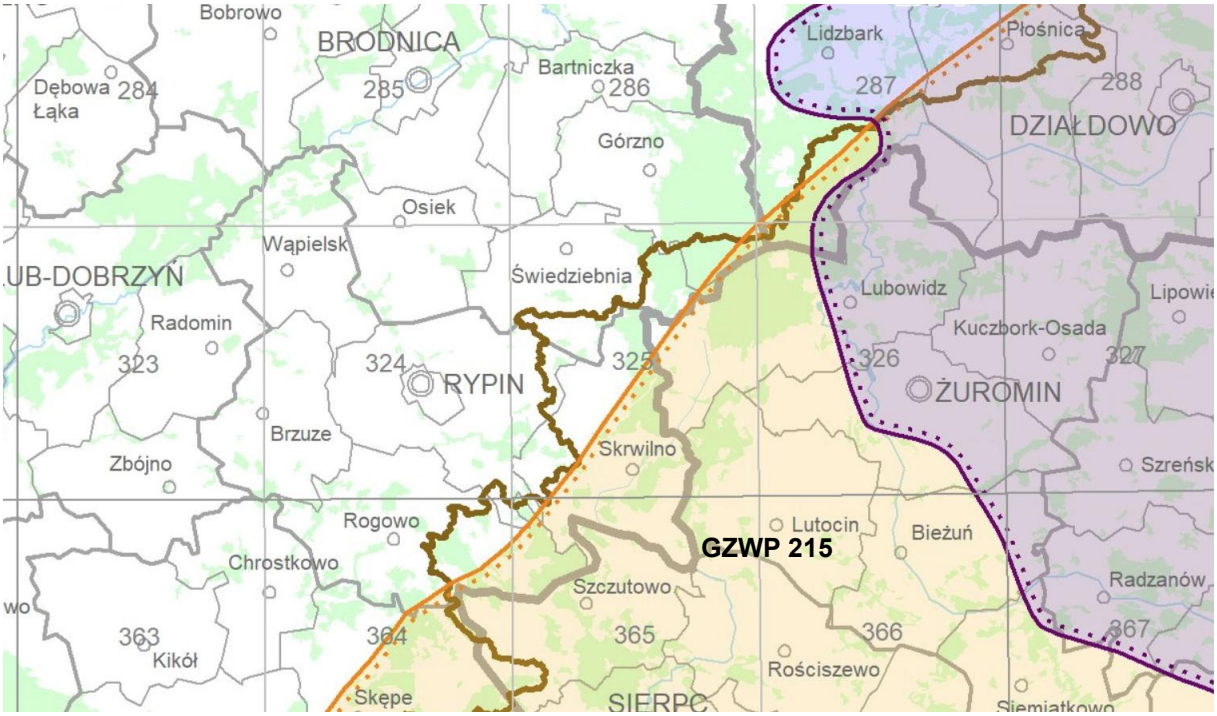
Obszar GZWP 215 Subniecka Warszawska charakteryzują następujące parametry:

- utwory wodonośne – czwartorzęd, kreda

- szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 500,9 tys. m3 /dobę

- wskaźnik zasobów dyspozycyjności – 125 m3 /dobę/km2

- miąższość poz. wód > 40 m.

Ryc. 7. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215

Źródło: https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/11681-mapa-gzwp-w-skali-1-800-000-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2025/file.html

Istotnym źródłem zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych gminy Rypin są zanieczyszczenia obszarowe z terenów intensywnego rolnictwa. W wyniku zachodzących przemian w rolnictwie, prowadzących do wzrostu intensywności i koncentracji produkcji rolnej może nastąpić wzrost zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych. Spowodować to może przyśpieszenie eutrofizacji wód powierzchniowych. Na jakość zasobów wodnych główny wpływ ma także niewłaściwy sposób odprowadzania ścieków sanitarnych i związana z tym nie do końca uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa gminy.

Wydzielone tzw. jednolite części wód, zarówno powierzchniowe, jak i podziemne, należy chronić, aby przyszłym pokoleniom pozostawić je w dobrym stanie ilościowym i jakościowym.

Gleby stanowią bezpośrednie podłoże, na którym rozwija się roślinność. Dotyczy to zarówno zbiorowisk leśnych, łąkowych a także roślin uprawnych. Bogactwo zasobów glebowych stanowi zatem czynnik decydujący o możliwościach rozwojowych gospodarki rolnej i leśnej, a także funkcjonowania pozostałych powierzchni biologicznie czynnych. Gleby najwartościowsze, objęte ochroną to kompleksy o wysokich klasach bonitacyjnych (IIIa-IIIb).

Na obszarze gminy Rypin występują przed wszystkim gleby płowe, rdzawe oraz bielicowe.

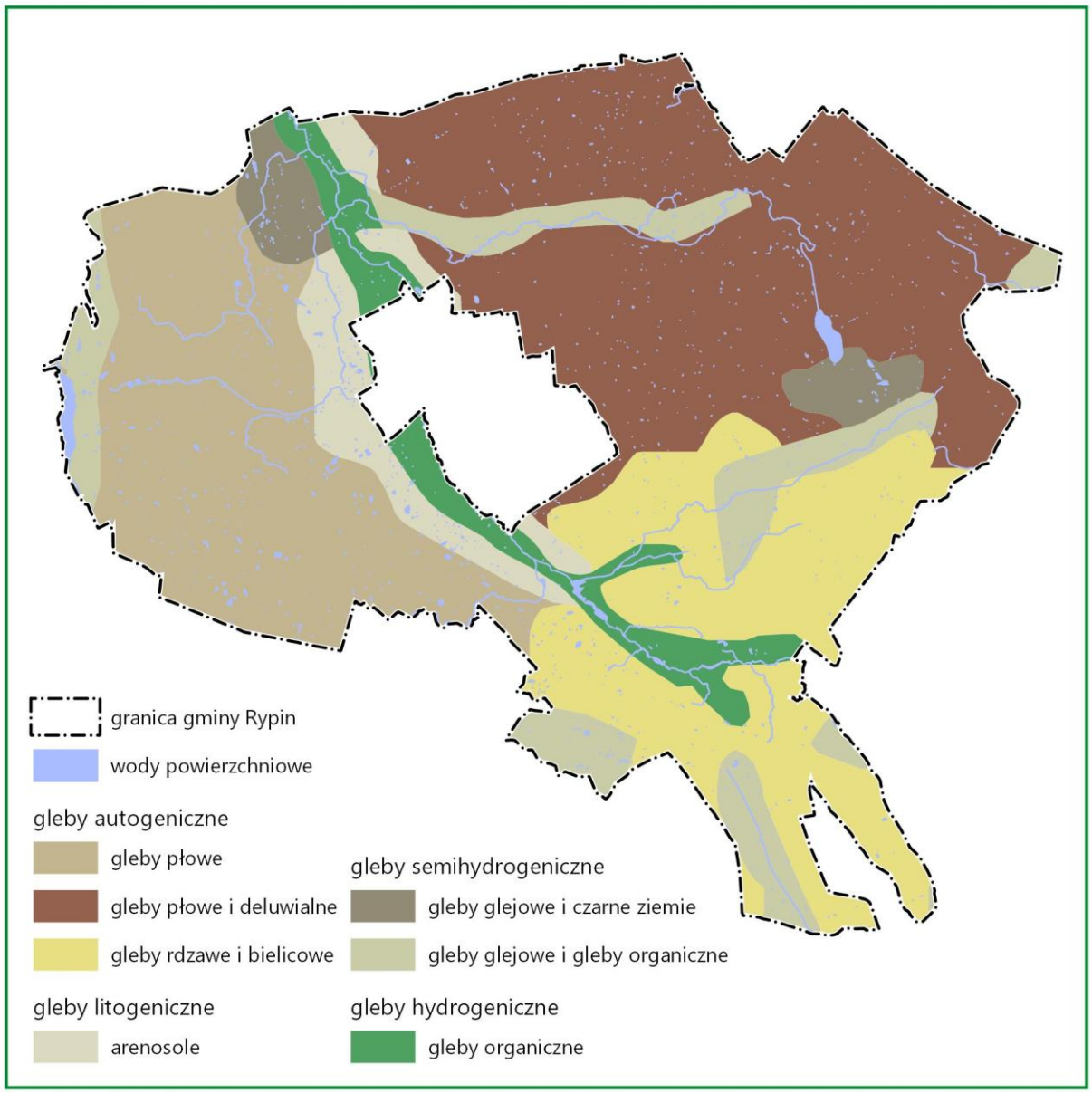
Na terenach wysoczyzny morenowej gminy wykształciły się gleby brunatne i płowe. Powstały one z glin morenowych i piasków gliniastych. Tego typu gleby należą do żyznych. Odznaczają się dużą zasobnością w składniki pokarmowe poziomu ornopróchniczego oraz dobrymi stosunkami wodno-powietrznymi. W efekcie na tych terenach dość intensywnie rozwija się rolnictwo. W związku z powyższym po obu stronach Rypienicy występują największe powierzchnie gleb o wysokiej przydatności rolniczej (kompleksy 1-4). Bonitacyjnie należą do klas IIIa – IVb, a w rolniczej przydatności tworzą kompleksy żytnie bardzo dobre i pszenne dobre. Cechą charakterystyczną gleb płowych jest jednak wymywanie węglanów oraz przemieszczanie się minerałów ilastych w głąb profilu. Sprzyja to okresowemu stagnowaniu wód opadowych. Odczyn poziomów powierzchniowych jest najczęściej kwaśny. Wraz z głębokością odczyn jest słabo kwaśny lub alkaliczny.

Znacznie uboższe gleby występują we wschodniej części gminy. Na tamtejszych sandrach wykształciły się bardzo lekkie i ubogie gleby bielicoziemne (bielicowe i rdzawe). Gleby klas V i VI wytworzone są głównie ze żwirów piaszczystych i gliniastych, piasków słabogliniastych. Bonitacyjnie gleby te należą do klas V-VI Rz. Występujące tam gleby zaliczane są do kompleksów o średniej i niskiej przydatności rolniczej o kompleksach żytnich słabych i żytnio-łubinowych. Są to słabe gleby, trudne do uprawy, często o wysokim poziomie zalegania wód gruntowych. Są niezbyt przydatne w rolnictwie. Gleby te sprzyjają występowaniu lasów, głównie sosnowych.

Z dolinami rzek i cieków wodnych związane są gleby bagienne (torfowe) i pobagienne (murszowe). W dnach obniżeń rynnowych i wytopiskowych przeważają gleby pochodzenia organicznego. Gleby mułowo-torfowe i torfowe wykształciły się w dnie doliny Rypienicy, dnach rynien subglacjalnych oraz w obniżeniach wytopiskowych. Wykorzystuje się je jako użytki zielone średnie i słabe.

W związku z powyższym na obszarze gminy przeważają grunty IV i III klasy bonitacyjnej. Stosunkowo duży udział przypada także na grunty klas VI i V. Brakuje natomiast gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych – I i II.

Zgodnie z Powszechnym spisem rolnym 2020 łączna powierzchnia gruntów rolnych, w gospodarstwach rolnych na terenie gminy Rypin, wyniosła około 11 149,15 ha, z czego 10 260,43 ha (92%) stanowiły użytki rolne. Pozostałe grunty stanowiły średnio 599,81 ha (5,4%) powierzchni, a lasy i grunty leśne w gospodarstwach rolnych wynoszą 288,91 ha (2,6%). Analizując strukturę użytków rolnych w jednostce można zauważyć, że największą ich część stanowiły tereny znajdujące się pod zasiewami – 8 932,81 ha (87% użytków rolnych) oraz łąki trwałe – 766,68 (7,5% użytków rolnych).

Ryc.8. Typy gleb na obszarze gminy Rypin
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG na podstawie Atlasu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

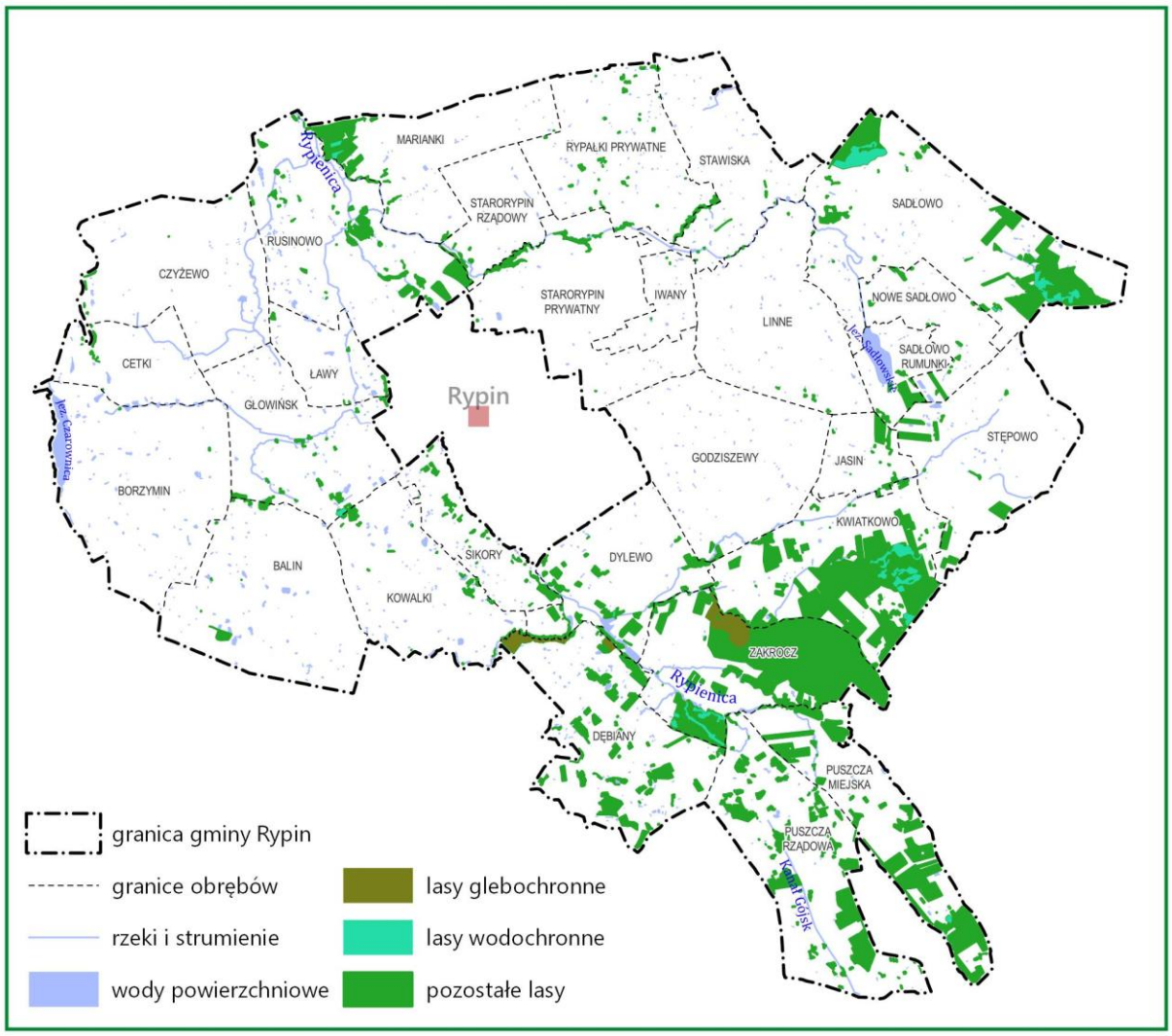
Jednym z najważniejszych elementów systemu ekologicznego są **lasy**. Las w środowisku gminy pełni szereg ważnych zadań. Na pierwszy plan wysuwa się znaczenie lasu dla gospodarki wodnej. Las przyczynia się do zmniejszenia wysokich i podwyższania niskich stanów wód w ciekach, zapewnia wyrównany odpływ. Ułatwia również utrzymanie wody gruntowej na odpowiednim poziomie. Szczególnie korzystna dla obiegu wody jest obecność lasów w strefie wododziałowej.

Lasy na terenie gminy rozmieszczone są nierównomiernie. Większe kompleksy leśne znajdują się zwłaszcza w południowo-wschodniej części gminy w rejonie wsi Kwiatkowo, Puszczy Miejskiej i Zakrocza. Niewielkie kompleksy leśne występują także w północnej części gminy – głównie w rejonie Rusinowa oraz we wschodniej – w rejonie Sadłowa. Poza wyżej wymienionymi połaciami lasów, w gminie nie występują większe ich kompleksy. Przy niskim udziale lasów (8,7%) w ogólnej powierzchni gminy, znaczną rolę ogrywają także zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne i przydrożne stanowiące enklawy przyrodnicze. Zadrzewienia te są najczęściej niewielkimi zespołami zieleni rozmieszczonymi na terenie całej gminy. Wzdłuż dróg lokalnych i polnych oraz rowów remigracyjnych występują ciągi szpalerowe, kępy drzew i krzewów. Zadrzewienia takie pełnią funkcje przyrodnicze i ochronne.

Stanowią ostoję dla drobnej fauny. Podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe. Wpływają także na lokalny mikroklimat oraz regulują stosunki wodne. Enklawy zieleni ograniczają negatywne zjawiska związane z procesami erozji eolicznej i wodnej na niezalesionych terenach uprawowych. Obecnie obserwowane są niekorzystne tendencje likwidowania zwłaszcza zadrzewień śródpolnych oraz miedz. Przyczynia się to do pogarszania stosunków wodnych terenów rolniczych. Nawet niewielkie enklawy zieleni stanowią ostoję dla zwierząt oraz spełniają funkcję gleboochroną i wiatrochronną.

Bogaty skład florystyczny cechuje również łąki i pastwiska (10,8%). Oprócz przeważających traw jednoliściennych, turzyc i roślin motylkowych występują tam także zioła pastewne i rośliny dwuliścienne. Na obszarze gminy wyodrębniono 7 głównych kompleksów łąkowo-bagiennych. Występują one głównie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, a zwłaszcza wzdłuż Rypienicy. Łąki te są użytkowane ekstensywnie. Oprócz funkcji gospodarczej spełniają one bardzo ważną funkcję ekologiczną. Są one swoistym ekosystemem pełniącym role biocenotyczną, klimatyczną, glebotwórczą, hydrologiczną i hydrosanitarną. Kompleksy te stanowią również ostoję dla licznych gatunków zwierząt.

Grunty leśne w gminie Rypin stanowią niecałe 9 % ogólnej powierzchni gminy. Jest to wskaźnik niski w porównaniu z lesistością całego kraju (24%), jak również województwa kujawsko – pomorskiego (ponad 23 %). Kompleksy leśne na terenie gminy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe występują w południowo-wschodniej części w rejonie Kwiatkowa, Puszczy Miejskiej oraz Zakrocza. Niewielkie kompleksy występują też we wschodniej (rejon Sadłowa) i północnej części gminy (rejon Rusinowa). Wykształcone są tu lasy na siedlisku boru świeżego, miejscami boru mieszanego świeżego. Wśród drzewostanów dominuje sosna z niewielkim udziałem gatunków liściastych. Część lasów w rejonie wsi Zakrocz uzyskało status lasów ochronnych (wodochronne). Na uwagę zasługują także parki podworskie, które pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacają i uatrakcyjniają środowisko przyrodnicze. Na pozostałym obszarze dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Ryc. 9. Rozmieszczenie lasów w gminie

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG na podstawie Banku Danych o Lasach, Ewidencji Gruntów i Budynków

Na terenie gminy liczne są tereny otwarte, na których florę reprezentują agrocenozy pól uprawnych, a także roślinność łąk i pastwisk. Większą bioróżnorodnością charakteryzują się fitocenozy naturalne i półnaturalne zwłaszcza łąkowe w pobliży cieków wodnych i jezior. Znacznie częściej spotykane są jednak zbiorowiska półnaturalne i antropogeniczne. Na terenie gminy występują także fitocenozy wodne oraz leśne.

Cenne okazy florystyczne związane są także z pozostałościami dawnych parków dworskich. Obecnie parki te odbiegają od pierwotnych założeń. W wielu przypadkach są poważnie przekształcone i zdewastowane. Pomimo tego nadal są one znacznie bogatsze pod względem florystycznym od zadrzewień śródpolnych czy przyzagrodowych. Ich okazały drzewostan znacznie wyróżnia się na tle otaczających terenów.

Do terenów zielonych należą też sady i ogrody. Stanowią one istotny element regulacyjny środowiska. Dotyczy to zwłaszcza ich funkcji glebochronnej i wiatrochronnej. Sady stanowią także miejsca czasowego pobytu i żerowania drobnej fauny, a zwłaszcza ptaków.

Na szczególną uwagę zasługują tereny zieleni urządzonej. Jej powstanie związane jest z dążeniem społeczności lokalnej do poprawienia naruszonej równowagi biologicznej w środowisku. Należą do nich parki wiejskie, zieleń cmentarzy a także zieleń przy obiektach sportowych, szkołach, kościołach - tworzy ona dla tych obiektów tło przyrodniczo-krajobrazowe. Podobne funkcje spełnia zieleń towarzysząca i ochronna występująca w sąsiedztwie różnych obiektów (m.in. kościołów, cmentarzy, szkół). Na

szczególną uwagę i ochronę zasługują zwłaszcza zabytkowe układy alejowe oraz starodrzew silnie wyróżniające się z otoczenia.

Zgodnie z podziałem Polski na **regiony klimatyczne** Alojzego Wosia (1999), gmina Rypin mieści się w we wschodniej części Regionu Chełmińsko-Toruńskiego. Spośród innych regionów wyróżnia się on nieco większą częstotliwością występowania dni z bardzo ciepłą pogodą i z dużym zachmurzeniem. Średnio w ciągu roku występuje tu ponad 16 dni z tego typu pogodą. Częściej występują tu także dni z przymrozkami bardzo chłodne, z dużym zachmurzeniem i bez opadów.
Charakterystyczną cechą **klimatu** jest niedobór opadów atmosferycznych. Średnio notuje się 568 mm opadów (od 480 do 680 mm). Niskie opady przypadają na okres wegetacji roślin uprawnych, ich ilość jest zdecydowanie za niska w stosunku do potrzeb wodnych roślin. Niedostatek wody w okresie wegetacyjnym uniemożliwia osiągniecie maksymalnej urodzajności upraw.
Najczęściej wieją wiatry z kierunku zachodniego, rzadziej z południa i północy. Zgodnie z Atlasem Klimatu Polski przeważają wiatry o dość znacznych prędkościach (średnio 3,5-4,0 m/sek.). Na mapie zasobów wiatru prof. H. Lorenc gmina Rypin mieści się w III z V stref. W strefie tej średnioroczna prędkość wiatru wynosi 4-6 m/s (średnia dla województwa 3,1 m/s). W związku z powyższym na terenie gminy, podobnie jak i na terenie całego województwa, występują korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej.
Urozmaicona rzeźba powierzchni, nierównomierne rozmieszczenie lasów oraz duża ilość podmokłości powodują, że obszar gminy jest zróżnicowany pod względem warunków klimatu lokalnego. Szczególnie wyróżnia się topoklimat doliny Rypienicy oraz dużych kompleksów łąkowo-bagiennych w rejonie Sadłowa, Rusinowa i Stępowa. Charakteryzuje się on głównie znacznie większą wilgotnością względną powietrza oraz mniejszymi amplitudami temperatury.
W zagłębieniach terenowych występuje niekorzystny mikroklimat powstający na skutek inwersji termicznych, zalegania mas chłodnego powietrza i tworzenia mgieł. Zjawiska te są szczególnie odczuwalne w okresie jesiennym.
W ostatnich latach obserwuje się postępujące zmiany klimatu, w efekcie czego coraz częściej występują groźne zjawiska pogodowe, w szczególności susze, wiatrów huraganowe oraz gradobicia

4.2. Elementy zagospodarowania przestrzennego ważne z punktu środowiskowego

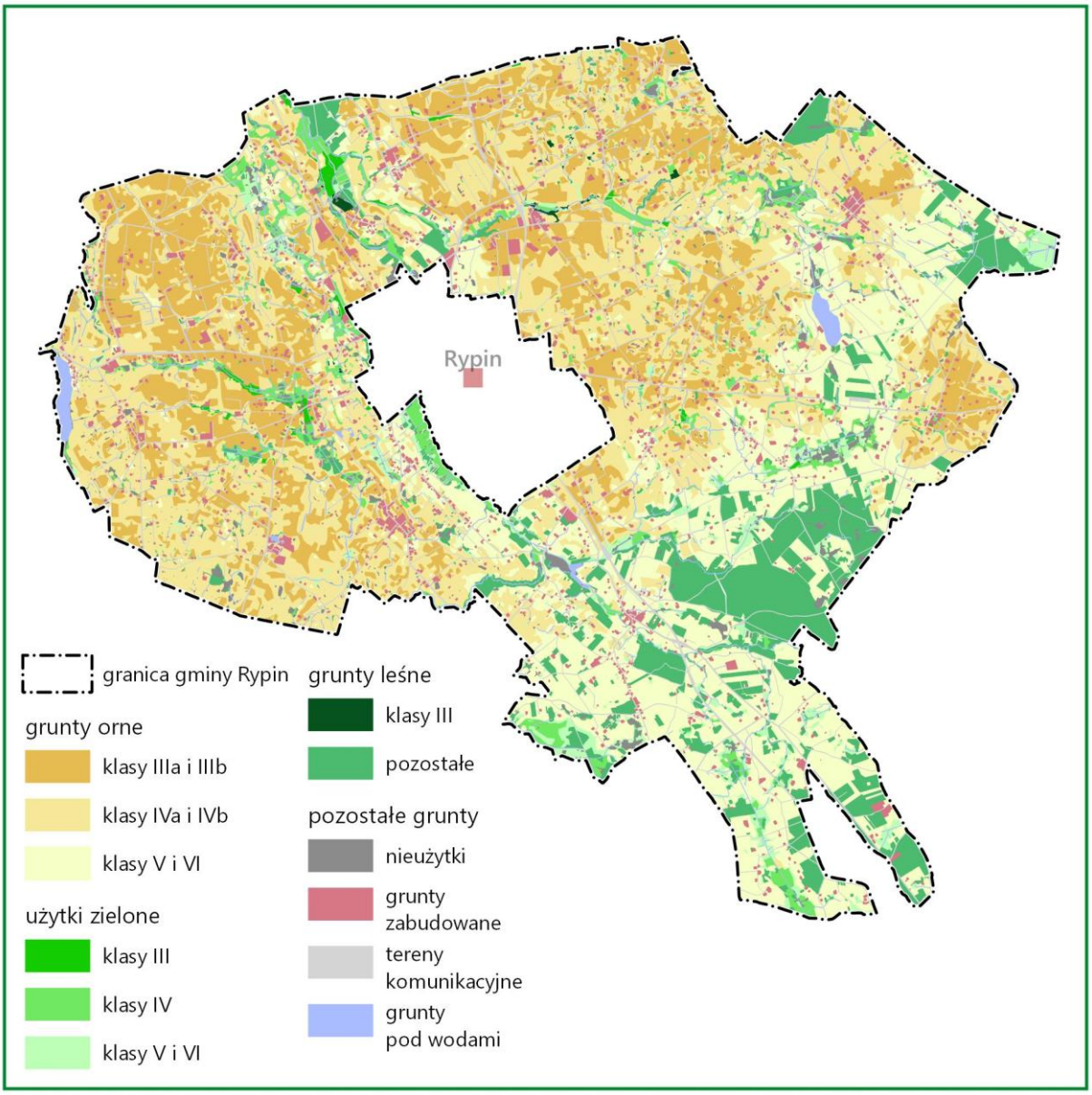
Gmina Rypin z uwagi na swoje położenie nie ma wykształconego jednego centralnego ośrodka mieszkaniowego i usługowego, jak to ma zwykle miejsce w gminach wiejskich. Otacza ona miasto Rypin, będące ośrodkiem powiatowym, stanowiącym centrum usług również dla mieszkańców gminy Rypin.

Gmina Rypin jest gminą wiejską o charakterze rolniczym z dobrymi warunkami do dalszego rozwoju rolnictwa. W strukturze przestrzennej dominują użytki rolne, zajmujące 11025 ha (83,7%), lasy zajmują 1149 ha (8,7%). Wśród użytków rolnych główną część stanowią grunty orne, które charakteryzują się dużą wartością użytkową (dominują gleby IV i III klasy bonitacyjnej).

Grunty zurbanizowane i zabudowane stanowią 3,5% powierzchni. Na tereny te składają się przede wszystkim tereny komunikacyjne (75,6% terenów zurbanizowanych, co stanowi 2,6% powierzchni gminy). Tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, rekreacyjnej stanowią 16,3% powierzchni zurbanizowanej co stanowi zaledwie 0,57% powierzchni gminy.

Przez teren gminy, ze wschodu na zachód oraz z północy na południowy wschód i południowy zachód,

przebiegają drogi publiczne kategorii wojewódzkiej. Pozostałe drogi to drogi publiczne kategorii powiatowej i gminnej oraz drogi wewnętrzne.

Ryc. 10. Mapa użytkowania gruntów wraz z klasami bonitacyjnymi gleb
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG, na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków

Wśród elementów zagospodarowania przestrzennego ważne z punktu widzenia środowiskowego są;

- **Zabudowa mieszkaniowa:** w obszarze gminy Rypin zabudowa mieszkaniowa i usługowa jest rozproszona, a większe skupiska występują głównie we wsiach sołeckich. Wyraźnie widoczna jest większa koncentracja zabudowy w zachodniej części gminy, w której występuje gęsta sieć dróg powiatowych i wojewódzkich. Wschodnia część gminy charakteryzuje się zabudową rozproszoną. Największe skupiska zabudowy występują we wsiach Kowalki, Marianki, Borzymin, Sadłowo, Rusinowo, Starorypin Prywatny, Zakrocz, Stępowo. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą podstawowe usługi publiczne i infrastruktura społeczna. Zabudowa usługowa występuje również poza miejscami koncentracji zabudowy mieszkaniowej; stanowi ją drobny handel a także większe obiekty jak stacje paliw, domy weselne, restauracje itp.

Największe skupisko zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej występuje w Balinie i Starorypinie Prywatnym, co związane jest z funkcjonującymi tu w przeszłości Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi. Pojedyncze budynki mieszkalne wielorodzinne zlokalizowane są w Czyżewie i Rusinowie.

- **Systemy transportowe –** Teren Gminy Rypin przecinają 4 drogi wojewódzkie, które determinują w dużym stopniu jej rozwój przestrzenny. Ponadto sieć drogową gminy tworzą ogólnodostępne drogi publiczne kategorii powiatowej i gminnej, a także towarowa linia kolei normalnotorowej.
- **Gospodarka wodno-ściekowa** – Gmina Rypin zaopatrywana jest w wodę do picia z czterech gminnych ujęć wody posiadających udokumentowane zasoby, w miejscowościach: Kowalki, Borzymin, Sadłowo i Starorypin Prywatny. Dla przedmiotowych ujęć nie zostały ustanowione w drodze aktu prawa miejscowego oraz decyzji strefy ochronne obejmujące tereny ochrony pośredniej. Do rezygnacji z wyznaczenia terenu ochrony pośredniej przedmiotowych ujęć oraz do ograniczenia strefy ochronnej tylko do terenu ochrony bezpośredniej upoważniły warunki geologiczne i hydrogeologiczne.[1] Na terenie gminy Rypin na dz. nr ewid. 143 w obrębie Starorypin Prywatny zlokalizowana jest również stacja uzdatniania wody dla m. Rypina.

  Długość sieci wodociągowej głównej wynosi 199,6 km. Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej wynosi 96,6 % (wg danych GUS za rok 2024).

  W 2015 r. wyznaczono aglomerację Rypin o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 20830 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną na terenie miejscowości Rypin, położoną w powiecie rypińskim, której obszar obejmuje miasto Rypin oraz wsie: Balin, Głowińsk, Kowalki, Ławy, Rusinowo, Starorypin Prywatny, Marianki, Sikory, położone w gminie Rypin; a także wsie: Rogowo, Rojewo, Świeżawy, Zamość, Sosnowo, Karbowizna, Lasoty, Nadróż, Pręczki, położone w gminie Rogowo.
  Gmina Rypin mieści się w grupie gmin województwa o najniższym wskaźniku skanalizowania. W 2024 r. wskaźnik skanalizowania w gminie wyniósł 25,1%. Długość czynnej sieci rozdzielczej w 2024 r. wyniosła 43,9 km.

[1] Na terenie stref ochrony bezpośredniej obowiązują następujące warunki jej utrzymania:
- teren ochrony bezpośredniej obejmuje grunty, na których usytuowane jest ujęcie, ograniczony jest ogrodzeniem stacji uzdatniania,
- teren ochrony bezpośredniej ujęcia jest ogrodzony i oznakowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody (Dz. U. z 2004 r. nr 136, poz. 1457 z późn. zm.). W obszarze tym zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia,
- na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody należy:
  - odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
  - zagospodarować teren zielenią,
  - odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
  - ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody nie wolno składować materiałów grożących skażeniu wód podziemnych.

Na koniec roku 2023 na terenie gminy było 312 zbiorników bezodpływowych oraz 849 oczyszczalni przydomowych.

- **Gospodarka odpadami** – Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy prowadzona jest zgodnie z Planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2035 oraz Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Rypin regulującym m.in. kwestie gromadzenia odpadów na nieruchomościach oraz częstotliwość odbierania odpadów. Odpady z terenu gminy Rypin unieszkodliwiane są w ramach instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w Puszczy Miejskiej, gdzie również znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). W PSZOK nieodpłatnie przyjmowane są wyselekcjonowane frakcje odpadów komunalnych powstające na terenie gminy.

- **Systemy zaopatrzenia w energię elektryczną** – Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 220 kV relacji Olsztyn I - Włocławek Azoty oraz wysokiego napięcia 110 kV relacji: Rypin – Brodnica Podgórz, Puszcza Miejska – Rypin oraz Lipno – Puszcza Miejska.

  Dla linii elektroenergetycznej 220 kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach)[2].

  Dla linii elektroenergetycznych 110 kV wymagany jest pas ograniczonego użytkowania o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach), a dla linii elektroenergetycznych średniego napięcia SN15kV pas techniczny o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii.

  Sieć elektroenergetyczna średniego napięcia to głównie napowietrzne linie elektroenergetyczne. W ich sąsiedztwie, w pasie o szerokości 7 m w obie strony od osi rzutu linii (strefie oddziaływania) obowiązuje zakaz sytuowania obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi i nasadzenia zieleni wysokiej.

  Źródłem zasilania gminy Rypin w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilania 110/15 kV usytuowany w mieście Rypin. Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć rozdzielczą, wyprowadzonych z GPZ napowietrznych linii elektroenergetycznych SN 15 kV

[2] W pasie technologicznym linii 220kV oraz w ich sąsiedztwie występują następujące ograniczenia użytkowania terenu:

a) zakaz realizacji budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego i budynków użyteczności publicznej;
b) lokalizacja pozostałych obiektów i urządzeń budowlanych (związanych np. z działalnością gospodarczą lub rekreacyjną, zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem) musi uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych;
c) zakaz tworzenia hałd, nasypów oraz zwiększania rzędnych terenu;
d) zakaz sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m;
e) dla lokalizacji farm wiatrowych w sąsiedztwie sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć (stacji i linii), minimalna odległość między rzutem poziomym istniejącej sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć, a linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania dopuszcza budowę elektrowni, winna być równa lub większa od trzykrotności maksymalnej średnicy wirnika wraz z łopatami (3D) albo równa lub większa od dwukrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej (2H) w zależności od tego, która z tych wartości jest większa:
f) lokalizacja urządzeń i obiektów farm fotowoltaicznych w pasie technologicznym linii przesyłowych dopuszczalna jest poza obszarami:

- wokół słupów w kształcie koła o promieniu, co najmniej równym wysokości słupa oraz w obszarze pomiędzy słupami wzdłuż osi linii, w pasie o szerokości równej odległości pomiędzy skrajnymi przewodami, powiększonej 0 5 m w każdą stronę, na załomach trasy linii, na przedłużeniu osi linii, zostanie pozostawiony niezabudowany pas, którego długość liczona od fundamentów słupa po przedłużeniu osi trasy linii będzie równa potrójnej wysokości słupa, a szerokość równa odległości pomiędzy skrajnymi przewodami, powiększonej 0 5 m w każdą stronę.

zasilających stacje transformatorowe SN/15 kV i dalej poprzez sieć rozdzielczą linii nn 0,4 kV. Na terenie Puszczy Miejskiej zlokalizowany jest drugi GPZ. Rozwój sieci elektroenergetycznej będzie następował w oparciu o rezerwy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej oraz budowę nowych linii w zależności od potrzeb gminy i możliwości finansowych gestora sieci.

- **Zaopatrzenie gminy w ciepło** - Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zaopatrzenie gminy Rypin w ciepło bazuje na ogrzewaniu indywidualnym. Większość budynków w gminie to budynki wolnostojące, jednorodzinne, ale jest też nieznaczny udział budynków wielorodzinnych w postaci bloków.

- **Odnawialne źródła energii** - Na terenie gminy Rypin zlokalizowanych jest 11 generatorów energii wiatrowej (o mocy od 0,5 MW do 2,0 MW).

  Dobrze dobrana i usytuowana elektrownia wiatrowa może wytworzyć rocznie taką ilość energii elektrycznej, jaka odpowiada 10-20 % iloczynu mocy nominalnej zainstalowanej turbiny oraz liczby godzin w ciągu roku.

  Na terenie gminy zamontowanych jest szereg mikroinstalacji zarówno na obiektach użyteczności publicznej jak i nieruchomościach prywatnych. W gminie Rypin wydanych zostało 57 decyzji o warunkach zabudowy na budowę farm fotowoltaicznych.

  Według stanu na koniec sierpnia 2025 r. na terenie gminy zrealizowanych zostało 15 farm fotowoltaicznych: Borzymin (dz. nr 34/6), Cetki (dz. nr 77/1 i 63), Głowińsk (dz. nr 1), Czyżewo (dz. nr 116/1), Ławy (dz. nr 25/2), Starorypin Rządowy (dz. nr 2?4), Starorypin Prywatny (dz. nr 85/15, 83/4, 83/9), Jasin (dz. nr 31/2), Kwiatkowo (dz. nr 62), Puszcza Miejska (dz. nr 33) oraz Puszcza Rządowa (dz. nr 25/2 i 36/4).

  Na obszarze gminy znajduje się jedna mała elektrownia wodna w miejscowości Kamionka o mocy 5,8 kW na rzece Rypienicy. Obecnie jest nieczynna.

  Z racji prowadzonej gospodarki rolnej, dużych zasobów biomasy (roślinnej, odchodów zwierzęcych i innych odpadów organicznych) na terenie gminy Rypin, w miejscowości Starorypin Prywatny zlokalizowana została biogazownia rolnicza o mocy 1,9 MW, działająca od wiosny 2013 r.

  Ponadto Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „RYPIN" Sp. z o.o. w Puszczy Miejskiej produkuje energię z biogazu. Zakład ten wykorzystuje gaz wysypiskowy powstający w wyniku fermentacji związków organicznych na składowisku odpadów. Zakład oferuje produkcję i sprzedaż energii elektrycznej wytworzonej z biogazu. Średnia produkcja w roku to 16 650 kW energii elektrycznej.

  Na terenie gminy istnieje możliwość powszechnego wykorzystania kolektorów słonecznych, ponieważ pod względem wielkości nasłonecznienia gmina lokuje się na poziomie porównywalnym z przeciętnymi wartościami krajowymi. Kolektory słoneczne preferowane są do wykorzystania jako inwestycje indywidualne, przede wszystkim do ogrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania mieszkań.

  Zgodnie z danymi Planu gospodarki niskoemisyjnej, na terenie gminy funkcjonują kolektory słoneczne o powierzchni ok. 32m^2, mocy 16 000 kWh/m2/rok, co daje 57,6 GJ/rok. W instalacje te wyposażone są także budynki komunalne: Szkoła Podstawowa w Starorypinie Rządowym (8 szt.), gimnazjum w Kowalkach (5 szt.), Szkoła Podstawowa w Sadłowie (3 szt.).

- W miejscowości Starorypin Prywatny zlokalizowana jest biogazownia rolnicza o mocy 1,9 MW, działająca od wiosny 2013 r. Jest to pierwszy w Polsce tego typu obiekt wybudowany przez grupę rolników.
- W gminie funkcjonują dwa podmioty gospodarcze zajmujące się produkcją biomasy w celu dostosowania jej do wykorzystania energetycznego. Jest to Zakład Stolarski ,,Zakopianka'' w Mariankach przetwarzający trociny na brykiet oraz Tartak Cetki - produkujący trociny.
- **Gazociągi i inne rurociągi przesyłowe** – Przez teren gminy Rypin przebiega gazociąg średniego ciśnienia o długości 13,617 m, relacji Brodnica – miasto Rypin, stanowiący źródło zasilania dla MPEC w Rypinie oraz odbiorców na obszarze miasta Rypin. Według danych BDL, w gminie Rypin na koniec 2023 r. z gazu przewodowego korzystało tylko 15 odbiorców.

  Ponadto z południa na północ przebiega „Pomorski" rurociąg ropy naftowej DN 800 Płock-Gdańsk wraz ze stacją pomp zlokalizowaną w miejscowości Puszcza Miejska. Istniejący jak i planowany rurociąg są ograniczeniem dla różnych form zagospodarowania terenu. Możliwość lokalizowania zabudowy w ich pobliżu regulują przepisy odrębne.

  Dla rurociągów przesyłowych dalekosiężnych ustala się strefy bezpieczeństwa, których środek stanowi oś rurociągu. Minimalna szerokość strefy bezpieczeństwa dla jednego rurociągu przesyłowego dalekosiężnego, w zależności od jego średnicy nominalnej, powinna wynosić co najmniej 20 m - dla rurociągu o średnicy powyżej 600 mm. Dla układu równolegle biegnących rurociągów przesyłowych dalekosiężnych strefę bezpieczeństwa wyznaczają poszczególne rurociągi.
- Na terenie gminy Rypin zlokalizowana jest rozlewnia Gazu Płynnego GASPOL S.A. Jest to zakład, który ze względu na magazynowanie gazu płynnego LPG, zakwalifikowany został do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR),
- **Telekomunikacja** – Na terenie gminy Rypin zlokalizowane są dwie stacje bazowe telefonii komórkowej w miejscowościach: Rusinowo (dz. nr ewid. 431/2) – Orange i T-Mobile, Dębiany (dz. nr ewid. 100/6) – Play.

  Gmina w zakresie telefonii komórkowej obsługiwana jest również przez stacje bazowe różnych operatorów usytuowane na terenie miasta Rypin.

  Zasięg sieci telefonii komórkowej jest ogólnie dobry. Nie istnieją miejsca, w których występowałyby problemy z zasięgiem sieci telefonii komórkowej. Na części obszaru gminy funkcjonuje sieć światłowodowa. Niestety brakuje miejsc, w których można by korzystać z darmowego Internetu.
- **Tereny górnicze, miejsca eksploatacji kruszywa** - w granicach gminy Rypin występują tereny i obszary górnicze – łącznie ustanowiono 5 decyzji koncesyjnych, w tym 1 wydana przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz 4 wydane przez Starostę Rypińskiego. Na obszarze gminy występują też złoża kopalin naturalnych: piaski, żwiry. Spośród złóż kruszywa naturalnego największe znaczenie mają obszary w Puszczy Miejskiej, Stępowie oraz Nowym Sadłowie.
- **Zabytki** – Najciekawszymi zabytkami na terenie gminy Rypin są te wpisane do rejestru zabytków: Kościół parafialny rzymsko-katolicki drewniany pw. św. Jana Chrzciciela w Sadłowie o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego oraz Zespół pałacowo-parkowy w

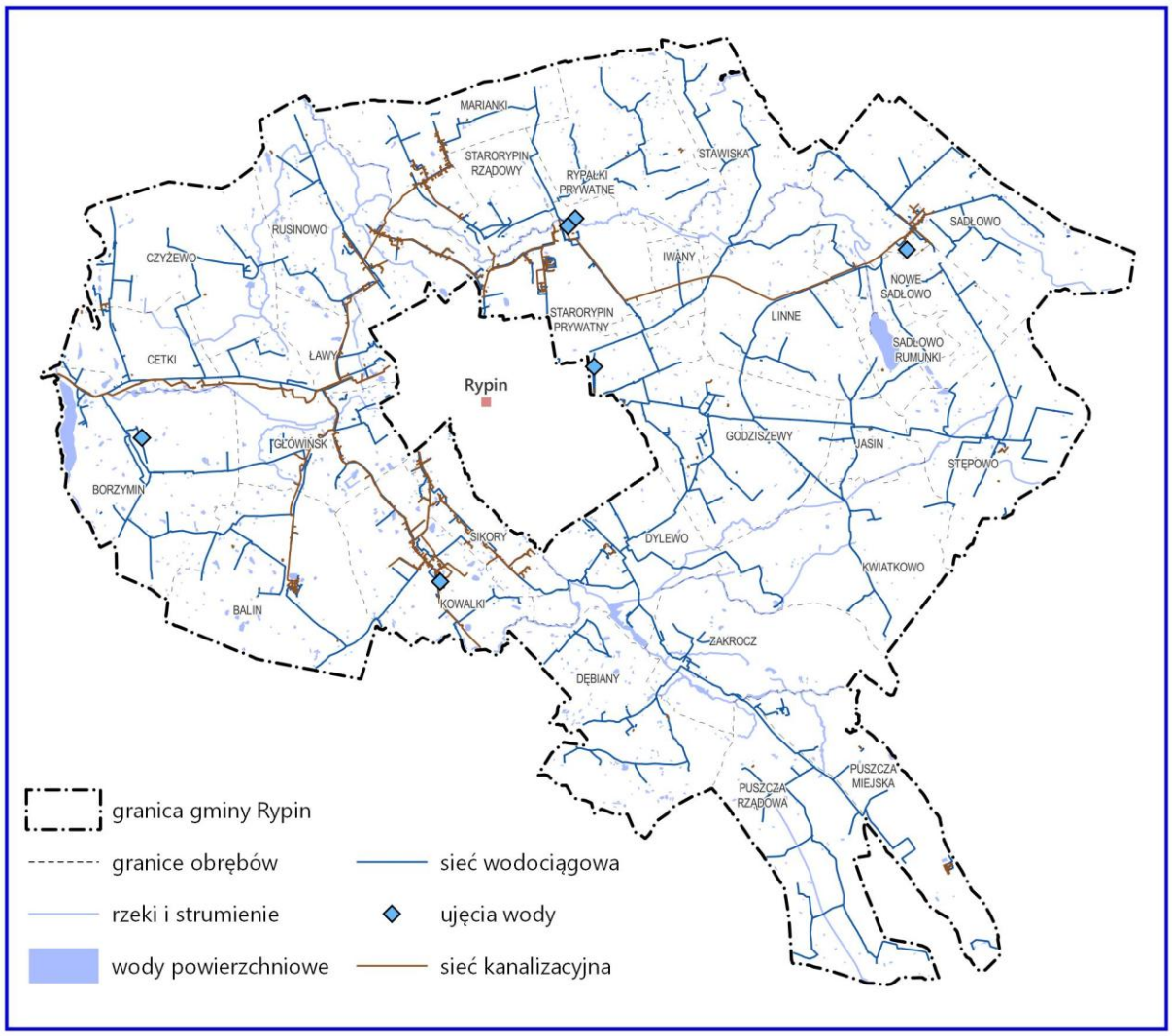
Sadłowie (obecnie szkoła) oraz w Starorypinie. W rejestrach odnotowano łącznie 8 zabytków nieruchomych (wg rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku) oraz 108 zabytków nieruchomych wpisanych do wojewódzkiej /gminnej ewidencji. Ponadto znajduje się tutaj 416 stanowisk archeologicznych.

- **Cmentarze** – w gminie znajdują się następujące cmentarze: cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Sadłowie, cmentarz parafialny z historycznymi nagrobkami w Sadłowie, cmentarz ewangelicki w Głowińsku (historyczne nagrobki – pozostałości, starodrzew), cmentarz żydowski w Ławach (brak pozostałości, czytelnych granic oraz przekształcenie terenu). Zgodnie z obowiązującymi przepisami sanitarnymi dla terenów cmentarnych funkcjonują następujące standardy odległościowe:

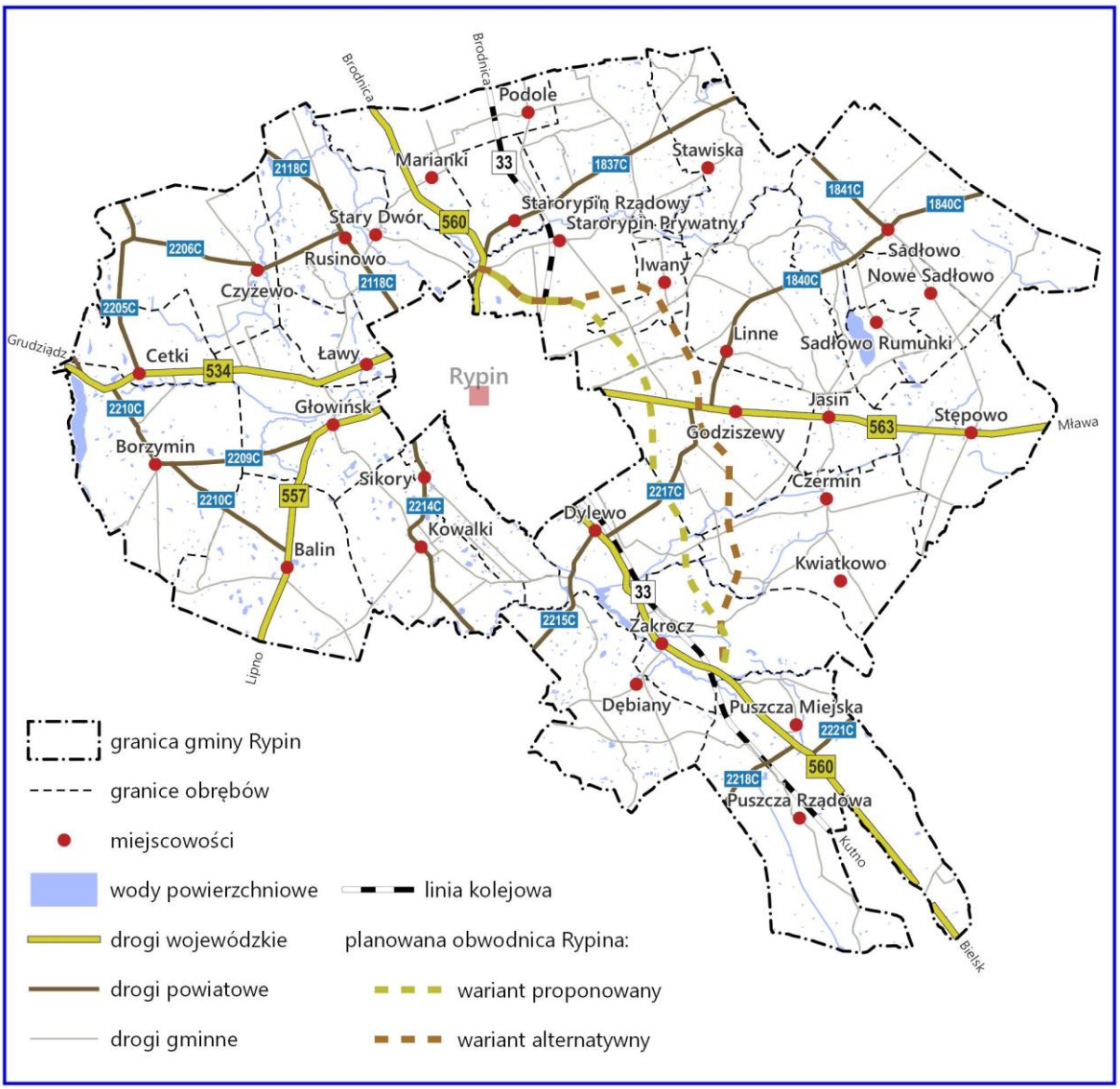
  • podstawowa strefa ochronna (150 m): minimalna odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywności oraz od studni, źródeł i strumieni służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych musi wynosić co najmniej 150 m,

  • warunkowa redukcja strefy (50 m): powyższa odległość może być zmniejszona do 50 m, pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone,

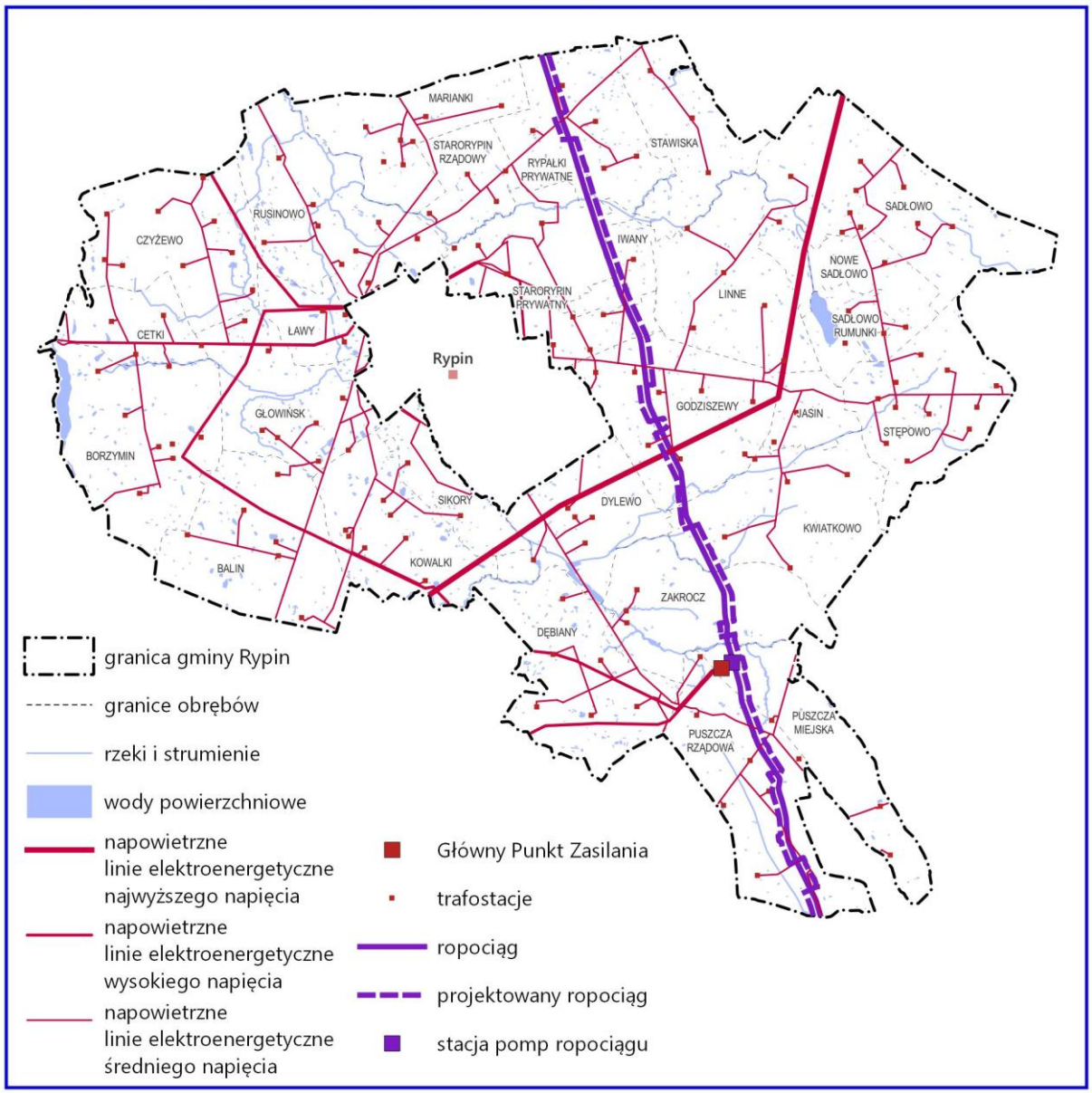
  • ochrona ujęć zbiornikowych (500 m): odległość od granic cmentarza do ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych (służących do zaopatrzenia w wodę do picia i potrzeb gospodarczych) nie może być mniejsza niż 500 m.

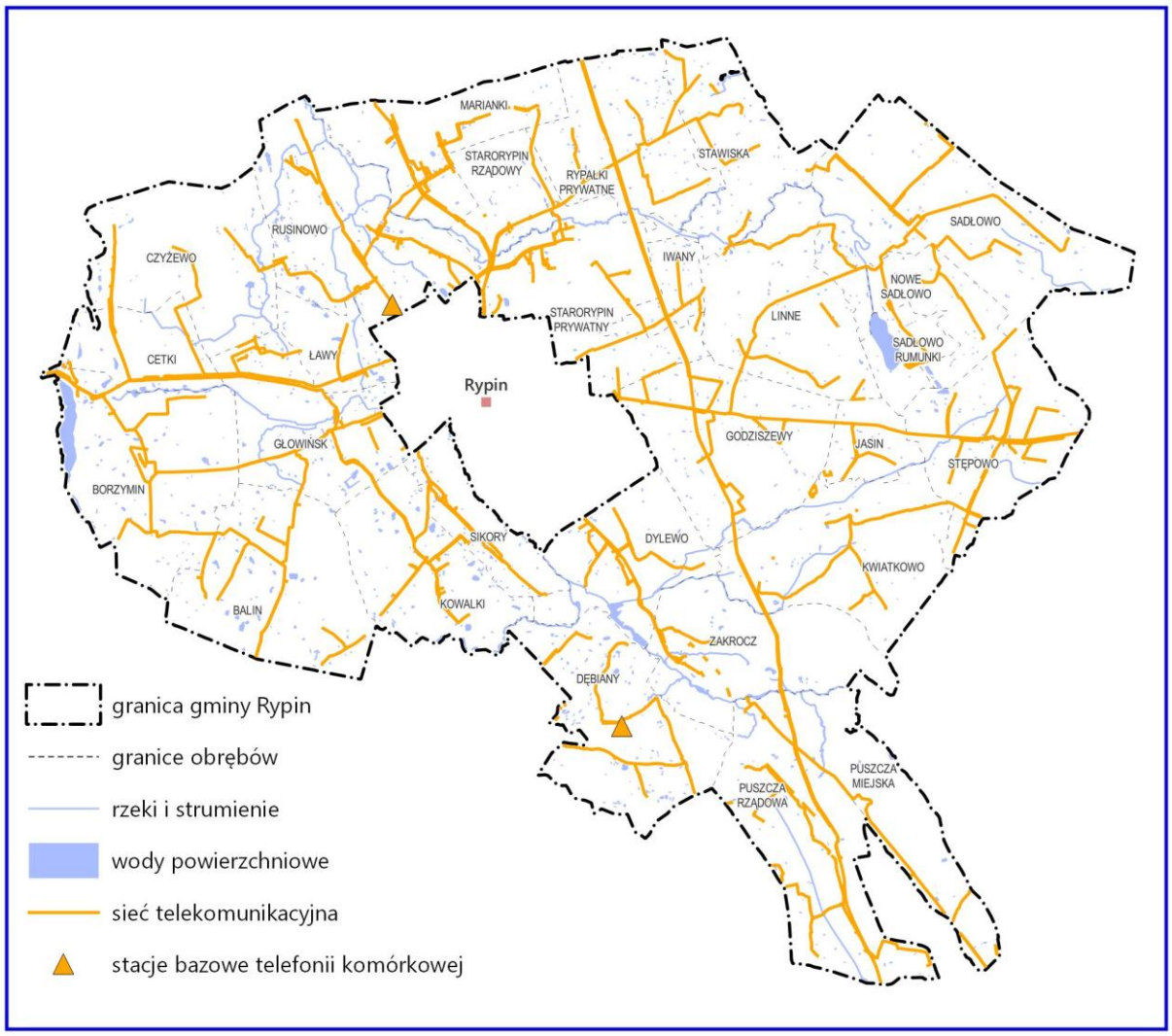
Ryc.11. Istniejące sieci wodociągowe
Źródło: Uwarunkowania do POG, opracowanie na podstawie danych GESUT

Ryc. 12. Elementy układu transportowego
Źródło: Uwarunkowania do POG, opracowanie na podstawie BDOT 10k

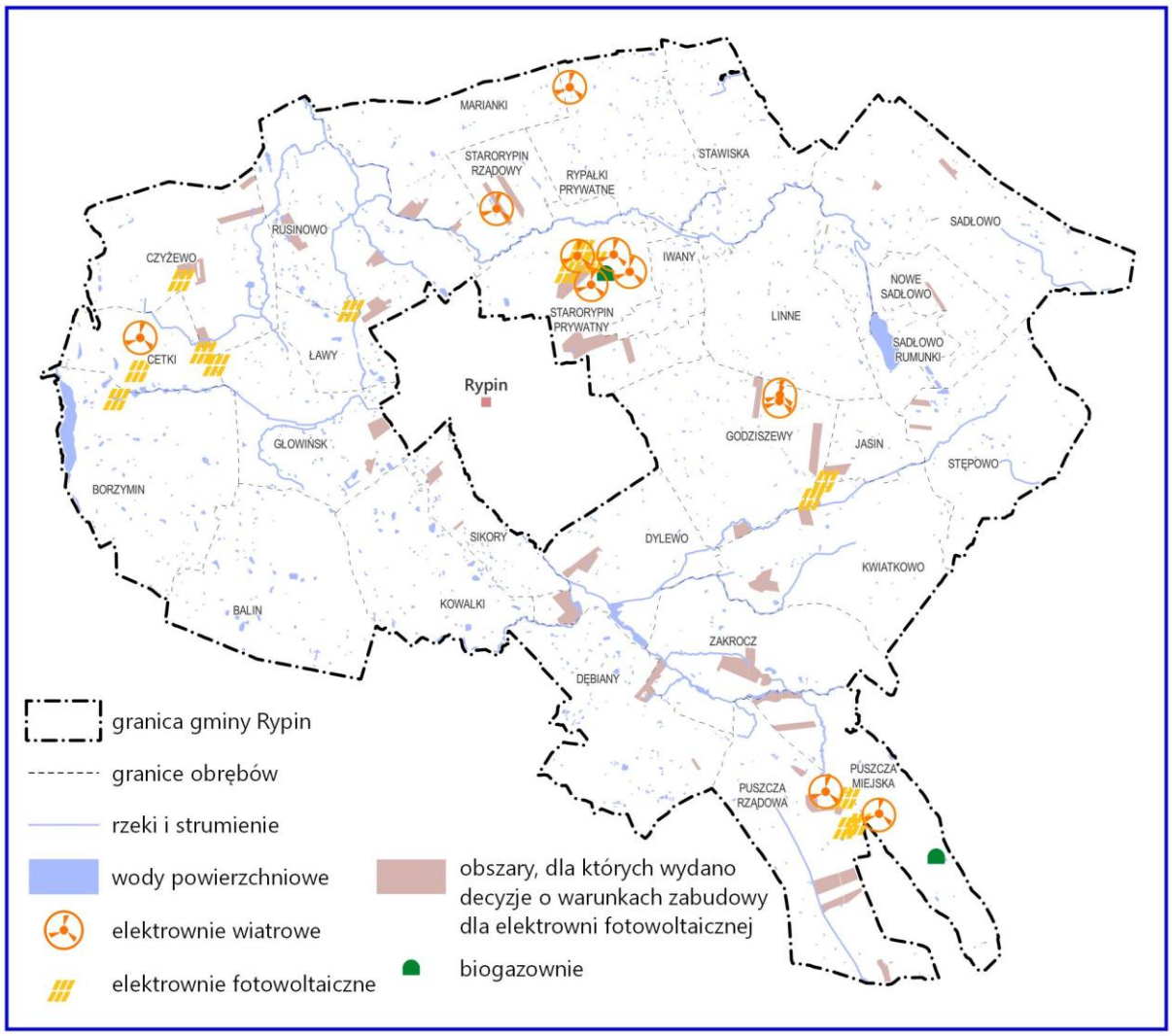

Ryc. 13 Linie elektroenergetyczne w gminie Rypin
Źródło: Uwarunkowania do POG na podstawie BDOT 10k, Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu, Dane KPBPPiR we Włocławku w zakresie OZE

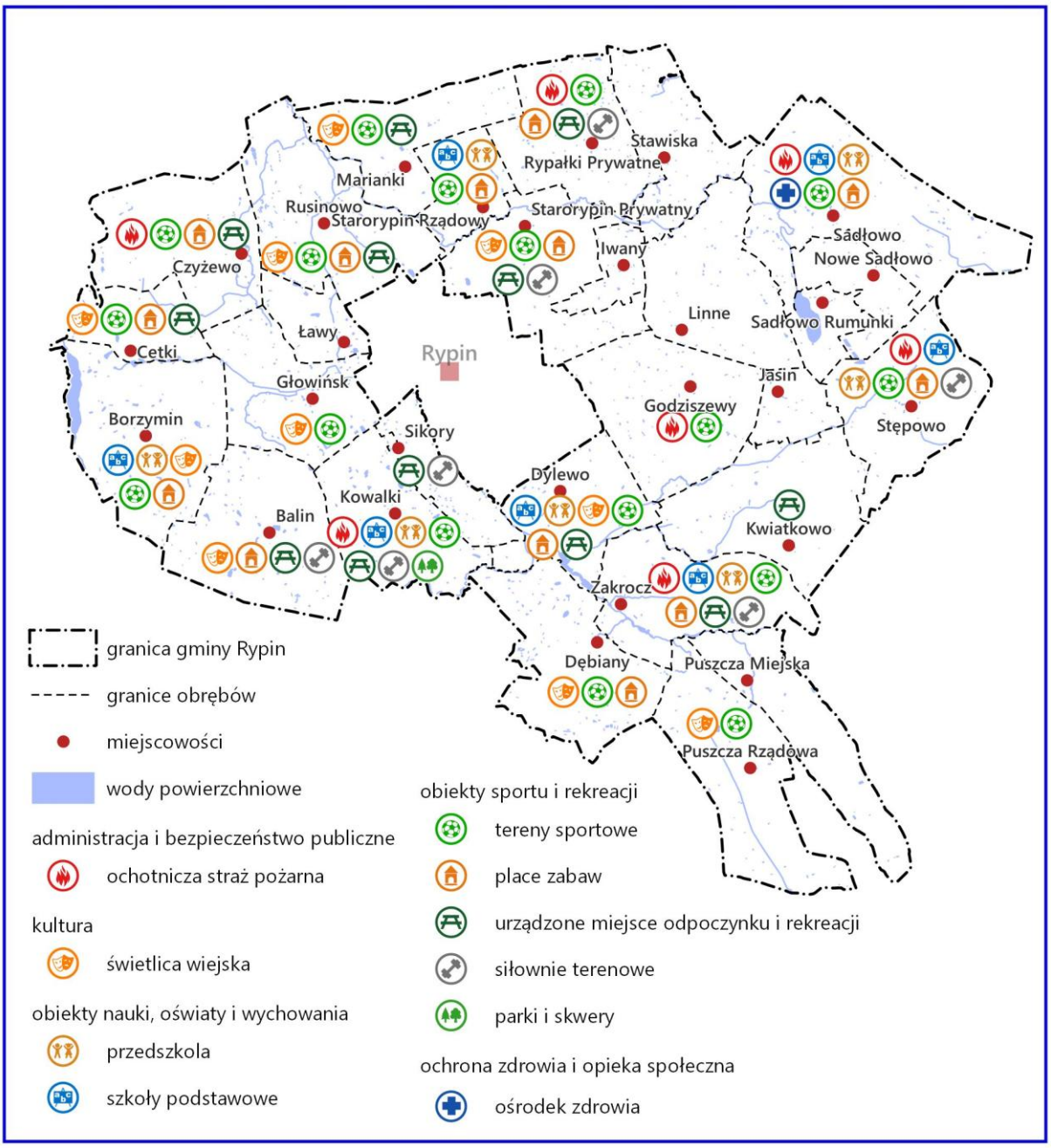

Ryc. 14 . Sieć telekomunikacyjna w gminie Rypin

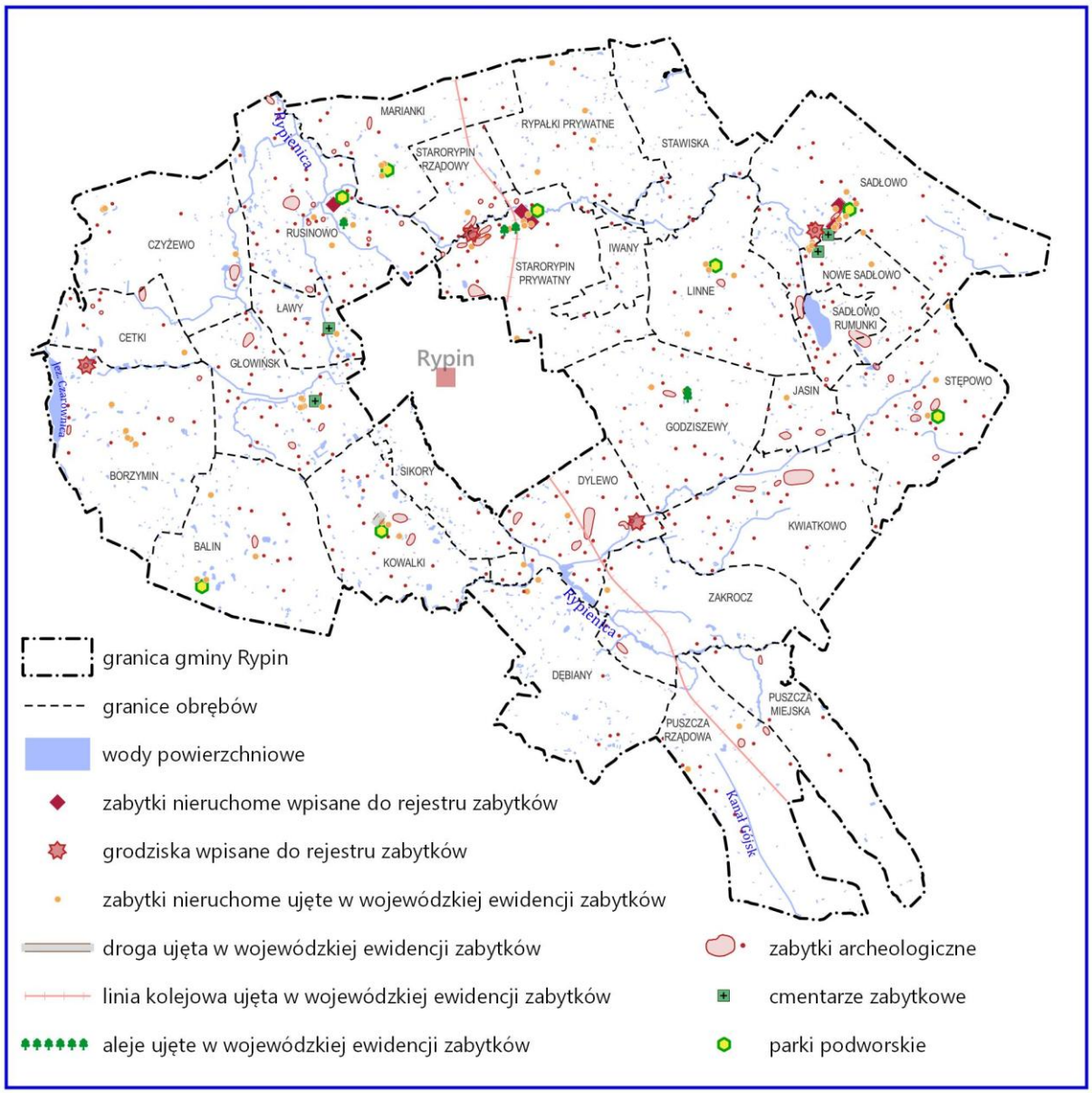
Źródło: Uwarunkowania do POG, opracowanie na podstawie Gesut (linie telekomunikacyjne) oraz bdot 10k - stacje bazowe zweryfikowane wg strony https://mapa.btsearch.pl/

Ryc. 15. Odnawialne źródła energii
Źródło: Uwarunkowania do POG, dane KPBPPiR we Włocławku w zakresie OZE, dane Urzędu Gminy Rypin (https://www.arcgis.com/apps/dashboards/c38a590c631c4a109668d579cb36378d)

Ryc. 16. Istniejąca infrastruktura społeczna
Źródło: Uwarunkowania do POG

Ryc. 17. Zabytki nieruchome i archeologiczne w gminie Rypin
Źródło: Uwarunkowania do POG, opracowanie na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Gmina Rypin ma wysoką przydatność dla funkcji rolniczej i umiarkowaną dla mieszkaniowej, turystycznej i leśnej. Priorytetem powinno być zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych, rozwój infrastruktury mieszkaniowej w odpowiednich lokalizacjach oraz ochrona kluczowych obszarów przyrodniczych. Planowanie przestrzenne powinno uwzględniać zarówno potrzeby rozwoju, jak i ochrony środowiska.

4.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego

Plan ogólny gminy, zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 2023 r. to nowy akt prawa miejscowego, który jest **podstawowym narzędziem polityki przestrzennej gminy**. Plan ogólny jest aktem wiążącym zarówno przy sporządzaniu miejscowych

planów zagospodarowania przestrzennego, jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy w wyznaczonych obszarach uzupełnienia zabudowy.

Brak realizacji ustaleń projektu planu ogólnego może przyczynić się do zakłócenia ładu przestrzennego oraz nasilenia się konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska, a potrzebami społecznymi oraz związanymi z rozwojem gospodarczym, turystycznym gminy.

Następstwem mogą być takie zjawiska jak:

- rozpraszanie się zabudowy na tereny rolnicze, leśne i przyrodniczo cenne,
- burzenie ładu przestrzennego,
- konflikty społeczne wynikające z nieoptymalnego zagospodarowania przestrzeni,
- wzrost kosztów realizacji infrastruktury technicznej, transportowej i społecznej,
- utrwalenie niekorzystnych warunków życia,
- ograniczenie możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, w tym zahamowanie realizacji inwestycji.

Mając powyższe na uwadze dużą rolę pełnią tutaj władze gminy, do których należy prowadzenie przemyślanej polityki rozwoju i polityki przestrzennej, uwzględniającej cele i zasady zrównoważonego rozwoju.

4.4. Charakterystyka gminy Rypin w odniesieniu do jego położenia względem obszarów podlegających ochronie, w tym obszarów Natura 2000

Ochrona przyrody w Polsce realizowana jest głównie w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. i w jej rozumieniu polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody takich jak:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Formy ochrony przyrody w gminie

W gminie brakuje obszarowych form ochrony przyrody tj. parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerwaty przyrody czy obszary Natura 2000.
Uznano jednak następujące pomniki przyrody:

1. Jesion wyniosły (Fexinus excelsior) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 22.04.1970 r.
2. Lipa drobnoziarnista (Tilia cordata) zlokalizowana w parku podworskim w Sadłowie utworzony 22.04.1970 r.
3. Modrzew europejski (Larix decidua) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 29.05.1970 r.
4. Jesion wyniosły (Fexinus excelsior) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 29.05.1970 r.

   Komunikat Nr 1/70 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 31 lipca 1970r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody w woj. bydgoskim. (Dz. Urz. WRN w Bydgoszczy).
5. Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) – Dąb Julki i Daśki, zlokalizowany w obrębie Balin na działce nr ewid. 8/7, utworzony Uchwałą Nr XXXIX/270/10 Rady Gminy Rypin z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 31.12.2010 r., nr 215, poz. 2997).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (art. 45 ust. 10) w stosunku do wymienionych pomników przyrody zabrania się m.in.:

- niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu;
- uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- umieszczenia tablic reklamowych.

Spośród innych form ochrony, w gminie obowiązuje powszechna w kraju ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów prowadzona na podstawie odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska[3]. Ponadto niektóre gatunki chronione znalazły się w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce). Wymienione w ww. rozporządzeniach gatunki roślin i zwierząt występujące na terenie gminy podlegają ochronie.

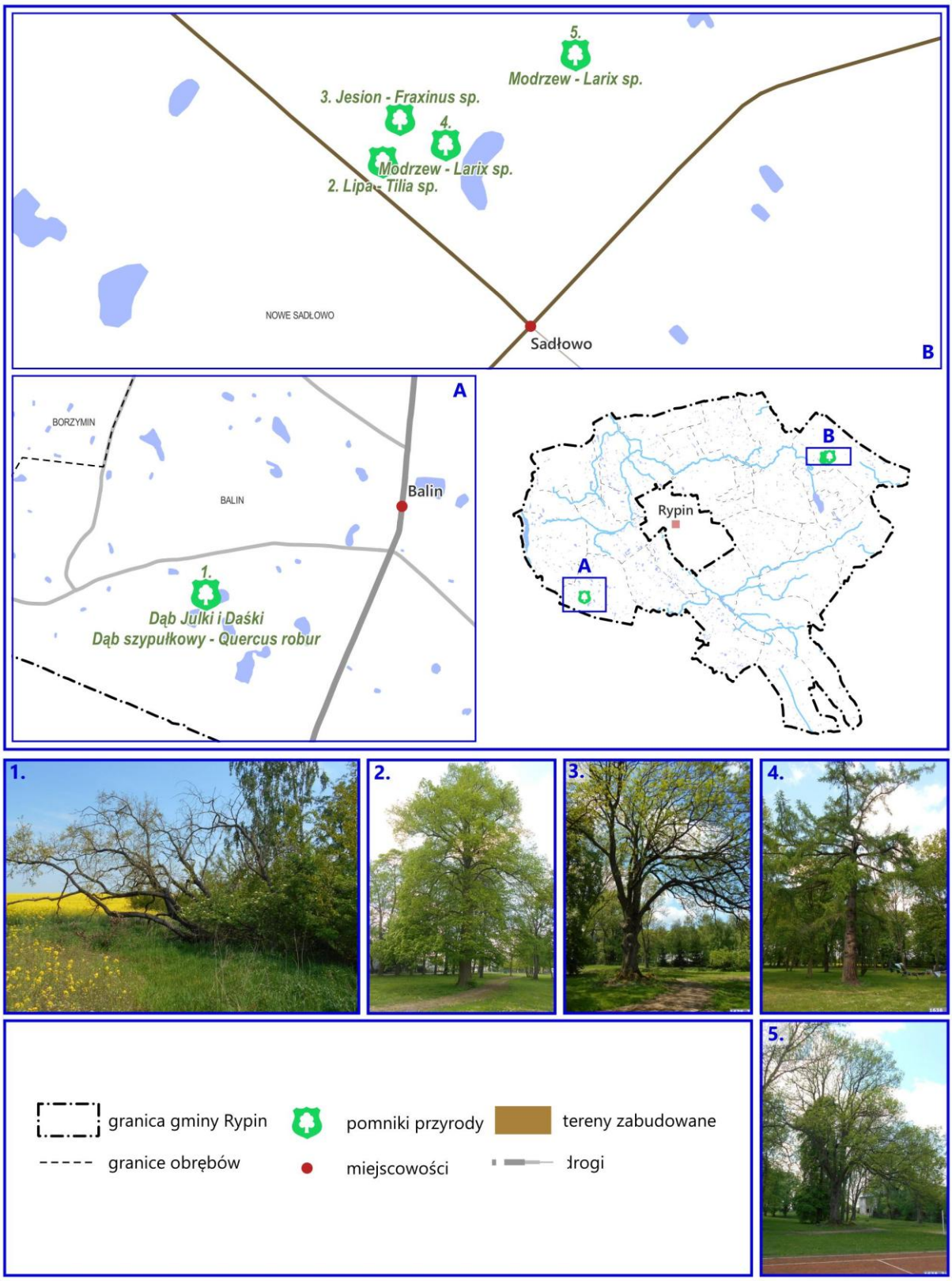
Ponadto do obszarów chronionych w gminie należą:

- **Grunty rolne i leśne podlegające ochronie (grunty klas I-III),** które zajmują ok. 25 % powierzchni gminy.
- **Obszar funkcjonalny „Zielone Płuca Polski”,** w którym położona jest **c**ała gmina. Przyjęto tu naczelną zasadę zrównoważonego rozwoju z uwagi na walory i potrzeby ochrony środowiska.

[3] rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz. 1409); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

W 2006 r. odbyło się posiedzenie Rady Programowej Porozumienia Zielone Płuca Polski, na którym została podjęta uchwała w sprawie poszerzenia obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski o 24 gminy z terenu województwa kujawsko-pomorskiego (dotychczas wchodziło 9 gmin z powiatu brodnickiego), w tym gminę Rypin.
Obecnie obszar „Zielonych Płuc Polski" na terenie województwa kujawsko – pomorskiego obejmuje 33 gminy. Łącznie zajmuje 344 090 ha, co stanowi 19,1% powierzchni województwa. Zielone Płuca Polski to obszar nie tylko o czystym środowisku, ale uznanych w świecie unikatowych wartościach przyrodniczych i walorach krajobrazowych.
Obszar ten nie jest obszarem chronionym w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody, ale jest terenem, na którym problemy ochrony przyrody i środowiska powinny być traktowane w sposób priorytetowy.
Wszystkie obiekty prawnie chronione należą do Systemu Obszarów Chronionych, który pełni ważne zadanie związane z zabezpieczeniem prawidłowego funkcjonowania przyrody.

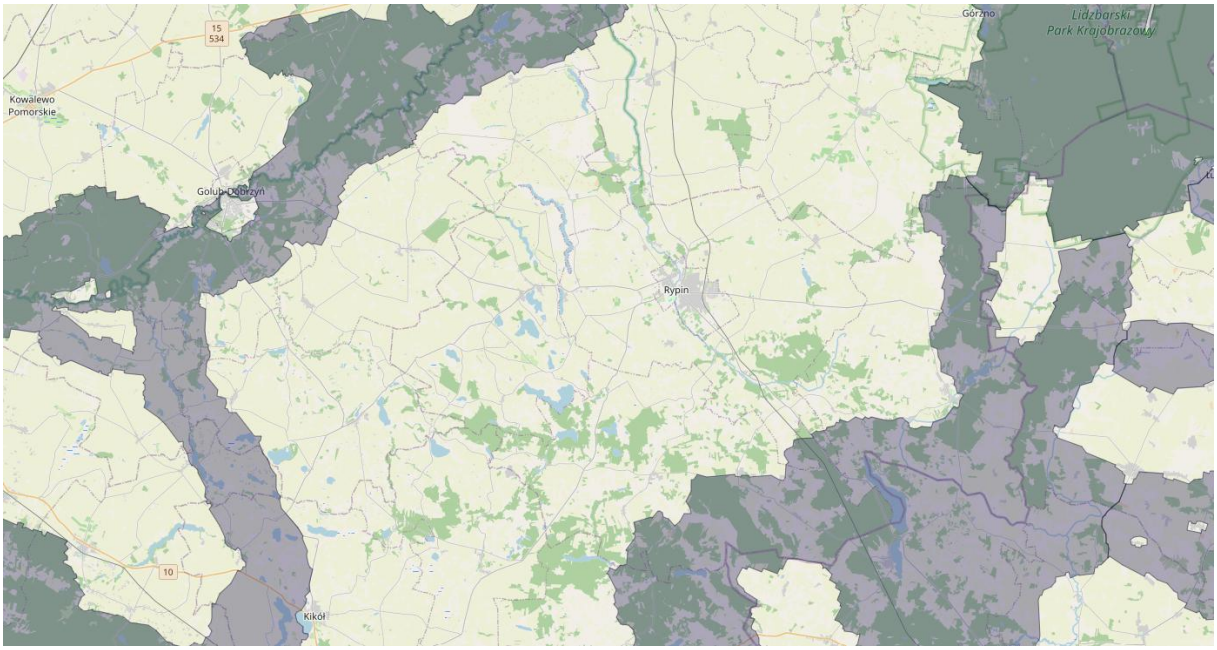
Ważnym elementem sieci Natura 2000 są **korytarze ekologiczne**, gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami. W skutek działalności człowieka dawniej bardzo rozległe siedliska zwierząt i roślin zostały rozdrobnione i często izolowane. Z tego też względu w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju gatunku (m.in. umożliwienia zdobycia pożywienia, ustanowienia terytorium, znalezienia partnera do rozrodu, a także umożliwienia ucieczki przed drapieżnikami, jak i zdarzeniami losowymi typu pożar) niezbędne jest połączenie siedlisk terenami umożliwiającymi bezpieczne przemieszczanie się zwierząt. Tworzy się liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami, które dają możliwości przemieszczania się zwierzętom, a także niezbędne schronienie oraz dostęp do pożywienia. Szerokość korytarza musi być uzależniona od gatunku, dla którego został stworzony. Zazwyczaj większe potrzebują szerszych korytarzy niż gatunki mniejsze. Szerokość i typ korytarza uwzględniać musi także typ przemieszczeń, który ma umożliwić połączenie, stworzone w celu pokonywania krótkich dystansów przez zwierzęta. Natomiast korytarz umożliwiający rozproszenie gatunku w większej skali musi zapewniać również schronienie do odpoczynku oraz pokarm.
Obecnie doceniona została rola korytarzy ekologicznych oraz szeroko pojęta idea łączności ekologicznej w ochronie dzikich gatunków zwierząt. Właściwie zaprojektowana sieć obszarów chronionych powinna uwzględniać także korytarze ekologiczne łączące ze sobą obszary przyrodniczo cenne.

Ryc.18. Obszary prawnie chronione

Źródło: Uwarunkowania dla POG, na podstawie Centralnego rejestru form ochrony przyrody danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Przez obszar województwa kujawsko-pomorskiego prowadzą odnogi korytarzy ekologicznych migracji dużych ssaków wyznaczonych przez PAN w Białowieży: „Północnego” oraz „Północno-Centralnego”. W granicach gminy Rypin ten korytarz ekologiczny przebiega południowo-wschodnim skrajem (Puszcza Miejska i Puszcza Rządowa), i jest istotny dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych.

Ryc. 19. Położenie gminy na tle sieci korytarzy ekologicznych dużych ssaków
Źródło: https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W zakresie ochrony gatunkowej roślin aktualnie w Polsce obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 roku (Dz. U. z 20 stycznia 2012r. Nr 14 poz. 81) w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
Rozporządzenie określa gatunki dziko występujących roślin:

- ✓ objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- ✓ objętych ochroną częściową,
- ✓ objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- ✓ wymagających ustalenia stref ochrony ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref.

Rozporządzenie określa również zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin i odstępstwa od zakazów oraz sposoby ochrony gatunków roślin.

W stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową wprowadzone są następujące zakazy: zabijania, okaleczania, chwytania, transportu, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania żywych zwierząt, posiadania zwierząt martwych lub ich części, niszczenia siedlisk i ostoi, wybierania, posiadania oraz przechowywania jaj i inne.

Rozporządzenie określa gatunki dziko występujących zwierząt, tj.:

- ✓ zwierząt objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- ✓ zwierząt objętych ochroną częściową,
- ✓ zwierząt objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,

- ✓ ptaków, które mogą być sprzedawane, transportowane i przetrzymywane w celach handlowych, jeżeli zostały legalnie upolowane,
- ✓ zwierząt wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Rozporządzenie określa również zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt i odstępstwa od zakazów oraz sposoby ochrony gatunków, w tym wielkość stref ostoi.

Niektóre gatunki chronione znalazły się także w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce).

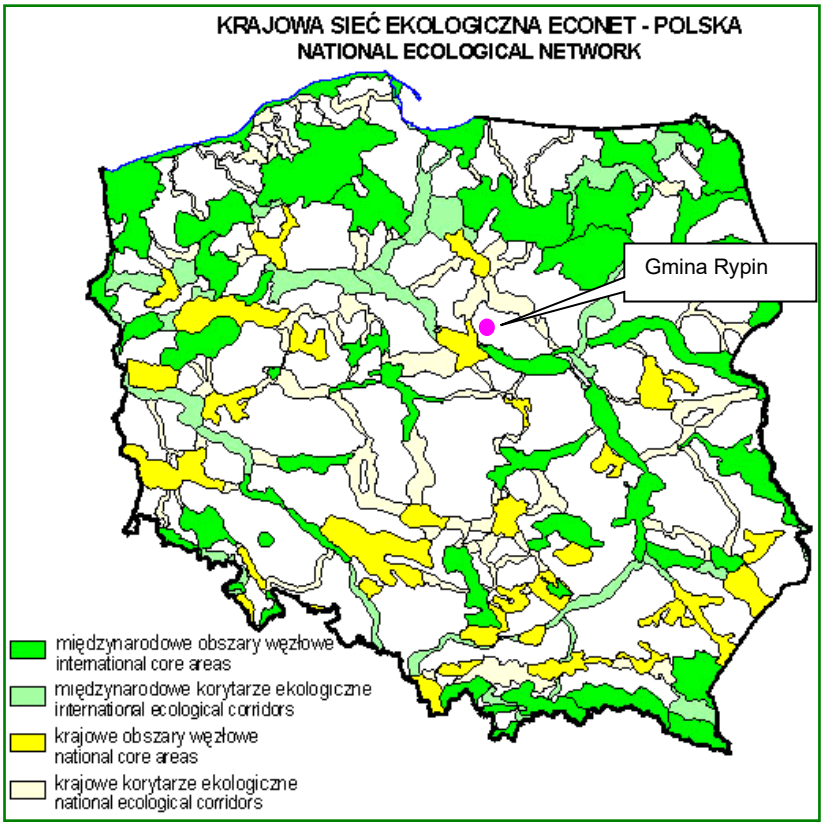
Gatunki zwierząt wymienione w ww. rozporządzeniu, występujące na terenie gminy Rypin podlegają ochronie.

Spośród innych form ochrony, w gminie obowiązuje powszechna w kraju ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów prowadzona na podstawie odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska.[4] Ponadto niektóre gatunki chronione znalazły się w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce). Wymienione w ww. rozporządzeniach gatunki roślin i zwierząt występujące na terenie gminy podlegają ochronie.

Sieć ekologiczna ECONET

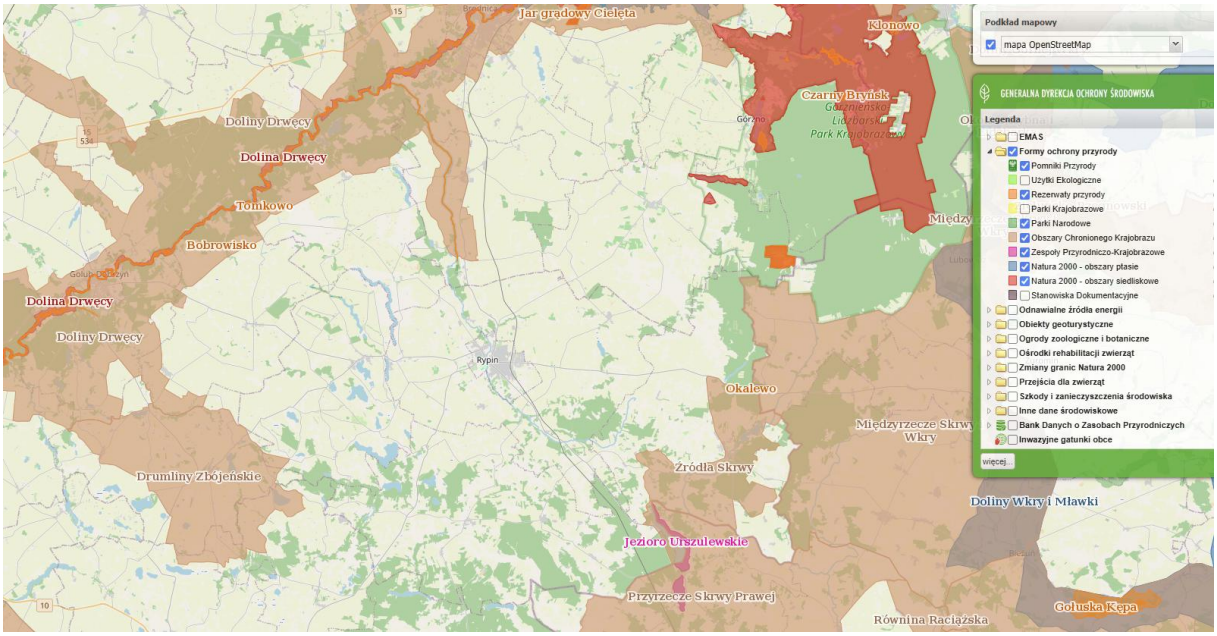
Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Sieć ECONET-POLSKA pokrywa 46% kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA została opracowana w 1995 i 1996 roku przez zespół Autorów pod kierownictwem dr Anny Liro jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15% powierzchni kraju). Sieć ECONET-POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerwaty), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne).

[4] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz. 1409); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Ryc.20. Gmina Rypin na tle krajowej sieci ekologicznej ECONET
Źródło: Instytut Ochrony Środowiska (www.ios.edu.pl)

Na terenie gminy Rypin nie występują obszary Natura 2000.

Ryc. 21. Położenie gminy Rypin w otoczeniu obszarów Natura 2000
Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

4.5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Na stan środowiska wpływa obecny stan zagospodarowania gminy Rypin, w tym głównie infrastruktura techniczna, a także funkcja wykorzystywanego terenu (rolnicza, wydobywcza, usługowa, mieszkaniowa).

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko reguluje rozporządzenie Rady Ministrów[5] w niniejszej sprawie i określa:

- ✓ rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- ✓ rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz
- ✓ przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2 powyżej.

Ponadto do zidentyfikowanych na analizowanym obszarze zagrożeń, które mogą w pewnym stopniu oddziaływać na środowisko należą jedynie:

- hałas komunikacyjny, wynikający głównie z przebiegu dróg wojewódzkich,
- tereny eksploatacji kruszywa – hałas, emisje zanieczyszczeń, osuwiska,
- emisja zanieczyszczeń pochodzących z palenisk zabudowy zagrodowej.

Dla wymienionych wyżej przypadków należy wskazać sposoby i możliwości ograniczania zidentyfikowanych zagrożeń:

- wymagane jest dokonywanie oględzin, przeglądów, oceny stanu technicznego oraz konserwacji i remontów urządzeń, instalacji oraz sieci dystrybucyjnych sieci energetycznych zgodnie z wytycznymi dystrybutora sieci,
- ograniczanie hałasu komunikacyjnego poprzez nasadzenia zieleni wysokiej, stosowanie odpowiedniej nawierzchni,
- zabezpieczenie terenów eksploatacji kruszywa (górniczych) oraz zagospodarowanie obszarów poeksploatacyjnych,
- emisje pochodzące z kotłowni lokalnych można ograniczyć poprzez, zmianę czynnika grzewczego na paliwa ekologiczne.

Uwarunkowania przyrodnicze gminy Rypin oraz sieć osadnicza, komunikacyjna i infrastrukturalna pozwalają, biorąc pod uwagę planowane inwestycje, na wskazanie obszarów, w których potencjalnie najwięcej wystąpi negatywnych oddziaływań na środowisko. Są to w szczególności przedsięwzięcia dotyczące realizacji liniowych systemów infrastruktury technicznej, intensywnego budownictwa, terenów górniczych czy też rolnictwa:

- w transporcie drogowym – zakres negatywnych oddziaływań uzależniony jest w dużym stopniu od sposobu realizacji inwestycji. Zastosowanie w trakcie budowy i eksploatacji proekologicznych metod może w znakomity sposób zmniejszyć niekorzystne skutki. Efektem pozytywnym realizacji dróg będzie zmniejszenie szkodliwych emisji i poprawa klimatu akustycznego oraz bezpieczeństwa (w przypadku budowy chodników, tras pieszo-rowerowych) w obrębie terenów intensywnie zabudowanych,
- budowa sieci kanalizacyjnych systemu rozdzielczego: kanalizacja sanitarna i deszczowa,
- budowa sieci elektroenergetycznych związanych z rozwojem gminy,

[5] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)

- tereny górnicze, eksploatacji kruszywa, ingerujące w środowisko (m.in. zmiana krajobrazu, zachwianie stosunków wodnych, a także flory i fauny na danym obszarze),
- rozwój gospodarstw wysokospecjalistycznych – zmiana w krajobrazie, zanieczyszczenia powietrza, powstawanie ścieków.

5. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

W rozdziale 4.4. niniejszego opracowania dokonano analizy form ochrony przyrody w gminie. W rozdziale 5. przedstawione zostaną główne problemy ochrony środowiska dla istniejących obszarów (form) biorąc pod uwagę ustalenia planu ogólnego.

Z uwagi na to, że na obszarze gminy występują obszarowe formy ochrony przyrody oraz ukształtowane lokalne korytarze ekologiczne należy dołożyć szczególnych starań dla maksymalnej ochrony środowiska istniejących zasobów w celu **zachowania równowagi przyrodniczej** oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, jednego z aspektów realizacji zrównoważonego rozwoju.

Istotną kwestią jest również **wzbogacenie obszaru gminy w powierzchnie biologicznie czynne**. Niezbędne jest w tym zakresie pełne respektowanie ustaleń planu określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnych.

Kolejnym ważnym problemem jest **zabezpieczenie czystości wód podziemnych**. Ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref – adekwatnych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych w sposób racjonalny powinny chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny. Nie można dopuścić do sytuacji, aby duże zainwestowane obszary pozbawione były sieci kanalizacyjnej. Rozwiązania obejmujące budowę tymczasowych szczelnych zbiorników na nieczystości płynne powinny być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach i na czas ściśle określony. Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie wskazuje na to czynnik ekonomiczny stosować należy rozwiązania alternatywne tj. indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odniesieniu do stosunków wodnych należy również zwrócić uwagę na konieczność maksymalnego zachowania elementów powierzchniowej sieci hydrograficznej. Rozwiązania techniczne w zakresie infrastruktury podziemnej i fundamentowania należy projektować tak, aby ograniczyć do minimum ich negatywny wpływ na istniejące zbiorniki wód powierzchniowych.

Ogółem 96,6% mieszkańców korzysta z wodociągu gminnego. Natomiast stopień skanalizowania (korzystający z kanalizacji w ogóle ludności) gminy Rypin wynosi 25,1%.

Należy prowadzić sukcesywne inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, aby maksymalnie ograniczyć szkodliwe oddziaływanie dla środowiska, a jednocześnie podnieść standard życia i zdrowia mieszkańców gminy.

Kolejnym elementem środowiska, który wymaga szczególnego potraktowania są **grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych oraz obszary cenne przyrodniczo**, takie jak pomniki przyrody czy użytki ekologiczne.

Grunty rolne chronione są na podstawie wspomnianej już ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 1995 r. Ochrona ta polega zwłaszcza na ograniczaniu zmiany przeznaczenia gruntów o najwyższej wartości bonitacyjnej (grunty klas I-III) na cele nierolnicze. Zgodnie z przepisami ww. ustawy zmiana przeznaczenia gruntów (poza terenem miejskim) stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi i uzyskiwana jest na

etapie sporządzania planu miejscowego. Ochrona gleby zmierza nie tylko do zmniejszania uciążliwości działań człowieka na środowisko, ale także do renaturalizacji terenów już zniszczonych i przywracania ponownie ich funkcji przyrodzie. W celu ochrony ziemi i gleby podejmowanie mogą być następujące działania:

- **ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych**. Działania takie mogą obejmować zarówno inwestycje w nowe technologie (lub modernizację już istniejących), jak i propagowanie określonych środków transportu. Zagadnienia te ściśle łączą się zarówno z ochroną powietrza jak i wody, bo ich stan bezpośrednio wpływa na skażenie gleb,
- **ograniczenie uciążliwości rolnictwa dla środowiska.** Działania takie mogą obejmować zarówno ograniczenie intensywności produkcji (farmy wielkoprzemysłowe, monokulturowe gospodarstwa, mniejsze nawożenie itp.) jak i też biologiczną ochronę upraw, stosowanie płodozmianu czy ograniczenie zmian krajobrazu poprzez m.in. zachowanie zadrzewień śródpolnych,
- **przywracanie prawidłowych stosunków wodnych co zapobiega m in. stepowieniu**. Możliwe jest tutaj zarówno stosowanie ochrony biernej (np. obszary chronionego krajobrazy, rezerwaty itp.), jak i czynnej (np. mała retencja, prawidłowa melioracja, nasadzenia drzew),
- **odpowiednia edukacja ekologiczna** (uświadomienie społeczeństwa odnośnie szkodliwości wypalania traw, czy zaśmiecania lasów),
- **budowanie bezpiecznych składowisk odpadów** (lub modernizacja już istniejących). Chodzi tutaj nie tylko o odizolowanie od środowiska takich terenów, ale także o ich rekultywację po okresie użytkowania. Z zagadnieniem tym wiąże się także recykling i segregacja śmieci.

Realizacja przewidywanych ustaleń planu ogólnego nie będzie miała znaczącego wpływu na obszary podlegające ochronie, pod warunkiem przestrzegania wszelkich nakazów i zakazów związanych użytkowaniem obszarów i obiektów.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym a ich odniesienie w planie ogólnym

Znaczna ilość dokumentów międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych wiąże się z problematyką ochrony środowiska. Poniżej znajduje się przegląd zapisów w zakresie celów założonych w najważniejszych dokumentach strategicznych i operacyjnych.

Warto nadmienić, że cele ochrony środowiska przyjmowane na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowane są w Polsce poprzez egzekwowanie odpowiednich aktów prawnych[6], w tym bezpośrednie wdrożenie dyrektyw Wspólnot Europejskich, czy też opracowane są zgodnie z zaleceniami międzynarodowych konwencji.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym

[6] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, na podstawie której sporządzona została niniejsza prognoza. Zatem już samo przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest realizacją celów określonych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. i Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r.
Wszystkie akty prawne dotyczące ochrony środowiska, w tym m.in.: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne; ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, których wymogi są uwzględniane przy opracowaniach planistycznych, wdrażają dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w zakresie swoich regulacji.

Konferencja Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r.

Polska podpisując w czerwcu 1992 roku w Rio de Janeiro **Konwencję o różnorodności biologicznej**, a w roku 1996 ją ratyfikując, stała się jej pełnoprawną stroną i przyjęła na siebie wszystkie zobowiązania wynikające z tego ważnego dokumentu. Zdefiniowano tu założenia zrównoważonego rozwoju. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki. Przyjęto trzy cele konwencji: ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych.

Konwencja wprowadziła m.in. obowiązek przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, informowania o szkodach powstałych w środowisku przyrodniczym danego kraju i szybkiego reagowania na nie.

Najważniejszym organem konwencji jest Konferencja Stron, dokonująca przeglądu wdrażania konwencji oraz podejmująca decyzje określające zadania dla stron i sekretariatu konwencji. Trzynaste spotkanie Konferencji Stron odbyło się w grudniu 2016 r. w Cancun (Meksyk).

Projekt POG maksymalnie jak to możliwe, równorzędnie traktuje racje społeczne, ekonomiczne i ekologiczne, z naciskiem na środowisko.

Agenda XXI - Globalny Program Działania na XXI wiek

W części II „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody", znajduje się odniesienie do problematyki ochrony środowiska: potrzeba badań środowiska, zapobieganie zagrożeniom, zwalczanie negatywnych zjawisk w środowisku, ochrona zasobów środowiska, bezpieczna gospodarka itd.

Przyjmuje się, że projekt POG wpisuje się w ten program – ustalenia ściśle wiążą się z ochroną zasobów środowiska i bezpieczną gospodarką.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* - SDGs)

Społeczność międzynarodowa uzgodniła podczas konferencji nt. Zrównoważonego Rozwoju - Rio+20 „The Future We Want" (w czerwcu 2012 r.) wypracowanie nowych Celów Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* - SDGs), które będą zasadniczym elementem nowej agendy rozwojowej po 2015 r. Dotychczasowa agenda rozwojowa oparta była na tzw. Milenijnych Celach Rozwoju (MDGs) przyjętych w 2000 r., które miały zostać wypełnione do 2015 r. Przyjęto wówczas osiem MDGs, przy czym cele te nie były negocjowane w procesie międzynarodowym, a opracowane przez komitet ekspertów. Nie zostały one w całości zrealizowane, zatem działania na rzecz ich realizacji po roku 2015 zostały włączone do SDGs.

Propozycja SDGs zawiera 17 celów głównych i 169 powiązanych z nimi zadań. Dużym osiągnięciem dotychczasowych międzynarodowych i unijnych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju jest uznanie znaczenia wymiaru środowiskowego dla zapewnienia wzrostu potencjału na świecie i tworzenia odpowiednich warunków życia dla obecnych i przyszłych pokoleń. Efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi, efektywność energetyczna, zapewnienie powszechnego dostępu do wody, usług sanitarnych, przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zapewnienie rozwoju usług ekosystemowych, zrównoważone leśnictwo, wprowadzanie zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji (SCP) oraz adaptacja do zmian klimatu to główne działania środowiskowe na rzecz walki z ubóstwem oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Wymienione obszary znalazły satysfakcjonujące odzwierciedlenie w postaci propozycji konkretnych SDGs.

Dokument „Transforming Our World: The 2030 Agenda for Global Action" został przyjęty podczas Szczytu ONZ w Nowym Jorku, 25 września 2015 r.[7] Zgodnie z jej założeniami uzgodnione na poziomie globalnym cele znajdą swoje przełożenie w działaniach krajowych i na poziomie regionalnym, uwzględniających lokalne uwarunkowania.

Cele ustanowione na szczeblu krajowym

Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (Art. 5). Ustala, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (Art. 74). Do jej zapisów jako podstawowego prawa w Polsce odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Podstawowym dokumentem krajowym z zakresu ochrony środowiska jest Polityka ekologicznej państwa 2030, przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (opublikowana w M.P. z 6.09.2019r., poz. 794).

Rolą Polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

[7] Polska wersja językowa dokumentu: "Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030" znajduje się na stronie internetowej poświęconej działalności ONZ pod adresem: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Przyjęta przez rząd 17 września 2019 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym polityki regionalnej państwa.
Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.
KSRR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.
W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.
Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).
Ponadto Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.
W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach

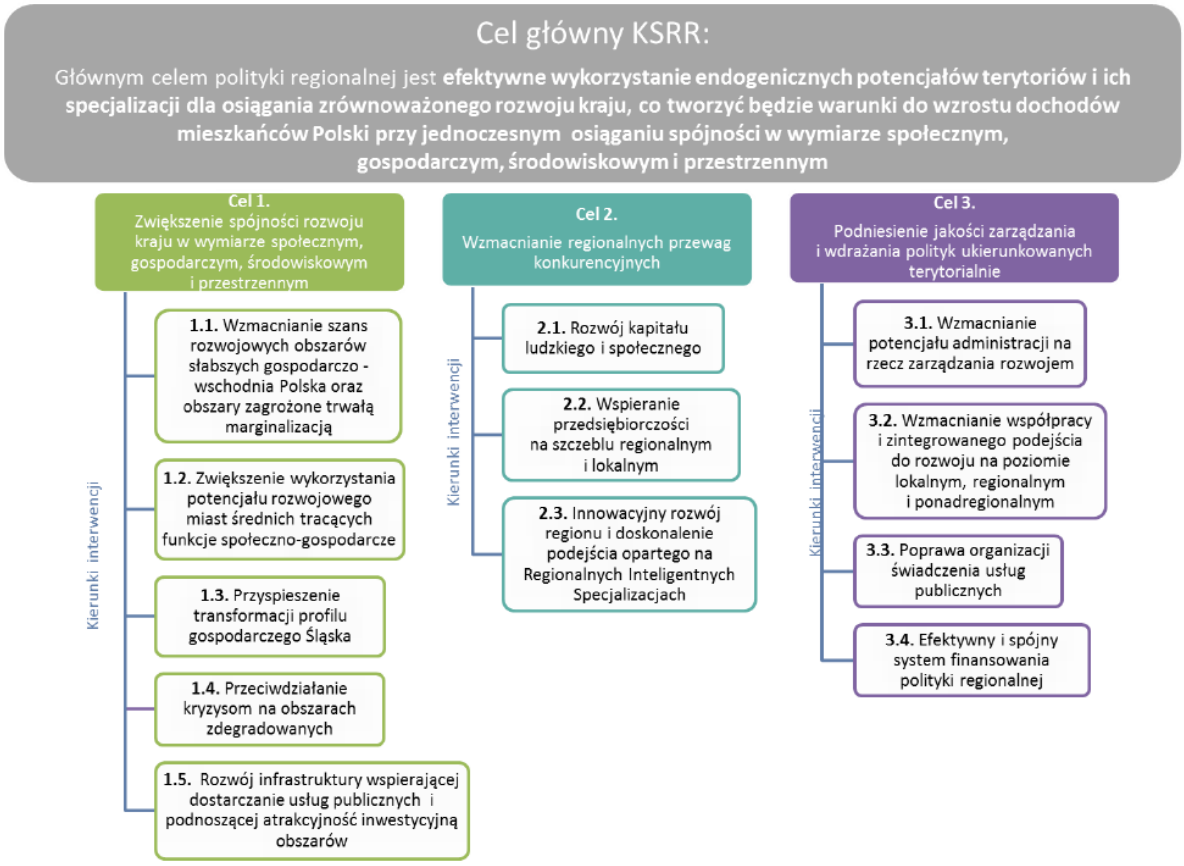
o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.

W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

- jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
- jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
- mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.

Cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej

Obecnie trwają prace nad Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2035 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. *Strategii Rozwoju Kraju 2020*. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego, w którym została sformułowana nowa wizja i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono formułą **pięciu pułapek rozwojowych:** średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery dla rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego.

W *Strategii* zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona też **podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem**, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów). Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, które posłużą do realizacji założonych celów i uszczegółowienia zapisów SOR.
Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia **nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony.** Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.
Polityka regionalna doprowadzić ma do zwiększenia efektywności interwencji publicznej, w szczególności w odniesieniu do słabszych regionów, podregionów, miast i obszarów wiejskich, nie rezygnując jednak z wykorzystania potencjałów terytoriów wysoko rozwiniętych.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym".

W *Strategii* wyszczególniono także **cele szczegółowe**:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)

oraz **obszary wpływające na osiągnięcie celów *Strategii*:** Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

SOR zastąpi przygotowywana średniookresowa strategia rozwoju kraju pn. „Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.", która będzie kluczowym dokumentem strategicznym Polski, określającym cele i kierunki rozwoju kraju zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, jak i przestrzennym. Obecnie

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) opublikowało oficjalny dokument pomostowy: „Rekomendacje dla planowania interwencji z zakresu polityki regionalnej w strategiach rozwoju".

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).
Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Do chwili obecnej przeprowadzono pięć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015, 2017 i 2022.

VI aktualizacja KPOŚK (AKPOŚK 2022)

W dokumencie ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego.

W VI aktualizacji AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Jednostki samorządu terytorialnego powinny zrealizować zaplanowane inwestycje oraz osiągnąć efekt ekologiczny do końca 2027 r.

MASTER PLAN

Następstwem zatwierdzenia piątej aktualizacji KPOŚK było stworzenie nowej wersji Master Planu dla dyrektywy ściekowej. Master Plan zawiera zestawienie najważniejszych informacji planistycznych z zakresu gospodarki ściekowej wykazanych w aktualizacji. Dokument został zatwierdzony przez Kierownictwo Resortu Środowiska w dniu 8 września 2017 r.

Cele ustanowione na szczeblu wojewódzkim

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia przyspieszenia 2030+, przyjęta uchwałą XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Misję rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2030, wywodzącą się z analizy stanu i uwarunkowań rozwoju oraz aspiracji wyrażanych przez społeczeństwo, jak też woli politycznej wyrażanej przez Samorząd Województwa co do charakteru tego rozwoju, w największym stopniu oddaje hasło **„Człowiek w centrum uwagi".**
Zakłada się, że finalnym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców w wyniku realizacji zawartych w niniejszej strategii działań, będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, ale także znacznie większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa oraz **komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług**.
Idea przyspieszenia rozwoju będzie się opierać na czterech filarach, z których wywodzą się cele główne i cele operacyjne:

1. rozwoju społecznym – którego celem będzie wyposażenie społeczeństwa w wiedzę, umiejętności oraz postawy sprzyjające długiemu życiu w zdrowiu i dobrej sytuacji materialnej, a jednocześnie stymulujące rozwój nowoczesnej, efektywnej gospodarki, opartej o silne więzi społeczne,
2. zrównoważonym rozwoju gospodarczym – którego celem będzie zapewnienie podstaw wysokiej jakości życia, kształtowanej warunkami materialnymi i środowiskowymi, a jednocześnie lokować będzie region wśród twórców postępu, a nie tylko konsumentów jego efektów,
3. kształtowaniu przestrzeni – którego celem będzie zapewnienie atrakcyjnych warunków dla życia i prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zapewniający utrzymanie we właściwym stanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego regionu, w tym zachowanie funkcjonalnej ciągłości sieci korytarzy ekologicznych,
4. sprawnym funkcjonowaniu systemów – którego celem będzie zapewnienie spójności, dostępności, bezpieczeństwa, czyli uwarunkowań kluczowych dla jakości życia, środowiska i rozwoju gospodarki.

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Gmina Rypin określona została jako „gmina szczególnie predysponowana do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym" (rys. 43, s.123). W strategii przyjęto założenie, że na terenie każdej z gmin powinny być zapewnione warunki rozwoju przedsiębiorczości poprzez udostępnienie terenów inwestycyjnych.
Za jedno z wyzwań rozwojowych województwa kujawsko-pomorskiego w III dekadzie XXI wieku uznano przyspieszenie tempa jego rozwoju gospodarczego. Ważnym zadaniem polityki regionalnej jest wspieranie działań, służących zintensyfikowaniu rozwoju przedsiębiorczości. Odpowiedzią na wyzwanie jest między innymi wykorzystanie potencjału, związanego z obecnością na terenie województwa wielkoobszarowych terenów inwestycyjnych.
Zgodnie z opracowaną w ramach strategii polityką terytorialną analizowana gmina wchodzi w skład 12 Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej tj. OPPT Rypina (rys.44, s. 138).

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+" ustanowiono **„Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich.**
Struktura celów w dokumencie jest bardzo rozbudowana, w ramach Celu głównego: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko, wyróżniono Cele operacyjne, które odnoszą się do kwestii środowiskowych tj.:
41. Infrastruktura rozwoju społecznego
42. Środowisko przyrodnicze
43. Przestrzeń kulturowa
44. Przestrzeń dla gospodarki
45. Infrastruktura transportu
46. Infrastruktura techniczna
47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne
48. Potencjały endogeniczne

W ramach celu głównego „4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko" zawarto ustalenia związane z jakością przestrzeni województwa, dotyczące stanu środowiska oraz charakteru jego zagospodarowania. Podkreślić należy, że cel ten jest równorzędny wobec pozostałych celów – odpowiadając za przestrzeń istotną dla procesów rozwoju społecznego, gospodarczego i spójność regionu, programowanych w ramach pozostałych celów.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030 to:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją, do których należy gmina Rypin

Północno-zachodni skraj gminy Rypin położony jest w OSI cechującym się obszarami zasobu gleb najwyższych klas oraz gmina w całości wchodzi w OSI obszarów peryferyjności transportowej (s.103).

Ryc.22 . Poziomy polityki terytorialnej oraz obszary prowadzenia polityki terytorialnej
Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia przyspieszenia 2030+,

Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030 przyjęty uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 r.
Cele i kierunki interwencji Programu oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska zostały wskazane w ramach poszczególnych obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenie poważnymi awariami.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne czy monitoring środowiska.
Program zawiera harmonogram rzeczowo-finansowy działań planowanych do realizacji w latach 2022-2030 tj.: zadań własnych samorządu województwa kujawsko-pomorskiego oraz zadań monitorowanych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego czy instytucje odpowiedzialne za realizację polityki w zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego został przyjęty Uchwałą Nr LXI/851/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2023 r.
Na terenie Gminy Rypin, zgodnie z przeprowadzonym audytem krajobrazowym, nie zidentyfikowano krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2023 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034” uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr XVI/253/25 z dnia 29 września 2025 r.

PGO opracowany został zgodnie z wytycznymi Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (Kpgo 2028), i określa on dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a szczególnie zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego jest:
- zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła";
- minimalizacja wytwarzanych odpadów oraz ograniczenie ich właściwości niebezpiecznych;
- odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów (w tym ich recykling), wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów;
- bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób.

Załącznikiem do niniejszego Planu jest Plan inwestycyjny, który określa dla województwa kujawsko-pomorskiego, potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XI/135/2003 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26.06.2003 r.

Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego przyjmuje się zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa. Cele zagospodarowania województwa kujawsko - pomorskiego odnoszące się do planu ogólnego, w tym:

W zakresie ochrony środowiska

- ✓ poprawa jakości wód,
- ✓ ustalenie i przestrzeganie standardów zagospodarowania oraz reżimów ochronnych terenów ponad zbiornikami wód podziemnych,
- ✓ zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej, wyłączanych z produkcji rolnej,

W zakresie infrastruktury komunalnej

- ✓ rozbudowa sieci wodociągowej,
- ✓ uporządkowanie gospodarki ściekowej.

Projektanci jako naczelną zasadę ochrony środowiska przy wyznaczaniu stref planistycznych i ustalaniu wskaźników w projekcie planu ogólnego, przyjęli sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Definicję zrównoważonego rozwoju należy rozumieć (za ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska) jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych pokoleń.

Prawidłowa gospodarka przestrzenna realizowana na obszarze gminy musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócać jego funkcjonowanie. Konieczna jest również poprawa jakości środowiska oraz wzbogacenie jego zasobów i walorów. Przestrzeganie zasad ochrony i kształtowania struktur środowiska jest istotnym warunkiem dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego przecież jednym z głównych celów polityki ekologicznej państwa.

Obowiązującym dokumentem strategicznym jest **Strategia Rozwoju Gminy Rypin na lata 2021-2030, przyjęta Uchwałą Nr XLVI/298/23 Rady Gminy Rypin z dnia 21 lutego 2023 r.** Jest to podstawowy instrument długofalowy do zarządzania Gminą. Określa cele kierunkowe oraz operacyjne, a skupiają się one na poprawie jakości życia mieszkańców, inwestycji w nowoczesny transport i gospodarkę oraz ochronie środowiska, a także efektywnym zarządzaniu gminą.

W dokumencie określono następującą wizję rozwoju Gminy Rypin:

GMINA RYPIN w 2030 roku będzie gminą zapewniającą swoim mieszkańcom najlepsze warunki rozwoju na każdym etapie życia, przez co stanie się dobrym miejscem do życia oraz pracy i wypoczynku.

Ponadto wytyczono wyzwania rozwojowe, którym sprostają mieszkańcy gminy Rypin

- ✓ **Nowoczesny, dostosowany do potrzeb współczesności i przyszłości system kształcenia.**
- ✓ **Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej mieszkanek i mieszkańców gminy.**
- ✓ **Umocnienie pozycji gminy Rypin w powiecie i subregionie.**
- ✓ **Poprawa jakości przestrzeni publicznych.**
- ✓ **Zahamowanie spadku liczby ludności.**
- ✓ **Rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki.**
- ✓ **Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.**
- ✓ **Dostosowanie gminy do zmian klimatu oraz ograniczenie jego wpływu na dalsze zmiany.**
- ✓ **Poprawa dostępności dóbr i usług w gminie dla osób z ograniczeniami.**

Tabela 1. Zestawienie celów operacyjnych i kierunkowych

Cele kierunkowe		Cele operacyjne		Wpływ gminy na osiągnięcie celu
OBSZAR I SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ				
I.1.	Społeczeństwo obywatelskie	I.1.1.	Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	3
		I.1.2.	Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania gminy	3
I.2.	Gmina sprawnie zarządzana	I.2.1.	Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	5
		I.2.2.	Mocne powiązania funkcjonalne w ramach rypińskiego i subregionu włocławskiego	5
		I.2.3.	Gmina Rypin wyróżniającą się gminą wiejską w powiecie i regionie	3
OBSZAR II AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE				
II.1.	Mieszkańcy rozwijający talenty i wykorzystujący umiejętności	II.1.1.	Wysoki poziom edukacji w placówkach oświatowych na terenie gminy	5
		II.1.2.	Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	5
II.2.	Mieszkańcy otwarci i zaangażowani	II.2.1.	Silne i aktywne organizacje społeczne	3
		II.2.2.	Otwartość społeczności lokalnej na osoby z różnych kręgów kulturowych, społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym	3
OBSZAR III PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA				
III.1.	Aktywny i zdrowy tryb życia	III.1.1.	Zintegrowana opieka zdrowotna	1
		III.1.2.	Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców	5
		III.1.3.	Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym gminy	5
III.2	Przyjazne warunki zamieszkania	III.2.1.	Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy	5
		III.2.2.	Podniesienie standardu budynków mieszkalnych w gminie	3
		III.2.3.	Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej w gminie	5
III.3	Gmina Rypin wrażliwa społecznie	III.3.1.	Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym	5
		III.3.2.	Wspieranie aktywizacji zawodowej w gminie	3
OBSZAR IV ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO				
IV.1.	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	IV.1.1.	Ład przestrzenny w gminie	5
		IV.1.2.	Czyste powietrze w gminie	5
		IV.1.3.	Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu	5
		IV.1.4.	Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów	5

OBSZAR V NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA				
V.1.	Zrównoważony i spójny system transportowy	V.1.1.	Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe	5
		V.1.2.	Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa w ramach obszaru powiatu rypińskiego	1
V.2.	E – dostępność	V.2.1.	Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno – informacyjnej	1
OBSZAR VI NOWOCZESNA GOSPODARKA				
VI.1.	Konkurencyjna gospodarka	VI.1.1.	Atrakcyjne miejsca pracy w gminie	1
		VI.1.2.	Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej	3
		VI.1.3.	Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	3
		VI.1.4.	Rozwój sieci współpracy w układzie obejmującym obszar powiatu rypińskiego i subregionu włocławskiego	3
		VI.1.5.	Gmina atrakcyjna turystycznie	3
VI.2.	Gmina otwarta na innowacje	VI.2.1.	Edukacja otwarta na transfer wiedzy i technologii poprawiający poziom wiedzy	1
		VI.2.2.	Efektywna współpraca lokalnych przedsiębiorców z samorządem	1

Brak	Mały	Średni
–	1	3
	Duży	Wyłączny
	5	10

Ikonki z liczbami obrazujące wpływ gminy na osiągnięcie celów, przygotowane w oparciu o ustawowe zadania gminy mają charakter poglądowy. Nie służą do bezpośredniego określenia procentowego udziału gminy w działaniach na rzecz realizacji celów. Wskazują natomiast konieczność współpracy różnych sektorów na rzecz ich osiągnięcia.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Rypin

Wszystkie działania podejmowane na rzecz rozwoju gminy powinny być zgodne z założeniami strategii. Do roku 2030 zaplanowano szereg przedsięwzięć inwestycyjnych do realizacji w ramach strategii rozwoju gminy.

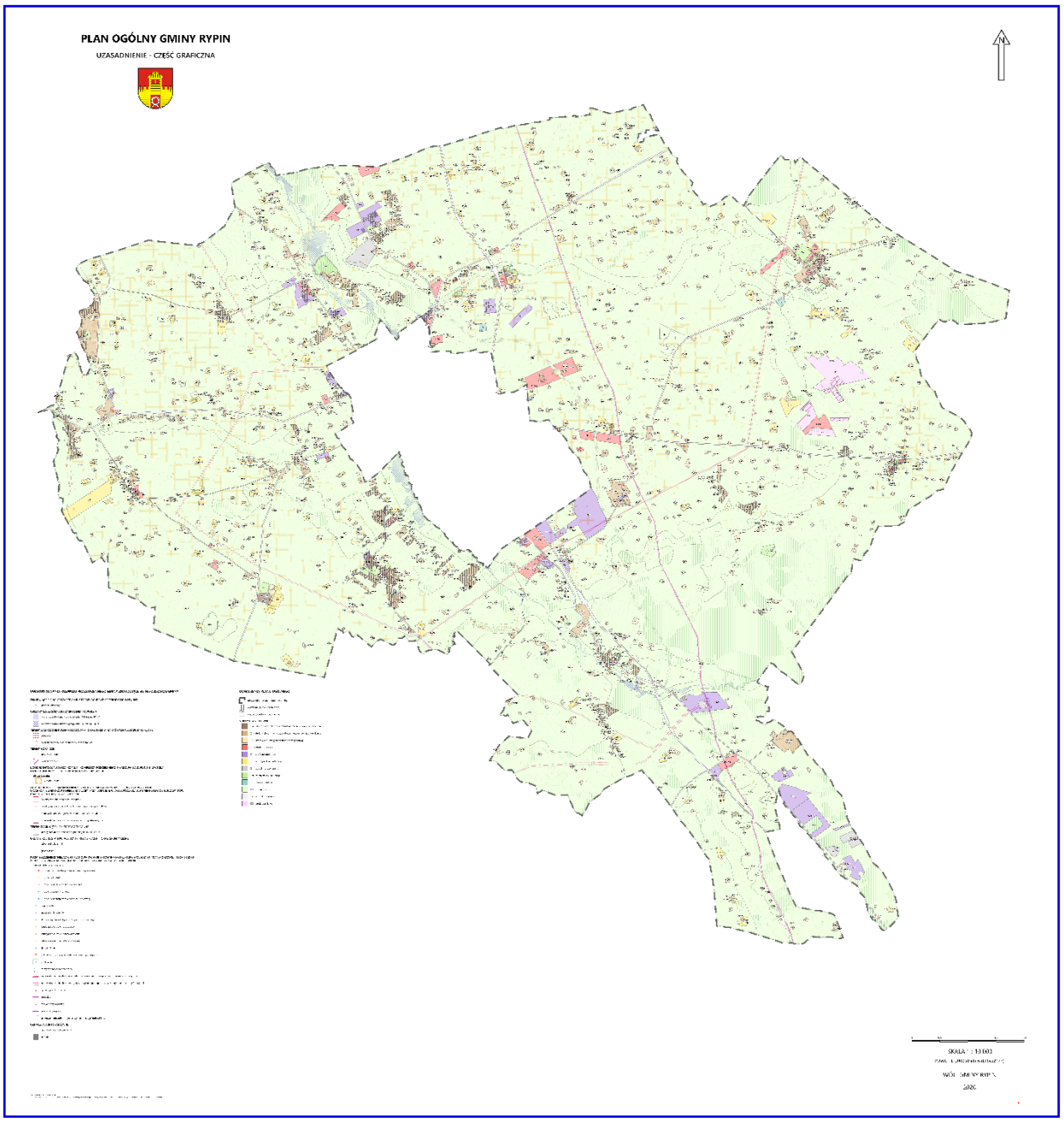
Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy jest ukształtowana i determinowana warunkami przyrodniczymi oraz zachodzącymi procesami inwestycyjnymi.

Cele ochrony środowiska przyjęte przy wyznaczaniu stref planistycznych i ustalaniu wskaźników w projekcie planu ogólnego są zgodne z kierunkami ochrony środowiska zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach.

7. Analiza ustaleń planu ogólnego

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym POG sporządza się dla obszaru gminy z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu. Ustaleniem planu ogólnego jest podział gminy na rozłączne strefy planistyczne wybrane z katalogu określonego w ww ustawie oraz określenie gminnych standardów urbanistycznych, tj. profili funkcjonalnych stref i wskazanych w ww ustawie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu.
Fakultatywnie, plan może ustalać obszary uzupełnienia zabudowy, obszary zabudowy śródmiejskiej oraz standardy dostępności infrastruktury społecznej. Projekt planu ogólnego składa się z:

- Rysunku planu w formie elektronicznej,
- Gminnych standardów urbanistycznych zawierających gminny katalog stref planistycznych.

Ryc.23. Uzasadnienie do projektu POG Rypin

W niniejszym rozdziale, zgodnie z uzasadnieniem do POG, dokonano analizy ustaleń projektu planu ogólnego gminy.

W obszarze gminy Rypin z katalogu 13 stref możliwych do ustalenia, zgodnie z art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wyznaczono 12 (patrz tabela). Nie zaistniała potrzeba wyznaczenia strefy handlu wielkopowierzchniowego.

Wyznaczając strefy kierowano się głównie istniejącymi uwarunkowaniami, planami rozwoju gminy wynikającymi ze Strategii rozwoju gminy Rypin na lata 2021 - 2030, ale również dotychczasową polityką przestrzenną gminy określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które jak wykazała „Ocena aktualności ….” tego dokumentu – w zakresie nakreślonych kierunków zagospodarowania przestrzennego zachowuje aktualność.

Tabela 2. Profile funkcjonalne stref planistycznych

Lp.	Rodzaj strefy	Charakterystyka, uzasadnienie
1.	SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	Strefy takie zostały wyznaczone w obszarach, w których występuje już zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, w obrębach: Starorypin Prywatny, Balin oraz mniejsze tereny w Puszczy Rządowej, Stępowie, Zakroczu i Czyżewie. Są to tereny zabudowane i odpowiednio zagospodarowane, nie przewiduje się w nich realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej. Strefy SW umożliwiające realizację nowej zabudowy wyznaczono w Kowalkach. Ze względu na niejednoznaczność funkcji, występujące przemieszanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, we wszystkich strefach dodano profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także teren wód i teren zieleni naturalnej.
2.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	Strefy takie zostały wyznaczone w obszarach, w których występuje już zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zarówno w skoncentrowanej zabudowie głównych miejscowości gminy jak również w rozproszonej zabudowie w obszarze całej gminy. Strefy te są już w znacznym stopniu zagospodarowane. Wyznaczono również strefy dla rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej obejmując nimi luki w istniejącej zabudowie, obszary z dokonanymi podziałami na działki budowlane, w których rozpoczęły się już procesy inwestycyjne oraz obszary wskazane we wnioskach złożonych do planu ogólnego o ile nie stanowiły enklaw w otwartej przestrzeni produkcji rolniczej. Strefy umożliwiające realizację nowej zabudowy wyznaczono głównie w Kowalkach, Godziszewach, Sikorach, Rusinowie, Puszczy Miejskiej. Większość wyznaczonych stref objęto rozszerzeniem OUZ. W terenach położonych w sąsiedztwie jezior Długie i Czarownica uwzględniono obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego tereny ustalając strefy SJ z profilem dodatkowym teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, obejmując również nimi niezabudowane jeszcze tereny w sąsiedztwie mpzp.

Lp.	Rodzaj strefy	Charakterystyka, uzasadnienie
3.	SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	Strefy takie zostały wyznaczone głównie w obszarze rozproszonej zabudowy, a także w zwartej zabudowie poszczególnych miejscowości, gdzie zabudowa zagrodowa przeplata się z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz usługową. Obejmują one istniejącą już zabudowę zagrodową. W rozproszonej zabudowie wyznaczono strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową w każdym miejscu występowania takiej zabudowy, aby nie zablokować możliwości rozwoju działalności rolniczej wymagającej realizacji nowych obiektów budowlanych bądź rozbudowy już istniejących. W strefach tych określono profile dodatkowe: teren usług (co umożliwi rozszerzenie prowadzonej działalności rolniczej o działalność usługową a także realizację innych drobnych obiektów usługowych, m.in. z zakresu handlu detalicznego, przetwórstwa rolno-spożywczego itp.) Świadomie nie wprowadzono profili dodatkowych umożliwiających realizację wielkotowarowej produkcji rolnej, terenu biogazowni.
4.	SU - strefa usługowa	Strefy usługowe wyznaczono wszędzie tam, gdzie istniejąca już zabudowa usługowa stanowi odrębne kompleksy bądź też planowana jest w takiej jednorodnej, nie przemieszanej z zabudową mieszkaniową formie. Są to głównie tereny w obrębach: Marianki, Starorypin Rządowy, Rusinowo, Dylewo. Strefy SU wyznaczono również w sąsiedztwie węzłów planowanej obwodnicy miasta Rypin, w miejscowości Starorypin Prywatny i Godziszewy. Zabudowa usługowa mieści się ponadto w profilu podstawowym innych stref: SW – wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i SJ – wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, a także może wystąpić w innych strefach w profilu dodatkowym. W obszarach objętych takimi strefami nie była wyodrębniana jako odrębna strefa usługowa, chyba że wymagała określenia innych parametrów niż pozostała zabudowa, możliwa do realizacji w danej strefie (np. zabudowa mieszkaniowa).
5.	SH - strefa handlu wielkopowierzchniowego	Nie wystąpiła potrzeba wyznaczenia takiej strefy
6.	SP - strefa gospodarcza	Strefy wyznaczono w obszarach występującej już zabudowy o takim charakterze głównie w obrębie Marianki, Rusinowo, Ławy, Dylewo, Puszcza Miejska i Starorypin Prywatny. We wszystkich strefach gospodarczych dodano profil dodatkowy teren usług, a w wybranych, stosownie do istniejących uwarunkowań, dodano także teren zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód, co pozwoli na utrzymanie występujących w tych obszarach takich właśnie terenów w stanie naturalnym.
7.	SR - strefa produkcji rolniczej	W związku z wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ograniczeniem możliwości ustalania stref z zabudową mieszkaniową, w tym stref SZ z zabudową zagrodową, wprowadzono w sąsiedztwie istniejącej zabudowy zagrodowej, zwłaszcza większych gospodarstw rolnych, strefy produkcji rolniczej. Ich celem, co do zasady, nie jest umożliwienie realizacji obiektów służących wielkotowarowej produkcji rolnej (zawarta w profilu

Lp.	Rodzaj strefy	Charakterystyka, uzasadnienie
		podstawowym strefy) lecz stworzenie warunków rozwoju tych gospodarstw poprzez zapewnienie możliwości lokalizowania budynków i obiektów związanych z prowadzoną produkcją rolną (silosy, budynki gospodarcze, szklarnie itp.). Świadomie w strefach tych prowadzono profil dodatkowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, który pozwoli Gminie, przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uniemożliwić realizację wielkotowarowej produkcji rolnej w przypadku dużej presji inwestycyjnej na tego typu przedsięwzięcia, a także pozwoli kontynuować prowadzenie upraw na niewykorzystanym pod zabudowę terenie. Ponadto, w strefach tych dodano profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren wód a w niektórych również teren lasu. W strefach tych dodano także profil dodatkowy teren elektrowni słonecznej, ale intencją nie jest umożliwienie realizacji elektrowni zasilających system energetyczny kraju, lecz produkcja energii na potrzeby gospodarstwa rolnego. Zgodnie z polityką przestrzenną gminy nie dodano profilu dodatkowego umożliwiającego lokalizację nowych elektrowni wiatrowych
8.	SI - strefa infrastrukturalna	Strefy infrastrukturalne wyznaczono dla rozproszonych w obszarze gminy terenów z obiektami infrastruktury technicznej o powierzchni >5000m- Regionalnej Instalacji Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Puszczy Miejskiej, ujęć wody (strefa 2SI Kowalki, 13SI, 15SI i 16SI Starorypin Prywatny, 9SI Borzymin, 10SI Nowe Sadłowo, 12SI i 21SI Dylewo - planowane) obejmujące tereny gminnych ujęć wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej w obrębie istniejących ogrodzeń ujęć i studni[8], itp.
9.	SN - strefa zieleni i rekreacji	Strefy wyznaczone zostały w obszarach zagospodarowanych w sposób służący rekreacji i wypoczynkowy – głównie są to tereny parków podworskich, boiska, place zabaw itp. oraz posiadających predyspozycje do rozwoju takich funkcji W wybranych strefach dodano profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki teren usług edukacji, teren zieleni naturalnej, teren lasu, które pozwolą prowadzić w tych terenach różnorodne działania i wyposażyć je w usługi typowe dla tego typu terenów. Takich profili dodatkowych nie wprowadzono w obszarach parków podworskich, priorytetem w nich jest bowiem zachowanie zieleni urządzonej. Strefami SN objęto również zabytki archeologiczne – grodziska w Borzyminie, Dylewie, Sadłowie i Starorypinie Rządowym.

Lp.	Rodzaj strefy	Charakterystyka, uzasadnienie
10.	SC - strefa cmentarzy	Strefę SC wyznaczono dla czynnego cmentarza w Starorypinie Prywatnym wraz z planowanym poszerzeniem, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. W strefy SC ujęto również pozostałe cmentarze: ewangelicki w Głowińsku i parafialny w Sadłowie. Zagospodarowanie czynnych cmentarzy winno odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi [9]. Nie wystąpiła potrzeba wyznaczenia nowych oraz poszerzenia istniejących cmentarzy (za wyjątkiem wymienionego w Starorypinie Prywatnym).
11.	SG - strefa górnictwa	Strefy górnictwa wyznaczono obejmując nimi istniejące tereny i obszary górnicze, obszary występowania złóż piasków żwirów oraz obszary planowane do eksploatacji.
12.	SO - strefa otwarta	Charakterystyka profilu podstawowego strefy otwartej wskazuje, że są to tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, predysponowane do obejmowania nimi obszarów, w których lokalizacja zabudowy jest niepożądana. Strefy otwarte wyznaczono obejmując nimi: 1. tereny korytarzy ekologicznych 2. rozległe obszary użytkowane rolniczo 3. lasy (z wyjątkiem niewielkich obszarów włączonych w inne strefy) 4. tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemi 5. obszary szczególnego zagrożenia powodzią 6. tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych 7. tereny planowanych lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych Zróżnicowanie tych stref było zasadne z uwagi na odmienne ustalenia w zakresie dodatkowych profili funkcjonalnych. W wybranych strefach obejmujących lokalne korytarze ekologiczne nie umożliwia się realizacji instalacji odnawialnych źródeł energii. W wybranych strefach obejmujących obszary użytkowane rolniczo wprowadzono profil dodatkowy: teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej. Miało to miejsce głównie w strefach, w których elektrownie są planowane (wydane decyzje o warunkach zabudowy lub wniosek do planu ogólnego). Kierowano się zasadą ograniczania lokalizacji tego typu inwestycji na gruntach rolnych klas I-III. W przypadku, gdy w danej strefie umożliwiającej realizację elektrowni fotowoltaicznych występują grunty rolne klas I-III będą one uwzględniane na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego[10] i konieczne będzie uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i rolnictwa na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na nierolnicze. Zgodnie z polityką przestrzenną gminy w żadnej ze stref otwartych nie dodano profilu dodatkowego umożliwiającego lokalizację nowych elektrowni wiatrowych. Profil dodatkowy: teren elektrowni wiatrowej dodany został wyłącznie w tych strefach, w których elektrownie wiatrowe już występują. Umożliwi to ew. modernizację tych elektrowni o ile inne uwarunkowania, jak np. odległość istniejącej zabudowy mieszkaniowej, nie będą stanowiły ograniczenia.

Lp.	Rodzaj strefy	Charakterystyka, uzasadnienie
13.	SK - strefa komunikacyjna	Strefy komunikacyjne wyznaczone zostały dla przebiegających przez gminę dróg wojewódzkich, a wraz z profilem dodatkowym: teren drogi zbiorczej wyznaczono je dla wszystkich dróg powiatowych, które posiadają tę klasę. Drogi gminne ujęte zostały w pozostałe strefy. W każdej z nich tereny komunikacji są możliwe do utrzymania lub realizacji, występują w profilu podstawowym strefy.

Źródło: uzasadnienie do POG

8. Skutki dla środowiska wynikające z projektowanego przeznaczenia terenu

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów, jakie może spowodować realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, była wnikliwa analiza ustaleń dokumentu, ocena dokonana podczas wizji terenowej oraz analiza wniosków wynikających z opracowania ekofizjograficznego wykonanego dla przedmiotowego terenu. Przedmiotem oceny były następujące elementy środowiska: powierzchnia ziemi i gleby, powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny (hałas), wody powierzchniowe i podziemne, świat roślin i zwierząt oraz walory krajobrazowe i kulturowe (w tym również ład przestrzenny).

Na zmiany zdefiniowanej w dotychczasowych opracowaniach planistycznych struktury miały i mają duży wpływ uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne. Zasadą podziału terenu gminy na strefy planistyczne było wyodrębnienie terenów spójnych pod względem istniejącego zagospodarowania oraz możliwości dalszego ich rozwoju; przeznaczonych pod różne funkcje według lokalnego zapotrzebowania oraz predysponowanych do zróżnicowanych form zagospodarowania.

W ocenie zastosowano trzy stopnie zmian: pozytywne, negatywne oraz bez zmian, jakie mogą wywrzeć proponowane zmiany przeznaczenia terenów na poszczególne komponenty środowiska.

Zmiany pozytywne (poprawa) warunków środowiska wiązać się będą z sytuacjami, gdzie wprowadzone ustalenia planu ogólnego sprzyjają bądź poprawiają dotychczasowe uwarunkowania i zapewniają ochronę jego walorów w stopniu małym, średnim i dużym.

Pod pojęciem zmiany negatywne (zagrożenia) rozumieć należy typowe zmiany i przekształcenia poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego o niewielkich walorach, a także jakie spowoduje realizacja planu ogólnego w terenie już zainwestowanym lub przewidzianym do zainwestowania. Zmiany te wiązać się będą z budową obiektów kubaturowych i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w odczuwalny sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi. Zmiany duże wiązać się będą z radykalnymi zmianami i przekształceniami poszczególnych komponentów środowiska o dużych walorach, a związanych z budową obiektów i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w znaczący sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi.

Warunki pozostają bez zmian w sytuacjach, gdy ustalenia planu ogólnego nie mają wpływu na elementy środowiska lub gdy są zgodne z dotychczasowymi zasadami i sposobami zagospodarowania terenu.

Zróżnicowanie skutków można usystematyzować również ze względu na przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym:

- (B) bezpośrednie – będą one powstawać bezpośrednio w związku z realizacją oraz funkcjonowaniem inwestycji,
- (PO) pośrednie – mogą one występować jako wpływ innego bezpośredniego oddziaływania (wpływ drugiego, trzeciego stopnia w zależności od tego jak powstają),
- (W) wtórne – mogą one występować po zakończeniu realizacji inwestycji, są jej następstwem,
- (Sk) skumulowane – wzmożone, łączne oddziaływanie dwóch lub więcej przedsięwzięć różnych inwestorów;
- (K) krótkoterminowe i chwilowe (CH) – najczęściej oddziaływania te powstają w związku z momentem realizacji przedsięwzięcia, niekiedy także w krótkim okresie jego późniejszego funkcjonowania,

- (Ś) średnioterminowe – wiążą się zarówno z okresem realizacji inwestycji, jej rozruchem jak również z chwilą jej całkowitego wdrożenia,
- (D) długoterminowe i (S) stałe – których konsekwencje są widoczne lub odczuwalne bezpośrednio lub pośrednio, trwale i nieprzerwanie, bezustannie po wystąpieniu oddziaływania

z uwzględnieniem wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego oraz mając na uwadze zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.

W konsekwencji oddziaływanie może być **(P) pozytywne, (N) negatywne lub oddziaływanie nie będzie występowało - brak oddziaływania (BO)**.

Tabela 3. Ocena wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy na poszczególne komponenty środowiska w układzie stref planistycznych

Strefy planistyczne	Elementy środowiska								
	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	**Ludzie**	**Wody powierzchniowe i podziemne**	**Powierzchnia ziemi i gleby**	**Krajobraz**	**Klimat, powietrze, hałas**	**Zasoby naturalne**	**Zabytki**	**Dobra materialne**
SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych. Poprawa warunków bytowania dla niektórych gatunków fauny **(P)** (B) (D)	Ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzenia się zabudowy w tym mieszanie funkcji z mieszkaniową (**P**)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiany krajobrazu na części obszaru (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego i higieny atmosfery, **(N)** (Po) (D)	Wzrost uporządkowanych powierzchni biologicznie czynnych **(P)** (Po) (D)	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego infrastruktury technicznej **(P)** (Po) (S)
SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych. Poprawa warunków bytowania dla niektórych gatunków fauny **(P)** (B) (D)	Wyznaczenie stref dla rozwoju nowej zabudowy, porządkowanie i uzupełnianie zabudowy (**P**)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiany krajobrazu na części obszaru, zwłaszcza w terenach o dodatkowych profilach, tj. rekreacji indywidualnej (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego i higieny atmosfery, **(N)** (Po) (D)	Wzrost uporządkowanych powierzchni biologicznie czynnych **(P)** (Po) (D)	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego infrastruktury technicznej **(P)** (Po) (S)
SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych. Poprawa warunków bytowania dla niektórych gatunków fauny **(P)** (B) (D)	Ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzenia się zabudowy oraz stwarzanie możliwości prowadzenia działalności rolniczej (**P**)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiany krajobrazu na części obszaru (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego i higieny atmosfery, zwłaszcza wraz z rozwojem działalności usługowej **(N)** (Po) (D)	Wzrost uporządkowanych powierzchni biologicznie czynnych **(P)** (Po) (D)	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego infrastruktury technicznej **(P)** (Po) (S)
SU - strefa usługowa	Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych. Poprawa warunków	Zwiększenie zagrożenia wypadkami drogowymi	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiany krajobrazu na części obszaru (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego i higieny atmosfery, **(N)** (Po) (D)	Wzrost powierzchni biologicznie czynnych **(P)** (Po) (D)	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego infrastruktury technicznej

Strefy planistyczne	Elementy środowiska								
	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	**Ludzie**	**Wody powierzchniowe i podziemne**	**Powierzchnia ziemi i gleby**	**Krajobraz**	**Klimat, powietrze, hałas**	**Zasoby naturalne**	**Zabytki**	**Dobra materialne**
	bytowania dla niektórych gatunków fauny **(P)** (B) (D)	(Po)	(B) (D)						**(P)** (Po) (S)
SP - strefa gospodarcza	Likwidacja agrocenozy pól z charakterystyczną fauną i florą na rzecz terenów zieleni naturalnej (B) (D)	Możliwość pogorszenia ogólnych warunków środowiskowych (W) (D)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiana cech krajobrazu – wprowadzenie dominant krajobrazowych itp. (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego oraz higieny atmosfery, **(N)** (Po) (K) (D)	Bez zmian **(BO)**	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego i wyglądu wielu obiektów **(P)** (Po) (S)
SR - strefa produkcji rolniczej	Utrzymanie warunków dla zachowania różnorodności biologicznej lub jej zwiększenie w przypadku nasadzeń leśnych (B) (D)	Ewentualne pogorszenie ogólnych warunków środowiskowych, jeśli zwiększy się presja inwestycyjna, nastąpi rozwój intensywnej produkcji rolnej (W) (D)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D)	Utrzymanie powierzchni glebowej (P) (B) (S)	Możliwość zmian w krajobrazie w przypadku budowy elektrowni słonecznych (P) (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego oraz higieny atmosfery tylko w przypadku znacznego rozwoju produkcji rolnej **(N)** (Po) (D)	Bez zmian **(BO)**	Bez zmian **(BO)**	Możliwość poprawy stanu technicznego obiektów w gospodarstwach rolnych **(P)** (Po) (S)
SI - strefa infrastrukturalna	Wzrost powierzchni terenów zielonych w postaci zieleni towarzyszącej **(P)** (B) (D)	Poprawa warunków życia ludności, zadbanie o ujęcia wody, miejsca składowania odpadów **(P)** (B) (D)	Możliwość obniżenia zwierciadła wód gruntowych (B) (D) Zwiększenie zapotrzebowania na wodę oraz intensywniejsza eksploatacja ujęć wody. (Po) (D)	Ewentualne zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	W przypadku infrastruktury naziemnej zmiana cech krajobrazu (B) (D)	Niewielkie zmiany klimatu akustycznego (Po) (D)	Likwidacja agrocenozy pól w przypadku infrastruktury naziemnej (B) (D)	Nie dotyczy	Możliwość poprawy stanu technicznego infrastruktury technicznej **(P)** (Po) (S)

Strefy planistyczne	Elementy środowiska								
	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	**Ludzie**	**Wody powierzchniowe i podziemne**	**Powierzchnia ziemi i gleby**	**Krajobraz**	**Klimat, powietrze, hałas**	**Zasoby naturalne**	**Zabytki**	**Dobra materialne**
SN - strefa zieleni i rekreacji	Wzrost powierzchni terenów zielonych, zwłaszcza w obszarach służących rekreacji i wypoczynkowi oraz posiadających odpowiednie predyspozycje – tereny parków podworskich **(P)** (B) (D)	Poprawa warunków środowiskowych dla życia mieszkańców **(P)** (D) Stworzenie korzystnych warunków dla regeneracji i odnowy sił biologicznych **(P)** (Po) (D)	Zwiększone możliwości ochrony zasobów (Po) (D)	Niewielkie zmiany powierzchni glebowej (B) (D)	Wzbogacenie krajobrazu o tereny zielone **(P)** (B) (D)	Poprawa klimatu akustycznego oraz higieny atmosfery **(P)** (B) (D)	Bez większych zmian **(BO)**	Możliwość ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza terenów parków podworskich z zachowaniem zieleni urządzonej**(P)** (D)	Wzrost wartości terenów zagospodarowanych o zieleń **(P)** (D)
SC - strefa cmentarzy	Wzrost powierzchni terenów zielonych **(P)** (B) (D)	Bez większych zmian **(BO)**	Bez większych zmian, przy zachowaniu minimalnych odległości od ujęć wody i zabudowań, zgodnie z przepisami sanitarnymi, **(B (S)**	Możliwość zmiany, w wyniku poszerzenia cmentarza w Starorypinie **(BO)**	Zachowanie walorów krajobrazowych (Po) (D)	Bez większych zmian **(BO)**	Niewielkie wzbogacenie zasobów środowiska (Po) (D)	Zachowanie walorów kulturowych (Po) (D)	Bez większych zmian **(P)**
SG - strefa górnictwa	Spadek bioróżnorodności, migracja lub wymieranie zwierząt, zanieczyszczenie ekosystemów **(N)** (Po) (D)	Obniżenie komfortu życia w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wydobywania kopalin **(N)** (Po) (D)	Obniżenie poziomu wód gruntowych, zanieczyszczenie zmiana stosunków wodnych **(N)** (Po) (D)	Degradacja i zanieczyszczenie gleb, utrata wartości rolniczej **(N)** (Po) (D)	Zmiana naturalnego wyglądu terenu (B) (D)	Pogorszenie jakości powietrza, hałas i drgania od maszyn **(N)** (Po) (D)	Nieodwracalne zmiany w środowisku przyrodniczym **(N)** (B) (D)	Nie dotyczy	Możliwość przynoszenia zysku ekonomicznego **(P)** (Po) (D)
SO - strefa otwarta	Wzrost powierzchni zieleni, typu zadrzewienia przydomowe oraz tzw. zieleni towarzyszącej	Zagrożenie stanowią osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami	Bez większych zmian **(BO)**	Możliwość zmniejszenia powierzchni glebowej przy wprowadzaniu w ramach	Zmiany w krajobrazie, jedynie przy powstaniu elektrowni słonecznych **(B)** (D)	Niewielkie zmiany klimatu akustycznego, zwłaszcza w obszarach	Możliwość zwiększenia zasobów środowiska, (B) (D)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Strefy planistyczne	Elementy środowiska								
	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	**Ludzie**	**Wody powierzchniowe i podziemne**	**Powierzchnia ziemi i gleby**	**Krajobraz**	**Klimat, powietrze, hałas**	**Zasoby naturalne**	**Zabytki**	**Dobra materialne**
	Zachowanie różnorodności dzięki lokalnym korytarzom ekologicznym **(P)** (B) (D)	masowymi ziemi oraz zagrożenia powodzią (B) (K)		profilu dodatkowego terenu elektrowni fotowoltaicznej **(B)**		użytkowanych rolniczo (Po) (D)			
SK - strefa komunikacyjna	Likwidacja agrocenozy pól z charakterystyczną fauną i florą na rzecz zieleni izolacyjnej, **(N)** (B) (D)	Zwiększenie zagrożenia wypadkami pogorszenie ogólnych warunków środowiskowych (Po)	Możliwość obniżenia poziomu wód gruntowych (B) (D)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (S)	Zmiany w krajobrazie, likwidacja krajobrazu rolniczego (B) (D)	Pogorszenie klimatu akustycznego oraz higieny atmosfery **(N)** (Po) (D)	Likwidacja agrocenozy pól. Wzbogacenie zasobów florystycznych jednak głównie antropogenicznych (B) (D)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Źródło: analizy własne

Tabela 4. Podsumowanie - Przewidywane oddziaływania na środowisko będące skutkiem realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Element środowiska	Potencjalny wpływ	Czas trwania	Kierunek wpływu	Charakter wpływu
Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Zmniejszenie dostępnych siedlisk oraz ograniczenie tras migracji zwierząt	D	N	S, P
	Redukcja powierzchni siedlisk dla wybranych gatunków roślin	D	N	S, P
	Utrzymanie terenów otwartych oraz lokalnych powiązań przyrodniczych	D	P	B, P
	Zachowanie ciągłości funkcjonowania lokalnych korytarzy ekologicznych	D	P	B, P
Warunki życia ludności	Ograniczenie zabudowy na terenach stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców	D	P	B
	Zwiększenie areału terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje, w tym związane z turystyką i rekreacją	D	P	P, S
	Powstawanie inwestycji powodujących lokalne uciążliwości akustyczne oraz wzrost zanieczyszczeń powietrza	S, D	N	P, S
	Wyznaczenie rezerw terenowych umożliwiających dalszy rozwój zagospodarowania	S, D	P	P, S
	Zachowanie istniejących terenów rekreacyjno-wypoczynkowych i zaplanowanie nowych	D	P	P
	Stworzenie warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii	D, S	P	B, S
Wody powierzchniowe	Zwiększenie zapotrzebowania na wodę oraz wzrost ilości wytwarzanych ścieków	D, S	N	B
	Ochrona i zachowanie jakości wód powierzchniowych	D	P	P
	Ograniczenie infiltracji wód opadowych i wzrost spływu powierzchniowego na terenach niezabudowanych	D	N	P
	Utrzymanie stref wolnych od zabudowy, zainwestowania w sąsiedztwie cieków wodnych	D	P	B
Wody podziemne	Zwiększenie stopnia uszczelnienia terenu i ograniczenie infiltracji do warstw wodonośnych	Ś	N	P, S
	Zachowanie zdolności retencyjnych terenów przewidzianych pod inwestycje	D	P	P
	Wzrost poboru wód podziemnych	D	N	P, S
Powietrze atmosferyczne	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	D	P	S
	Możliwy wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych związany z intensyfikacją zagospodarowania	D	N	P, S
	Pogorszenie klimatu akustycznego oraz higieny atmosfery związane z rozwojem produkcji rolnej	D	N	P
Klimat akustyczny	Pogorszenie warunków akustycznych w wyniku wzrostu zabudowy i natężenia ruchu	D	N	W, S
	Wystąpienie hałasu związanego z lokalizacją istniejących elektrowni wiatrowych	D	N	P
Powierzchnia ziemi	Degradacja gleb i pokrywy roślinnej na etapie realizacji inwestycji oraz prowadzenia działalności gospodarczej w tym eksploatacji kruszywa	K, S	N	W
	Powstawanie lokalnych utwardzeń i trwałych przekształceń powierzchni terenu	D, S	N	P

	Zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów	D	N	S
	Ochrona gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych przed nadmiernym zainwestowaniem	D	P	B
Klimat	Lokalne zmiany mikroklimatyczne wynikające z nowej zabudowy	Ś	N	P, W
	Brak ingerencji w obszary cenne pod względem bioklimatycznym	D	P	P
	Rozwój OZE sprzyjający ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych	D	P	P
Krajobraz	Przekształcenie krajobrazu na obszarach inwestycyjnych, górniczych / eksploatacji kruszywa	D	N	P
	Zachowanie terenów o istotnych walorach krajobrazowych, w tym parków podworskich	D	P	S
Zabytki	Wyznaczenie stref funkcjonalnych sprzyjających ochronie obiektów i obszarów zabytkowych	D	P	S
	Możliwość ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza terenów parków podworskich	D	P	S
Dobra materialne	Rozwój zasobów materialnych związany z realizacją nowej zabudowy	D	P	S
	Wzrost wartości terenów zagospodarowanych o zieleń	D	P	S

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczenia:
Czas trwania: K - krótkoterminowe; Ś - średnioterminowe; D - długoterminowe; S - stałe; C - chwilowe
Kierunek wpływu: P - pozytywny; N - negatywny
Charakter wpływu: B - bezpośredni; P - pośredni; W - wtórny; S – skumulowany

Realizacja ustaleń projektu POG wpłynie, w zróżnicowany sposób, na poszczególne komponenty środowiska (powietrze, powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta, rośliny itd.) i na ich wzajemne powiązania oraz na ekosystemy i krajobraz.

Analizując zanotowane w tabeli wyniki przeprowadzonej oceny wpływu realizacji projektu POG na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego należy stwierdzić, że planowane zmiany funkcji i zagospodarowania terenu spowodują niekiedy istotną ingerencję w środowisko przyrodnicze.

Zmiany powierzchni ziemi, w tym trwałe zmiany (D, N) naturalnego ukształtowania terenu złagodzić można w części poprzez właściwe zagospodarowanie obszaru zielenią w możliwie szerokim zakresie. Pożądane jest maksymalne utrzymanie i wzbogacenie istniejącej zieleni oraz wprowadzenie zieleni urządzonej na wszelkie wolne od zabudowy powierzchnie, a w szczególności zieleni wysokiej (drzewa i krzewy). Wprowadzenie nowej zieleni pozwoli również na ograniczenie erozji wietrznej gleb (P). Na uwagę zasługują obszary eksploatacji kruszywa – tereny górnicze, gdzie należy prowadzić działania minimalizujące wpływ na środowisko, optymalizację technologii wydobycia oraz rekultywację terenów.

Pewne zagrożenie dla środowiska naturalnego pod kątem zmian powierzchni glebowej mogą stanowić cmentarze. Skala oddziaływania zależy od wielkości nekropolii, sposobu pochówku oraz warunków geologicznych. Jednak odpowiednie planowanie oraz respektowanie przepisów sanitarnych pozwalają znacząco ograniczyć te zagrożenia, celem zachowania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ludzi.

W gminie nie wystąpiła potrzeba wyznaczenia nowych cmentarzy, jedynie planowane poszerzenie cmentarza w Starorypinie, a zagospodarowanie czynnych cmentarzy winno odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi[8]. Udział powierzchni biologicznie czynnej dla strefy cmentarzy ustalono na poziomie minimalnym, wynikającym z załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie planu ogólnego, tj. 30%.

Wprowadzone nowe funkcje oraz zmiana sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów spowoduje wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu (K).

Zmiana warunków akustycznych na obszarach dotąd niezabudowanych wynikać będzie przede wszystkim z rodzaju zlokalizowanych na danym obszarze zakładów produkcyjno-usługowych oraz z ruchu pojazdów (K, N). Utrzymanie istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni jest niezbędne ze względu na funkcje jakie pełni ona w środowisku. Zieleń będzie zmniejszać m.in. zjawisko hałasu drogowego i łagodzić mikroklimat (P). Bardzo ważne są również aspekty estetyczne i krajobrazowe. Właściwe zagospodarowanie zielenią i maksymalne jej zachowanie podniesie atrakcyjność terenu (P).

Realizacja ustaleń POG może spowodować zmiany warunków wodnych w obszarach planowanych do różnego rodzaju inwestycji - obniżenie poziomu wód podziemnych, ale również powstanie nowych potencjalnych zagrożeń jakości wód. W celu zminimalizowania niekorzystnych zmian projektanci wprowadzili obowiązek pozostawienia powierzchni biologicznej czynnej zgodnie z ww parametrami (P). Szczególną uwagą powinny zostać objęte wszystkie ujęcia wody. Zasady gospodarowania terenem w strefach ochronnych określają przepisy ustawy Prawo wodne oraz warunki zawarte w pozwoleniach wodnoprawnych. Rozmieszczenie stref planistycznych zostało tak zaprojektowane, aby minimalizować ryzyko kolizji z istniejącymi ujęciami wody. Rozwiązanie to umożliwia zarówno bieżące utrzymanie i modernizację infrastruktury wodociągowej, jak i dostosowanie ustaleń planistycznych do wymagań związanych z ochroną zasobów wodnych. Plan nie przewiduje lokalizacji funkcji mogących stwarzać istotne ryzyko dla jakości wód w bezpośrednim sąsiedztwie ujęć.

Realizacja ustaleń projektu POG będzie miała również wpływ na świat roślin i zwierząt. Pod uzbrojenie terenów produkcyjnych i mieszkaniowych, a następnie inwestycje budowlane przeznaczone zostaną tereny do tej pory niezabudowane, częściowo użytkowane rolniczo, a więc stanowiące agrocenozę pól. Zmiana funkcji spowoduje punktową ingerencję w dotychczasowy system ekologiczny tych terenów (D, N). Zagospodarowanie terenów rolniczych zwiększy również antropopresję na dalsze otoczenie.

Realizacja ustaleń POG i planowane przeznaczenia terenów mogą wprowadzić istotne zmiany w krajobrazie gminy. Na obszarze dotychczas niezabudowanym mogą powstać obiekty kubaturowe, które spowodują powstanie dominant krajobrazowych (D).

W celu zminimalizowania negatywnego wpływu nowej zabudowy na krajobraz projektanci wprowadzili szereg ustaleń. Określone zostały wskaźniki mające wpływ na zagospodarowanie, ład przestrzenny i użytkowanie terenu: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie

[8] Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

czynnej. Są to ustalenia, które pozwolą na właściwe kształtowanie ładu przestrzennego obszaru objętego POG (P).

Powstawanie konfliktów i kolizji pomiędzy zagospodarowaniem przestrzeni a środowiskiem przyrodniczym może wystąpić nie tylko w odniesieniu do poszczególnych rodzajów zabudowy. W wyniku nakładających się zagrożeń dla jakości komponentów środowiska, ciągłości powiązań przyrodniczych czy walorów krajobrazowych powstają obszary o szczególnej koncentracji kolizji, obszary znaczącego oddziaływania na środowisko (N), do takich potencjalnych obszarów należą w szczególności:

- teren istniejącej intensywnej zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
- tereny lokalizacji zakładów produkcyjno-usługowych,
- tereny związane z funkcją turystyczno-rekreacyjną,
- tereny wydobywania złóż kopalin,
- trasa istniejących odcinków dróg: wojewódzkich, powiatowych i gminnych, o nasilającym się natężeniu ruchu, szczególnie ciężarowego - wzrost zespołu zanieczyszczeń typu komunikacyjnego, pogorszenie warunków zamieszkania i funkcjonowania systemów przyrodniczych,
- tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych,
- tereny przez które przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne, gazociąg oraz rurociąg ropy naftowej,
- istniejące przydomowe oczyszczalnie ścieków z zagrożeniem infiltracji zanieczyszczeń do gleb i wód podziemnych i powierzchniowych,
- tereny cmentarzy,
- tereny obecnie użytkowane rolniczo, a nie wyposażone w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, będące pod presją budownictwa mieszkaniowego i mieszkaniowo – usługowego,
- tereny intensywnej gospodarki rolnej.

Jak widać przedstawione powyżej obszary znaczącego oddziaływania na środowisko to zarówno obszary już zainwestowane jak również obszary projektowane dla których POG wprowadza odpowiednie wskaźniki (P) w celu zminimalizowania ich negatywnego oddziaływania. Zagospodarowanie wyznaczonych stref planistycznych zgodnie z ustaleniami planu ogólnego w przedmiotowym dokumencie nie powinna spowodować znaczących negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

9. Ocena ustaleń zawartych w planie ogólnym w zakresie stanu i funkcjonowania środowiska, jego zasobów, odporności na degradację i zdolności do regeneracji

Analiza uwarunkowań przyrodniczych, a także określonych kierunków ochrony środowiska wobec prowadzonej i projektowanej polityki przestrzennej gminy, pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- gmina Rypin pod względem użytkowania terenu zalicza się do obszarów rolniczych (użytki rolne stanowią ponad 84% powierzchni. Przeważają gleby średniej jakości klasy IV (46%) i niskiej V i VI klasy (ok. 28%). Grunty klas III zajmują ok. 25% i występują w głównie w płn. -zach. części gminy),
- wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi w gminie Rypin 71 pkt i jest zbliżony do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (69,1 pkt).
- teren gminy Rypin położony jest w dorzeczu zlewni rzeki Rypienicy, która odprowadza wody do Drwęcy. Jedynie niewielki, północno-wschodni fragment gminy, leży w dorzeczu Skrwy.
- jedynie niewielki fragment w południowo-wschodniej części gminy, w obrębie Puszczy Miejskiej, obejmuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska" o nieudokumentowanych zasobach.
- gmina charakteryzuje się niską lesistością – 8,7 % i należy do gmin o najniższym stopniu lesistości wśród gmin powiatu rypińskiego (średnia 20,8%) i województwa kujawsko-pomorskiego (średnia 23,5%). Powierzchnia gruntów leśnych ogółem wynosi 1149 ha i biorąc pod uwagę ich własność to w większości są to lasy państwowe (zarządzane przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Toruniu, Nadleśnictwo Skrwilno).
- stan zachowania i ekspozycji walorów krajobrazowych uznaje się za dobry, choć działalność człowieka w pewnych szczególnych sytuacjach burzy ten harmonijny układ, jak np. tereny eksploatacji kruszywa.
- występowanie na całym obszarze gminy obiektów infrastruktury technicznej: napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych powoduje, że stają się one negatywnymi dominantami w krajobrazie,
- gmina zaopatrywana jest w wodę do picia z czterech gminnych ujęć wody posiadających udokumentowane zasoby, w miejscowościach: Kowalki, Borzymin, Sadłowo i Starorypin Prywatny.
- gmina Rypin mieści się w grupie gmin województwa o najniższym wskaźniku skanalizowania. Na koniec 2024 r. wskaźnik skanalizowania w gminie wyniósł 25,1%. Był on wyjątkowo niski w stosunku do średniego wskaźnika dla kraju (72,6%), województwa kujawsko-pomorskiego (70,8%) oraz powiatu rypińskiego (53,5%). Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej na koniec 2023 r. wyniosła 47,2 km, a na koniec 2024 r. 47,8 km. Brak kanalizacji sanitarnej na części terytorium gminy, wymusza, aby jedyną alternatywą dla rozwiązań gospodarki ściekowej była budowa przydomowych oczyszczalni,
- występujące procesy chemizacji rolnictwa stanowią w pewnym stopniu zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych,
- konieczne jest utrzymywanie w dobrej sprawności sieci i urządzeń melioracji, a także ochrona terenów ujęć wody,
- na jakość powietrza w gminie wpływają zwłaszcza lokalne źródła emisji zanieczyszczeń, są to zwykle zanieczyszczenia punktowe. Gorszy stan powietrza powiązany jest z sezonem grzewczym.
- większej ochrony wymagają obszary lokalnych podmokłości i oczek wodnych,

- zagrożenia związane są z emisjami hałasu, wynikają głównie z ruchu komunikacyjnego oraz podczas eksploatacji kruszywa,
- zagrożenia związane z intensywną gospodarką rolną, w tym występowanie zjawiska erozji wietrznej i wodnej, prowadzące do degradacji gleb,
- wg Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi (SOPO), gmina jest zagrożona zarówno występowaniem osuwisk i jak i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych. Na terenie gminy wyznaczono 21 osuwisk o łącznej powierzchni 5,06 ha oraz 11 terenów zagrożonych ruchami masowymi o numerach: 19396, 19397, 19398, 19399, 19400, 19401, 19402, 19403, 19405, 19639 i 19640. Jednak żadne z wyznaczonych osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych obecnie nie zagraża infrastrukturze.
- system ekologiczny gminy nie został jeszcze optymalnie ukształtowany. Należy dążyć do objęcia ochroną ciekawych przyrodniczo tworów przyrody i atrakcyjnych krajobrazowo terenów.

Ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego mają na celu zapewnienie właściwego funkcjonowania środowiska, możliwości jego regeneracji oraz wzbogacenia zasobów. Do najważniejszych zagadnień w tym zakresie, ujętych w POG można zaliczyć:

- stworzenie podstaw systemu przyrodniczego gminy, opartego o istniejące zasoby,
- zachowanie podstawowych elementów sieci hydrograficznej,
- wzbogacenie obszaru gminy o nowe powierzchnie biologicznie czynne, związane z obowiązkowym wprowadzeniem trwałej szaty roślinnej na działkach budowlanych,
- ograniczenie zagrożeń związanych ze zjawiskiem erozji wietrznej i wodnej na terenach użytkowanych rolniczo, po zmianie ich funkcji na tereny budowlane,
- poprawę klimatu akustycznego oraz higieny powietrza, zwłaszcza na terenach o silniejszej zabudowie i eksploatacji,
- regeneracja i ogólna poprawa walorów krajobrazowych.

Obszary, które pełnią ważne funkcje przyrodnicze, są istotne dla utrzymania i rozwoju bioróżnorodności i rekomendowane zostały do zachowania tych funkcji. Przy wyznaczaniu stref planistycznych zostały one uwzględnione w następujący sposób:

a) tereny położone wzdłuż cieków - mokradła, tereny podmokłe, łąki, pastwiska i nieużytki zostały uznane za lokalne korytarze ekologiczne i ujęte w strefy SO – strefy otwarte, bez określania profilu dodatkowego. Strefy te wykluczono z obszarów uzupełnienia zabudowy.
b) lasy – ujęte zostały w strefy otwarte SO (z wyjątkiem niewielkich obszarów włączonych w inne strefy), bez określania profilu dodatkowego.
c) zieleń urządzona, teren zieleni naturalnej zostały ujęte w strefy otwarte SO lub strefy zieleni i rekreacji SN. Jednocześnie wchodzą one w skład niemal każdej z pozostałych wyznaczonych stref, wyjątkiem są strefy infrastrukturalna – SI i komunikacyjna – SK bez ustalonych profili dodatkowych.
d) parki wchodzące w skład zespołów dworsko-parkowych ujęte zostały w strefy zieleni i rekreacji SN wraz z określeniem bardzo wysokiego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (sięgającego 80%).

Jak wynika z powyższych rozważań pełna realizacja ustaleń POG daje szanse na poprawę funkcjonowania środowiska, wzbogacenie jego zasobów w przypadku walorów krajobrazowych i powierzchni biologicznie czynnych oraz likwidację niektórych, występujących dotychczas zagrożeń zwłaszcza zanieczyszczania wód podziemnych oraz erozji gleb.

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie ogólnym wraz z uzasadnieniem ich wyboru, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje wskazanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu, rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska. Zdaniem autora prognozy w opracowaniu o takim charakterze, jaki prezentuje POG, zagadnienie wariantowania rozwoju jest rozpatrywane w czasie prac koncepcyjnych, w każdej z dziedzin wybiera się rozwiązania najkorzystniejsze z punktu widzenia uwarunkowań i potrzeb rozwoju, a efekt finalny przedstawia wyłącznie wariant optymalny. W projekcie POG, w zakresie większości rozwiązań wariantowanych, wybrano rozwiązania jednoznacznie korzystne dla środowiska. W świetle tych rozważań można jedynie brać pod uwagę modyfikację szczegółowych rozwiązań. Przede wszystkim jednak należy konsekwentnie realizować ustalenia jakie w ostatecznej formie zostaną przyjęte.

Reasumując, w przypadku sporządzania POG nie było potrzeby wykonania kilku wariantów zagospodarowania terenu, gdyż funkcje, które wprowadza projekt dokumentu są zgodne z zaleceniami wynikającymi z uwarunkowań przestrzennych gminy. Dlatego też stwierdza się, że wybór takiego kierunku zagospodarowania przestrzeni jest w pełni uzasadniony.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych oraz ustalonych dla poszczególnych stref wskaźników wskazuje na realizację zasady zrównoważonego rozwoju. Nie zdiagnozowano, że realizacja projektu Planu ogólnego będzie miała jakikolwiek negatywny wpływ na obszary i obiekty chronione, w tym przedmiot ochrony oraz integralność obszaru sieci Natura 2000.

Zespół autorski nie napotkał trudności wynikających z niedostatków techniki i luk w wiedzy potrzebnej do rzeczywistego i realnego określenia oddziaływania ustaleń Planu ogólnego na środowisko.

Plan ogólny wyznacza strefy planistyczne, których zakres funkcjonalny jest dość szeroki zarówno w ramach profilu podstawowego jak i dodatkowego (jeśli taki został w projekcie planu ustalony). W poszczególnych strefach istnieje możliwość zagospodarowania terenu pod różne funkcje.

Rzeczywiste planowanie przestrzeni nastąpi dopiero na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ramach, których dla poszczególnych terenów dokonany zostanie wybór konkretnej funkcji wybranej z profilu podstawowego i ewentualnie dodatkowego.

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Ustawa nie precyzuje zakresu monitoringu, potencjalnie jest on jednak bardzo szeroki i obejmuje nie tylko zagadnienia związane stricte z zagospodarowaniem przestrzennym, ale także szereg zjawisk, struktur i procesów bezpośrednio warunkujących możliwości rozwoju gminy. Szczegółowy zakres możliwego monitoringu oraz częstotliwość jego dokonywania, ściśle zależne są od specyfiki danego zagadnienia.

Obligatoryjny monitoring aktualności POG wynika z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 32 stwierdza iż „W celu oceny aktualności planu ogólnego i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego. Powyższa ustawa precyzuje także, że ocena taka powinna się odbywać co najmniej raz w czasie kadencji rady gminy.

Biorąc pod uwagę podstawowe cele sporządzonego projektu POG i przedmiot regulacji planistycznych w nim zamieszczonych proponuje się objąć analizą skutków realizacji ustaleń POG, a później „monitoringiem" określonym w art. 55 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, ustalone w POG wskaźniki zabudowy. Monitoring powinien być przeprowadzany przez Urząd Gminy i obejmować faktyczne przeznaczenia terenów oraz stopień wypełnienia stref umożliwiających realizację nowej zabudowy w ramach oceny aktualności planu ogólnego.

12. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Nie stwierdzono transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji POG, które wymagałoby uruchomienia procedury, o której mowa w art. 104 oraz art. 113-117 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
Stwierdzono, że zaproponowane w projekcie POG rozwiązania zapobiegające i ograniczające oddziaływanie na środowisko przyrodnicze nowego sposobu zagospodarowania oraz lokalny charakter zmian w strukturze przestrzennej gminy będą ograniczały możliwość występowania niekorzystnych zjawisk o charakterze konfliktów związanych z zagospodarowaniem jedynie do obszaru gminy, ewentualnie gmin sąsiednich, a co za tym idzie przeprowadzenie procedury transgranicznego oddziaływania na środowisko nie było celowe. Wskazuje na to samo położenie geograficzne gminy Rypin.

13. Podsumowanie

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu POG gminy Rypin sporządzona została po opracowaniu projektu POG, przed procedurą uzgodnień i opiniowania tego dokumentu.

Prognoza jest opracowaniem opartym głównie na bazie posiadanych materiałów zgromadzonych do planu ogólnego gminy. Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano również inne dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru gminy opracowane przez inne instytucje (w tym wnioski złożone przez organy i instytucje uzgadniające lub opiniujące projekt POG), a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących. Dostępne opracowania pozwoliły na sprawdzenie w jaki sposób proponowane w POG rozwiązania przestrzenne odnoszą się do uwarunkowań przyrodniczych terenu.

POG, sam w sobie nie rodzi zasadniczo żadnych skutków środowiskowych. Źródłem potencjalnych skutków środowiskowych (negatywnych i pozytywnych) będzie dopiero realizacja poszczególnych działań, czy przedsięwzięć inwestycyjnych, realizowanych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy, przy czym tylko część z nich będzie nieuchronna.

Prognoza nie określa precyzyjnie skutków środowiskowych ze względu na brak „przywiązania" poszczególnych inwestycji do miejsc ich realizacji oraz określenia ich skali i sposobu realizacji, ale ma charakter ostrzegawczy. Wskazuje elementy środowiska, których jakość (stan) może ulec pogorszeniu w wyniku realizacji POG.

Przyjęcie prognozy jako dokumentu ostrzegającego przed potencjalnymi zagrożeniami powoduje, że lista wskazanych w jej wyniku potencjalnych skutków środowiskowych w odniesieniu do poszczególnych obszarów może być znacznie szersza, niż rzeczywiste skutki środowiskowe, jakie wystąpią podczas realizacji POG.

Prognoza sporządzona do projektu POG, zgodnie z uzgodnionym zakresem i stopniem szczegółowości oraz zgodnie z zapisami ustawowymi, poddana zostanie łącznie z projektem POG procesowi opiniowania.

Należy stwierdzić, że w projekcie POG przyjęto zasady ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju jako podstawę przy wyznaczaniu poszczególnych stref planistycznych oraz dla określenia sposobu ich zagospodarowania i zabudowy (wskaźniki urbanistyczne), a także warunki równowagi przyrodniczej i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. W ogólnej ocenie oddziaływanie na środowisko przyrodnicze nie będzie znaczące pod warunkiem zastosowania wszelkich ustaleń POG Rypin oraz przestrzegania przepisów i zasad ochrony środowiska.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko POG przewidzianego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.). Organ administracji opracowujący POG sporządza prognozę oddziaływania na środowisko, której zadaniem jest ocena środowiskowych skutków realizacji przewidzianych zamierzeń.

Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona została dla obszaru gminy Rypin została wykonana zgodnie z obowiązującymi w Polsce oraz Unii Europejskiej przepisami prawnymi odnoszącymi się do ochrony środowiska.

Projekt planu ogólnego gminy Rypin dzieli jej obszar na konkretne strefy planistyczne, które określają dopuszczalny sposób zagospodarowania terenu oraz jego przyszłe funkcje:

Strefy mieszkaniowe i usługowe

- SW (Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną): wyznaczona tam, gdzie taka zabudowa już istnieje; nie przewiduje się znaczącego zwiększenia jej chłonności.
- SJ (Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną): obejmuje obszary istniejącej oraz planowanej zabudowy jednorodzinnej. W wybranych, atrakcyjnych miejscach dopuszczono tu również funkcję zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej.
- SZ (Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową): wyznaczona głównie w obszarach rozproszonej zabudowy wiejskiej. Ma na celu ochronę istniejących gospodarstw i umożliwienie ich rozwoju bez blokowania działalności rolniczej.
- SU (Strefa usługowa): przeznaczona dla odrębnych kompleksów zabudowy usługowej, niezmieszanej z funkcją mieszkaniową.

Strefy gospodarcze i produkcyjne

- SP (Strefa gospodarcza): wyznaczona w miejscach już istniejącej aktywności gospodarczej lub terenach przeznaczonych na ten cel w obowiązujących planach miejscowych.
- SR (Strefa produkcji rolniczej): ma wspierać rozwój gospodarstw rolnych (np. budowę silosów, budynków gospodarczych, szklarni), jednak nie ma na celu umożliwienia realizacji obiektów służących wielkotowarowej produkcji rolnej.
- SG (Strefa górnictwa): obejmuje ustanowione tereny górnicze oraz obszary udokumentowanych złóż kopalin, gdzie przewiduje się wydobycie.

Strefy zieleni i ochrony przyrody

- SN (Strefa zieleni i rekreacji): Wyznaczona w obszarach służących wypoczynkowi i rekreacji, głównie to tereny parków podworskich, place zabaw, boiska.
- SO (Strefa otwarta): Kluczowa strefa dla ochrony środowiska, pełniąca funkcję rolniczą z zakazem zabudowy. Obejmuje ona, w szczególności:
  - tereny korytarzy ekologiczne i lasy,
  - tereny zagrożone powodzią, osuwaniem się mas ziemi,
  - tereny lokalizacji istniejących elektrowni wiatrowych oraz planowanych farm fotowoltaicznych,

- rozlegle obszary użytkowane rolniczo.

Strefy techniczne i komunikacyjne

- SI (Strefa infrastrukturalna): Przeznaczona m.in. dla obiektów technicznych o powierzchni powyżej 5000 m².
- SC (Strefa cmentarzy): Obejmuje czynne oraz zamknięte nekropolie oraz rezerwy terenowe pod ich powiększenie.
- SK (Strefa komunikacyjna): Wyznaczona dla głównych szlaków: tj. dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych.

Wyznaczenie tych stref ma na celu zapobieganie niekontrolowanemu rozpraszaniu się zabudowy na tereny cenne przyrodniczo oraz zapewnienie ładu przestrzennego w gminie. Szczegółowe przeznaczenie konkretnych działek w ramach tych stref będzie rozstrzygane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów środowiskowych, jakie może spowodować realizacja POG gminy Rypin była analiza ustaleń POG oraz uzasadnienia. Przeprowadzono analizę wyznaczonych stref planistycznych w odniesieniu do stanu środowiska w tych strefach. Przedmiotem oceny było oddziaływanie wyznaczonych w projekcie POG stref planistycznych na rzeźbę terenu i krajobraz, powietrze atmosferyczne, środowisko wodne, klimat akustyczny, gleby, roślinność i zwierzęta i zdrowie ludzi.

Opracowanie to stanowi próbę oceny zmian i przekształceń środowiska przyrodniczego jakie zostaną wprowadzone po realizacji ustaleń POG. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że realizacja POG wprowadzi w środowisku przyrodniczym szereg zmian, zarówno korzystnych jak i potencjalnie niekorzystnych.

Największe zmiany i przekształcenia w środowisku spowoduje zagospodarowanie stref planistycznych dotychczas niezagospodarowanych.

Plan ogólny zakłada utrzymanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wielorodzinną, jednorodzinną) i zagrodową – jako stref wiodących – wielofunkcyjnych, wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru gminy.

Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu strefy usługowe, produkcyjne, strefy zieleni i rekreacji. Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz produkcji rolniczej oraz infrastrukturalne, komunikacyjne czy otwarte.

Przyjęte w projekcie POG wskaźniki urbanistyczne, służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko poszczególnych sposobów zagospodarowania i zainwestowania terenów oraz zachowują zasady ochrony obszarów aktywnych biologicznie i zabezpieczenia struktur przyrodniczych.

Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje, że Plan ogólny gminy Rypin jest dokumentem wyważonym i bezpiecznym. Pozwala on na niezbędny rozwój, jednocześnie stawiając twarde granice tam, gdzie zagrożone jest dziedzictwo przyrodnicze lub bezpieczeństwo ludności.
Ogólna ocena projektu planu pod względem środowiskowym jest pozytywna.

15.Wykorzystane materiały

Do sporządzenia niniejszej prognozy posłużyły dostępne prace dokumentacyjne, studialne i opracowania kartograficzne dotyczące problematyki środowiska przyrodniczego lub jego poszczególnych komponentów, a także problematyki sozologicznej. Wykorzystano także wyniki i materiały własne, zebrane podczas rekonesansu terenowego. Wśród opracowań, w szczególności wymienić należy:

1. Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby POG Rypin, 2025
2. Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin, 2018
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin - Uchwała Nr XXV/188/21 Rady Gminy Rypin z dnia 23 marca 2021 r., Uwarunkowania rozwoju - Rypin 2016-2017
4. Prognoza oddziaływania na środowisko do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, 2021
5. Strategia rozwoju gminy Rypin lata 2021-2030 – uchwała Nr XLVI/298/23 Rady Gminy Rypin z dnia 21 lutego 2023 r.
6. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rypin - Uchwała Nr XX/155/20 Rady Gminy Rypin z dnia 20 października 2020 r.
7. Rejestr zabytków Narodowy Instytut Dziedzictwa
8. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Rypin - Uchwała Nr X/80/15 Rady Gminy Rypin z dnia 20 listopada 2015 r.
9. Program Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023 – Uchwała Nr XIV/108/19 Rady Gminy Rypin z dnia 30 grudnia 2019 r.
10. Raport o stanie Gminy Rypin w roku 2025
11. Informator PSH, Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badań, Warszawa 2017
12. Plan Urządzania lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno,
13. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2030 r. – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/399/20 z dnia 21 grudnia 2020 r.
14. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XI/135/2003 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26.06.2003 r.
15. Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030 przyjęty uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 r.
16. Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty Uchwałą Nr LXI/851/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2023 r.
17. Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034" uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr XVI/253/25 z dnia 29 września 2025 r.
18. Stan środowiska w województwie kujawsko-pomorskim Raport 2024, GIOŚ, DMŚ, RWMŚ w Bydgoszczy

19. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022r.
20. Dane Głównego Inspektora Ochrony Środowiska umieszczone na: www.gios.gov.pl,
21. „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce", pod kier. prof. dr hab. Włodzimierz Jędrzejewski (ZBS PAN)
22. Informator PSH, Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badań, Warszawa 2017
23. Mapa geośrodowiskowa Polski,
24. Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce
25. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2005 r. wraz z aktualizacjami;
26. Portale internetowe:
    https://www.rypin.pl/
    https://rypin.biuletyn.net/
    https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/
    https://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/ochrona-wod-podziemnych.html
    https://isok.gov.pl/hydroportal.html
    https://www.wody.gov.pl/strefa-klienta/110-strefa-klienta/1827-jednolite-czesci-wod-na-hydroportalu
    https://www.gov.pl/web/wody-polskie-warszawa
    https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/2
    https://wios.bydgoszcz.pl/
    https://ekoskladsluzewo.pl/page/pszok
    https://www.gov.pl/web/nadlesnictwo-gniewkowo/plan-urzadzenia-lasu
    https://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/
    https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce
    https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/2006
27. Akty prawne uwzględnione w opracowaniu:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2025 poz. 647 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz.U. z 2026 poz. 538 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 670);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 663);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024r. poz. 82 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 757);

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 773);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 68)

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko

Toruń, 10.09.2026 r.

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz w ocenach oddziaływania na środowisko,

w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:
ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie na kierunku geografia, tj. kierunku związanego z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi.
Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Jolanta Rudnicka
.....
(podpis autora prognozy oddziaływania na środowisko